

foto dd

Praznik goriških skavtov

Po volitvah

Kako se povezati, da ne bo ostala samo še "jezikovna posebnost"?

Na tretji strani našega tednika objavljamo povolilni analizi deželnega tajnika Slovenske skupnosti, enega od dveh slovenskih novih deželnih svetnikov, Igorja Gabrovca, in goriškega tajnika Slovenske skupnosti, Julijana Čavdka. Te dni ste gotovo prebrali o izidih volitev marsikaj, slišali take in drugačne razlage, mi pa bi radi z vami delili le skrb ob volilnih izidih zadnjih volitev, ki jih je ponovno označevala predvsem velika razdrobljenost vseh nas, ki še vedno tvorimo slovensko narodno skupnost v Italiji. Zvestno sem napisal, da še vedno tvorimo narodno skupnost, ker predvsem ta razdrobljenost vseh slovenskih ljudi kaže na to, da se počasi utapljamo v tej "tekoči družbi", katere del smo tudi sami. Pri Novem glasu že leta pišemo o spremembah, ki jih doživlja naša narodna skupnost v Italiji. Opozarjali smo, leta in leta, da je zmotno naše ljudi prepričevati, da je dovolj le jezik, kot smo tudi velikokrat pisali, da ima prav pisatelj Boris Pahor, ki na to stalno opozarja, ko govori o pomenu slovenskega jezika in narodne identitete; po njegovem bi morala naša skupnost živeti iz jezika in narodne identitete. Že res, da se je družba, da smo se torej sami zelo spremenili, a zadnje volitve

so pokazale, da moramo poiskati nove rešitve, sicer bomo zares postali samo in le "jezikovna posebnost". Ne bomo več torej narodna skupnost, narodna manjšina, in bomo zato obravnavani le še kot "jezikovna posebnost". Poraz leve sredine, v kateri je nastopila stranka Slovenska skupnost, je volilni poraz predvsem za vso narodno levico, slovensko narodno levico, če lahko tako imenujem vse tiste stranke in ljudi, ki so se prepoznavali in se še vedno prepoznavajo na levi, a jim tudi slovenska narodna identiteta in jezik pomenita veliko. Trdno jedro naše narodne skupnosti se manjša iz dneva v dan, iz volitev v volitve... Pri nas imamo največje podjetje, ki zaposluje največ slovenskih ljudi, običajno mu pravimo šola s slovenskim učnim jezikom. Okrog 750 ljudi dela v njem. Vprašanje je, ali bo taka šola v prihodnje sploh še potrebna, zaposlitve seveda tudi, če bomo postali samo še "jezikovna posebnost". Čas je za razmislek, za povezovanje, za krepitev notranjih povezav v različnosti, sicer nas v kratkem več ne bo!

Jurij Paljč

Papež Frančišek o modernih oblikah suženjstva

Strgajmo tančico brezbržnosti!

Suženjstvo ni nekaj, kar bi pripadalo prejšnjim časom, ampak je praksa, ki ima globoke korenine in se tudi danes kaže v mnogih oblikah. O tej vedno aktualni in žgoči temi je pred nekaj dnevi spregovoril papež Frančišek, ki je poslal svoje sporočilo udeležencem mednarodnega foruma o modernem suženjstvu, ki je potekal v Buenos Airesu pod naslovom *Stari problemi v novem svetu*. Kot je poročal portal Vatican News, je sveti oče izpostavil pomen zavzemanja za preseganje nevednosti in brezbržnosti do problema suženjstva v današnji družbi, poudaril vlogo vzgoje in dela ter spodbudil k sodelovanju med kristjani v boju proti suženjstvu. To je danes še vedno navzoče v trgovini z ljudmi, izkoriščanju za delo preko dolgov, izkoriščanju otrok, spolnem izkoriščanju, prisilnem delu na domu itd. Po nekaterih statistikah naj živelo v kaki od oblik sodobnega suženjstva več kot 40 milijonov oseb; najhujše je, da so med njimi ne le moški, ampak predvsem ženske in otroci.

"Pred to tragično stvarnostjo si nihče ne more umiti rok, če noče biti na kakšen način sokrivec temu zločinu proti človeštvu", je opozoril papež. Temo moramo poznati, "strgati tančico brezbržnosti". Ne bodimo hinavci, soočimo se s stvarnostjo, da smo vsi del problema! Ne moremo si dovoliti, da bi gledali na drugo stran, razglašali svoje nepoznavanje ali nedolžnost. Organizirani kriminal in ilegalna trgovina s človeškimi bitji izbirata svoje žrtve med osebami, ki jim pri-manjkujajo življenjska sredstva in nimajo upanja v prihodnost. "Osnovni odgovor je v oblikovanju priložnosti za celostni človeški razvoj": začeti je treba s kakovostno vzgojo od začetka otroštva, nato preko dela nadaljevati z ustvarjanjem novih priložnosti za rast. "Vzgoja in delo". To ogromno delo zahteva pogum, potrpežljivost in vztrajnost ter terja skupen napor vseh, tudi Cerkve! Kristjani smo poklicani, da razvijamo sodelovanje, da bi se presegle vse oblike neenakosti in diskriminacije: te namreč omogočajo, da lahko človek naredi sužnja iz drugega človeka.

Koper

Martina Šolc je predavala na srečanju Alumni kluba Pedagoške fakultete Univerze na Primorskem

2

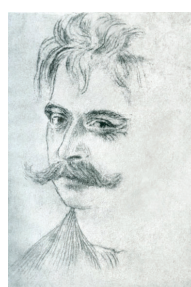
Števerjan

V Sedejevem domu v Števerjanu so bili v gosteh igralci Devinskega mladinskega krožka

7

Pika na (pesm)i

Prof. Majda Artač Sturman predstavlja pesem iz zbirke Erotika Ivana Cankarja

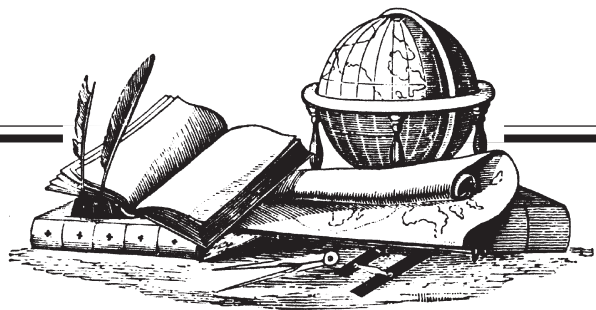
9

Tržaško knjižno središče

Spomnili so se Matejke Peterlin ob 10-letnici smrti s predstavitvijo njene knjige Iz dnevnika mlade družine

10

Koper / Predstavitel monografije

Z učno igro do slovenščine

V Centru mladih Koper je v marcu potekalo prvo srečanje Alumni kluba Pedagoške fakultete Univerze na Primorskem, s katerim želijo povezati diplomante Pedagoške fakultete, njihove izkušnje in znanje s študenti.

Gostja prvega srečanja je bila diplomantka študijskega programa Predšolska vzgoja Martina Šolc. Z mentorico prof. dr. Majdo Kaučič Baša je predstavila svojo knjigo *Z učno igro do slovenščine*. Delo je nastalo kot diplomatska naloga, knjižno izdajo pa je omogočila Slovenska prosveta iz Trsta v sodelovanju s Skladom Libero in Zora Polojaz. Srečanje je vodila knjižničarka fakultete dr. Vladka Tucovič; študentje, ki so se ga udeležili, so napolnili dvorano.

Uvodoma je Vladka Tucovič predstavila obe gostji. Martina Šolc ima za seboj zanimivo, večkulturno in večjezično življenjsko pot, saj je bila rojena v Zagrebu, ker je njen oče Hrvat, kasneje pa so se preselili v Trst, od koder je doma njena mama, tako da je odrasčala s slovenščino in hrvaščino, vendar v večinskem italijanskem okolju. Na svoji osebnosti in poklicni poti je spoznala in se učila veliko jezikov in postala tudi učiteljica angleščine.

Profesorica Majda Kaučič Baša raziskuje slovenski jezik, znotraj tega raziskovalnega področja pa se posveča predvsem obravnavi družbenega položaja slovenskega jezika v Italiji. Pri tem skuša odgovoriti na vprašanje, zakaj Slovenci v Italiji opuščajo rabo slovenskega jezika in kako bi bilo mogoče ta proces omejiti. Njene pedagoške izkušnje so pestre: predavala je na univerzah v Ljubljani, Kopru, Trstu in Mariboru. Na Pedagoški fakulteti v Kopru je bila nosilka predmeta slovenski jezik, nekaj časa pa tudi predstojnica oddelka in prodekanja za znanstvenoraziskovalno delo. Na tej fakulteti še vedno predava izrednim študentom predšolske vzgoje in študentom doktorskega študija, sicer pa je pogodbeno profesorica slovenskega jezika na magistrskem študiju slovenistike na Oddelku za humanistične študije tržaške univerze.

Sledil je pogovor s profesorico Kaučič Baša, ki je študentom najprej predstavila jezikovne razmere, v katerih je Martinino delo nastalo, nato pa je opisala, kako je prišlo do diplomske naloge in zatem še do samostojne publikacije. Poudarila je, da slovenska skupnost na Tržaškem in Goriškem živi sredi bolj ali manj prikriti "jezikovne fronte": na tej fronti Slovinci ne izgubljajo življenj, izgublja pa slovenski jezik. Do zamenjave slovenščine z italijanščino prihaja predvsem zato, ker imajo ljudje premalo priložnosti, da bi govorili slovensko.

Glavna obramba pred opuščanjem slovenščine so bile doslej slovenske šole: to so italijanske državne šole, v katerih je učni jezik izključno slovenščina. Naloga slovenske šole v Italiji ni samo to, da učence nauči slovenščine, ampak

jim mora privzgojiti tudi navado, da bodo slovenščino uporabljali v življenju zunaj šole. Profesorica je poudarila, da je za manjšinsko šolo ta naloga veliko zahtevnejša kot za šolo v Sloveniji, saj imajo zamejski učenci zelo omejene možnosti za učenje slovenščine iz okolja. Razen tega imajo slovenske šole v Italiji pri poučevanju slovenščine in pri vzgoji učencev k rabi slovenščine vedno več težav. V zadnjih letih se namreč v te šole

slovenskemu pouku lahko sledili tudi otroci, ki slovenščine še ne razumejo dobro, in da pri tem ne bodo zapostavljeni otroci, ki jim je slovenščina prvi jezik. Eden od možnih odgovorov na to vprašanje je tečaj slovenščine *Igrajmo se slovensko*, ki ga predstavlja v publikaciji.

Tečaj je prvič izvedla v vrtcu Barčica v Romjanu, nato še v drugih vrtcih Večstopenjske šole v Doberdobi in nazadnje v vrtcih Večstopenjske šole pri Sv. Jakobu. Povsod so ugotavljali, da so se otroci v kratkem času veliko naučili. Letos je Martina zaposlena v vrtcu Jakoba Ukmarja v Škednju, kjer dalje razvija in nadgrajuje svoje delo. Med pogovorom sta nam diplomantka in njena mentorica tudi razkrili, da že pripravljata novo učno gradivo za vrtece.

Martina je povedala, da je naslovnica knjige nastala v sodelovanju z likovno pedagoginjo Lauro Vatovani, ki je znala prisluhniti njeni pravljicaški duši in je izoblikovala pravljico naslovnico, na kateri so otroka Vidko in Nuška, oblečena v gorenjsko narodno nošo, in rdeči nageljčki. Na srečanju je bilo diplomantki zastavljeno tudi vprašanje o njenih študijskih izkušnjah na pedagoški fakulteti v Kopru. Martina meni, da nudi fakulteta visoko kakovostno izobraževanje in da profesorji zelo dobro poučujejo. Najraje se spomni profesorjev, ki so bili vedno na razpolago, pozitivni, kar jo je pri študiju zelo motiviralo.

Iz pogovora je izšlo spoznanje, da delo *Z učno igro do slovenščine* ni zanimivo le za zamejsko okolje, ampak tudi za vrtece v Sloveniji. Tudi tam se ponekod srečujejo s podobnimi težavami pri učenju jezika, saj imajo vse več otrok priseljencev.

Diplomska naloga Martine Šolc je bila 18. aprila letos tudi nagrajena na XVI. Nagradnem natečaju za diplomatska, magistrska in doktorska dela Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Nagrada potrjuje, da je delo kakovostno in za slovensko narodno skupnost pomembno.

Bomo morali spet na volitve?

V ponedeljek, 7. maja 2018, je predsednik italijanske republike Sergio Mattarella opravil še zadnji krog pogovorov s predstavniki vseh strank, ki so dosegle uspeh na zadnjih volitvah. Po pogovoru je jasno povedal, da ne more več nadaljevati z iskanjem soglasja med strankami, ki bi bile pripravljene narediti novo italijansko vlado, zato je predlagal, da bi bila do konca leta italijanska vlada nevtralna, se pravi neke vrste tehnična vlada, ki bi poskrbela za nov proračun in za tekoče posle, ki jih državna uprava zahteva od politike. Če bi se v tem času stranke dogovorile za novo vlado, bi se nevtralna vlada umaknila le-tej, sicer pa bi pripravila nevtralna vlada volitve. Mattarella je tudi jasno povedal, da je neodgovorno, da bi šli na ponovne volitve sredi poletja. Pa vendar sta vodji Lige in Petih zvezd takoj zahtevala volitve sredi julija. Morebitno nevtralno vlado bi podprli le Demokraska stranka in Forza Italia. Da gre za neodgovorno obnašanje politikov, je jasno povedala Juliane Unterberger, predstavnica Južnih Tirolcev in Francozov v parlamentu. Mi dodajamo, da je sprenevedanje Petih zvezd in Lige pravzaprav obnašanje nesposobnih in nastopaških politikov, ki si demokracijo razlagajo po svoje, pa čeprav si polnijo usta z njo. Tako Salvini kot Di Maio zavračata Mattarellovo predlogo in kaže, da bo zares potrebno ponovno na volitve!

Po deželnih volitvah SSk se zahvaljuje goriškim volivkam in volivcem za podporo

V imenu goriškega pokrajinskega tajništva stranke Slovenska skupnost in petih kandidatov, ki so nastopili v goriškem volilnem okrožju na nedeljskih volitvah (22. aprila 2018) za obnovo deželnega sveta FJK, se želim zahvaliti vsem volivkam in volivcem za izkazano podporo. Stranka SSK je dosegla pomemben rezultat, s tem da je potrdila in nekoliko povečala število glasov in izboljšala odstotek, kar pomeni, da še vedno uživa pomembno politično podporo v sklopu slovenske narodne skupnosti na Goriškem. Med volilno kampanjo je bilo opravljeno zelo temeljito delo na območju, po tradicionalnih medijih in socialnih omrežjih. Vsi goriški kandidati SSK so se ne glede na izredno majhne možnosti izvolitve trudili s ciljem, da za stranko SSK in za njene programske smernice zberejo

čim večje število glasov (1.299) ter osebnih preferenc (855). Ta cilj je bil dosežen, kar nas vse skupaj navdaja z veseljem in za doživetjem, predvsem pa nas potrjuje v naših prihodnjih prizadevanjih za avtonomno politično nastopanje Slovencev v FJK.

Zgodovinski rezultat za SSK je prvo mesto v vseh treh slovenskih občinah, Doberdobi, Sovodnjah ob Soči in Števerjanu. V Doberdobi je SSK dosegla zelo dober rezultat v absolutnih številkah, v Števerjanu pa je odstotek SSK med najvišjimi v deželi. To je tudi dokaz, da lahko imamo Slovenci na našem območju prvo besedo v javni upravi, in če bi bili v političnem kontekstu složni, bi bil seveda rezultat še bistveno boljši. Dobra je tudi uveljavitev SSK v občini Gorica, kjer se je s 5 % uvrstila na peto mesto, takoj za štirimi vsedržav-

nimi strankami, Ligo, Forza Italia, Demokrasko stranko in Gibanjem 5 zvezd. Zelo dobri so tudi rezultati v ostalih občinah nekdanje goriške pokrajine, predvsem v Krminu, Ronkah in Tržiču. Samo v štirih občinah na Goriškem SSK ni prejela nobenega glasa.

Uspešen rezultat stranke SSK na Goriškem je dokaz, da je samostojno in enotno politično nastopanje Slovencev v Italiji še vedno perspektivno. Še posebno je to pomembno glede na rezultate drugih slovenskih kandidatov na italijanskih listah, katerim gre seveda priznanje za vložen trud. Model zbirne stranke Slovencev v FJK predstavlja tako edino resno prihodnost za naše narodno predstavništvo v izvoljenih organih krajevne javne uprave.

Julijan Čavdek
Pokrajinski tajnik SSK za Goriško

Čestitke predsednika SSO Bandlja izvoljenim Da bi delovali v korist naši narodni skupnosti

Predsednik Sveta slovenskih organizacij Walter Bandelj je novoizvoljenemu predsedniku Dežele FJK Massimilianu Fedrigi posredoval pisne čestitke, s katerimi mu je zaželel uspešno delo za skupno dobro našega območja ter za občane in skupnosti, ki na njem živijo. V pismu je predsednik Bandelj izpostavil, da je SSO ena izmed dveh krovnih ustanov slovenske narodne skupnosti v FJK, in poudaril pomembnost dialoga ter tesno sodelovanje na področju zaščite jezikovnih manjšin, ki so prisotne v deželi in predstavljajo temelj za njeno statutarno posebnost. Nadalje je

še izrazil upanje, da bo mogoče čim prej začeti delo z novo deželno upravo in tako nadaljevati, kar je bilo dogovorjeno in nastavljeno v sklopu deželne posvetovalne komisije za slovensko manjšino v FJK. V zvezi s tem je poudaril, da je pomembno nadaljevati postopek ustanavljanja glavnega deželnega urada za slovenski jezik. Pismo je predsednik SSO sklenil z željo, da bo lahko novoizvoljenemu deželnemu predsedniku osebno čestital, tudi s stiskom roke, kot se to spodobi.

Čestitke predsednika Sveta slovenskih organizacij sta prejela tudi oba slovenska svetnika,

Igor Gabrovec in Danilo Slokar, ki bosta v prihodnjih petih letih zastopala interese slovenske narodne skupnosti v FJK.

Dosedanjemu deželnemu svetniku in deželnemu tajniku SSK Igorju Gabrovcu je Bandelj izrazil pričakovanje, da se bo še naprej nadaljevalo plodno sodelovanje, ki je obrodilo številne sadove. Predsednik SSO je tudi poudaril pomemben uspeh, ki ga je dosegla edina slovenska stranka Slovenska skupnost, ki je v deželnem svetu FJK prisotna že od vsega začetka in je tokrat že tretjič uspešno izkoristila model olajšane izvolitve, ki ga predvideva deželni volilni zakon. Prisotnost samostojne slovenske liste ima izreden pomen, zato da se obeleži prisotnost slovenske narodne skupnosti v FJK in se da možnost Slovincem, ki živijo na celotnem deželnem območju, da lahko volijo za slovenske kandidate.

Povejmo na glas

Kljub vsemu zelo uspešni

Verjetno lahko rečemo, da smo kot narodna skupnost na nedavnih političnih in deželnih volitvah več kot uspeli. Imamo svojega predstavnika oziroma predstavnico v Rimu in imamo dva svoja predstavnika na Deželi. Malokdo je napovedal takšen rezultat, še več, kar v zaznavni meri se je v naše vrste zaletela bojazen, da bomo vsaj delno izgubili od tistega, kar smo imeli prej. In kljub tej bojazni, ki gotovo slabi volilno moč, se je vse izteklo nad pričakovanji. Uspeli smo tudi kljub drugim še bolj odločujočim dejavnikom in tu velja na prvem mestu omeniti našo ohlapno in vsakor premočno strnjeno organiziranost, ki se ji je težko soočati z velikimi in celo velikanskimi spremembami tega časa. V odnosu do njih je bila v krepkem zaostanku tudi Italija, toda od 4. marca dalje se je njen politični zemljevid prelomno spremenil, saj imata Gibanje petih zvezd in Liga kot nosilca novega obdobja skupno več kot polovico vseh glasov. Podoben sunkovit preobrat je doživela naša dežela, saj je med 49 svetovalci kar 35 novih obrazov. Ves ta zasuk je že podoben viharju, ki dodatno dokazuje, da smo mi kot narodna skupnost vse preveč ali kar dosti premočno ostali na isti ravni delovanja, in to kljub padcu berlinskega zidu, ki je povsem preobrazil več kot pol Evrope s Slovenijo vred. Spremenilo se je edino to, da so nas drugi pričeli gledati kot celoto oziroma so nas ovrednotili kot skupnost, pri čemer je njena prej zastopljena polovica dobila priznanje, ki ga zasluži. Toda mi sami smo ostali

razdeljeni - ideologija nas je še kako zaznamovala - v novem času pa celo vse bolj razpršeni. A nov čas je pljusknil tudi med nas, v naše kraje in vasi, in to skoraj v enaki meri kot na državni ravni. Tako so naši ljudje na političnih volitvah namenili Gibanju petih zvezd in Ligi skupaj slabotretjino svojih glasov, kar je gotovo vredno globlje analize, ki niti ni preveč zapletena: na dlani je želja po prenovi, ne nazadnje nas samih. Nov čas je pač tu, podoba večinskega naroda je preobrazena, a tu je še nuja, da mi sami najdemo trdnjše oblike svoje povezanosti, in to predvsem zato, ker je za narodnostne in vsakršne manjšine vse manj posluha. Ne nazadnje niti ne gre toliko za stara nasprotovanja in vztrajanje na povojni miselnosti tukajšnjega obmejnega območja, ampak za prodiranje vse večjih tudi svetovnih izzivov, kjer za ukvarjanje s t. i. drobnimi stvarmi ni časa in potrebne pozornosti. In kljub vsemu temu, kljub prelomni vsedržavni in deželni politični preobrazbi, kljub zagotovo naši premalo učinkoviti organiziranosti je, še posebej na Goriškem, izjemno uspela stranka Slovenska skupnost kot prva v naših občinah. Za marsikoga presenetljivo je dokazala, da je pač narodnost tisto omizje, ki lahko povezuje in poveže vse, kadar bo ta želja prevladala. Ne nazadnje je vsaka narodnostna manjšina narodna in ne kakšna druga manjšina, ki naj si po možnosti kar najbolj složno prizadeva za uveljavitev pravic, ki ji pripadajo.

Janez Povše

Prispevek k razpravi

Čas je zrel za resnično skupno zbirno stranko Slovencev v Italiji

V pričakovanju na uradno proglasitev izvoljenih deželnih svetnikov sem te dni z zanimanjem prebiral in poslušal najrazličnejše ocene volilnih izidov. Najprej naj gre moja osebna zahvala in zahvala stranke Slovenska skupnost vsem, ki so me in so nas podprli. Še pred volitvami sem večkrat povedal, da bodo le-te tudi za Slovence prelomne, in to v času, ko mi ni bilo še dano vedeti, komu in kako se bo uspelo prebiti v deželni svet. Volilni izidi me naposled niso pretirano presenetili. Premoč Severne lige s kandidatom Fedrigo je bila v zraku, kot tudi je bila predvidljiva približno petdesetodstotna volilna udeležba. Manj predvidljiv je bil splošen močan osip glasov za vse politične sile vnovič na odru, seveda z izjemo Salvinijeve stranke, ki je "kasirala" preko 114 tisoč glasov več kot pred petimi leti. V primerjavi z letom 2013 je, ob dejansko slični volilni

udeležbi, v absolutnih številkah Demokratska stranka izgubila skoraj 40 tisoč glasov. Forza Italia je zgubila skoraj 6 tisoč volivcev, Grillovo gibanje minus 25 tisoč, nekdanj slavna Tondova lista minus 26 tisoč, Cittadini so izgubili 4 tisoč gasov in 6 tisoč glasov je zmanjkalo tudi levičarski listi, ki se je sklicevala na nekdanjo stranko SEL. Tudi stranka Slovenska skupnost je beležila negativen saldo, in to za približno 550 glasov. Tega ne skrivam, ker so v izgubljenih glasovih tudi številni moji, se pravi preference, ki so romale drugam – veliko prijatelju Stefanu, druge, kdo ve. Do tu so gole številke, ki jih moramo seveda brati primerjalno s številnimi drugimi kazalci. Zanimivo pa je, da se marsikje

izpostavlja neki hud padec SSk, ki pa je bil resnici na ljubo zelo omejen. Slovenski stranki je v pravem političnem tsunamiu uspelo dejansko ohraniti svojo

barko na površju in jo za zdaj spraviti v varen pristan. Čoln moramo seveda popraviti in utrditi ogrodje, delati moramo na posadki in predvsem v popolnem miru in treznosti na novo načrtovati smeri plovbe in cilje. Brez tega ni več varno nobeno (politično) morje. Glasov za SSk je bilo v zlatih časih tudi več kot deset tisoč. Ko se je SSk po daljšem premoru leta 2008 ponovno preštela, je bilo na spisku okrog 7 tisoč glav, in to ob rekordno visoki udeležbi. Leta 2013, s petdesetodstotno udeležbo, je bilo glasov približno 2.000 manj. Tokrat, kot zapisano, je zmanjkalo še dodatnih petsto glasov. Razlogi? Kakšna neposrečena politična poteza ali izbira, tudi v volilni

kampanji. Nadalje izumiranje tradicionalno trdne volilne baze in težave z nagovarjanjem novih volivcev. Splošna odtujenost, ki ji nismo imuni niti Slovenci. Podpora, tudi Slovencev, radikalnejšim opcijam, pa naj imajo ali ne slovenski predznak. Morda je naveličalo moje ime, kar bi bilo po toliko letih razumljivo. Kopica možnih razlogov, ki se verjetno prepletajo in zahtevajo strokovno analizo. Poglejmo pa dejstvo: SSk je edina stranka tradicionalne levosredinske koalicije, ki ji je uspelo potrditi slovenskega zastopnika v deželnem svetu. V drugem taboru je preboj tokrat uspel Danilu Slokarju, verjetno tudi s kopico glasov italijanskih volivcev. Čestitam mu. Vsi ostali glasovi so bili porazgubljeni, kar je marsikdo tudi objektivno in pravočasno napovedoval. Urin kazalcev ne moremo obračati nazaj. Kar zadeva mene, je to tretji in torej zadnji mandat v deželnem svetu, tako da ne bom več problem. Toda, a bomo naslednji Slovenci in SSk še vedno dovolj konkurenčni? Drznem si zato ponoviti svoji stranki in predvsem vsem Slovincem, ki so (neuspešno) glasovali za kandidate na italijanskih listah in strankah: čas je, da ustanovimo resnično skupno zbirno stranko Slovencev v

Italiji. Ki je lahko Slovenska skupnost, ker je 'škatla' že pripravljena in dovolj je, da jo napolnimo z novimi vsebinami, pristopi, idejami, energijami – ljudmi. Lahko ustanovimo nekaj čisto novega, z novim imenom in simbolom, če je to nujno potrebno. Pomembno je le, da se začnemo o tem pogovarjati. Skupaj in brez predsodkov ali iht. Senatorko smo pred kratkim izvolili zaradi srečnega in morda neponovljivega spleta okoliščin. V deželni svet se je SSk prebila v zelo tveganih okoliščinah. Razmislimo torej, hitro in skupaj, o dveh osnovnih pogojih, ki naj prej omogočijo in nato zagotovijo zastopnost Slovencev v deželnem in državnem parlamentu: primerna volilna določila in prostor-škatla-lista-stranka, kjer je dovolj prijaznega prostora za različne politične obraze in kjer se lahko, tudi to ni malenkostna stvar, če je potrebno, preštejemo. In gre skozi tisti, ki ga naši ljudje svobodno, suvereno in demokratično izberejo. Model lahko prilagodimo tudi za lokalne volitve. Revolucionarno? Banalno? Ta je moj predlog. Prihodnost je tistega, ki veruje vanjo ...

Igor Gabrovec
Nabrežina, 4. maja 2018

Zadovoljiv rezultat SSk na deželnih volitvah

Vse skupaj terja resen razmislek

V soboto, 5. maja 2018, je glavni deželni urad tudi uradno potrdil volilne izide in novoizvoljene deželne svetnike. Nov deželni predsednik Massimiliano Fedriga bo moral zdaj sklicati umestitveno sejo novega deželnega sveta FJK in izbrati sodelavce, ki bodo sestavljali novo deželno vlado. Z razliko od državnega nivoja je celoten postopek precej enostaven in torej tudi zelo učinkovit. V mesecu maju bo torej deželna administracija imela svoje vodstvo, ki jo bo vodilo v naslednjih petih letih, če ne bo kakšnih presenečenj. Deželni svet FJK šteje 47 deželnih svetnikov, katerim je treba dodati še predsedniškega kandidata, ki je zmagal, in prvega poraženca. V tem primeru sta to Massimiliano Fedriga (57,09 %) in Sergio Bolzonello (26,84 %). Alessandro Fraleoni Morgera (G5Z – 11,67 %) in Sergio Cecotti (Patto per l'Autonomia – 4,40 %), ki sta tudi kandidirala za mesto deželnega predsednika, pa nista bila izvoljena. Za G5Z to predstavlja hud poraz, saj je pred petimi leti njihov kandidat dosegel 19,21 %. Sergio Cecotti pa je lahko zelo zadovoljen, ker kljub temu da ni bil izvoljen, je novonastalo avtonomistično gibanje preseglo 4 % (17.350 glasov) in izvolilo dva deželna svetnika. Nov deželni svet FJK bo tako sestavljen:

LIGA (34,87 %): Massimiliano Fedriga, Stefano Mazzolini, Barbara Zilli, Pierpaolo Roberti, Antonio Calligaris, Stefano Zannier, Simone Polesello, Diego Bernardis, Ivo Moras, Stefano Turchet, Mauro Bordin, Giuseppe Ghersini, Leonardo Barberio, Danilo Slokar, Elia Miani, Alberto Budai, Maddalena Spagnolo, Lorenzo Tosolini

DEMOKRATSKA STRANKA (18,11 %): Sergio Bolzonello, Francesco Russo, Roberto Cosolini, Diego Moretti, Nicola Conficoni, Chiara Da Giau, Enzo Marsilio, Cristiano Shaurli, Mariagrazia Santoro, Franco Iacop

FORZA ITALIA (12,11 %): Piero Camber, Ettore Romoli, Mara Piccin, Piero Mauro Zanin, Franco Mattiussi

GIBANJE 5 ZVEZD (7,06 %): Andrea Ussai, Ilaria Dal Zovo, Mauro Capozzella in Cristian Sergio

PROGETTO FVG (6,29 %): Mauro Di Bert, Sergio Emidio Bini in Christian Vaccher

FRATELLI D'ITALIA - ALLEANZA NAZIONALE (5,47 %): Claudio Giacomelli, Alessandro Basso

PATTO PER L'AUTONOMIA (4,10 %): Massimo Moretuzo in Giampaolo Bidoli

CITTADINI PER BOLZANELLO PRESIDENTE (4,09 %): Tiziano Centis in Simona Li guori

AUTONOMIA RESPONSABILE (3,97 %): Giuseppe Sibau.

OPEN – SINISTRA FVG (2,77 %): Furio Honsell.

SLOVENSKA SKUPNOST (1,16 %): Igor Gabrovec

V deželnem svetu bo predsednik Massimiliano Fedriga lahko računal na 28-člansko večino, ki jo bodo sestavljali svetniki Lige (17), Forza Italia (5), Progetto FVG (3), Fratelli d'Italia (2) in Autonomia responsabile (1). V opoziciji pa bodo Demokratska stranka (9), Gibanje 5 zvezd (4), Cittadini per Bolzonello presi-

dente (2), Open – Sinistra FVG (1), Slovenska skupnost (1) in Patto per l'Autonomia (2). Glede na izide izpred petih let je ogromno napredovala Liga, občutno pa so izgubile Demokratska stranka, Forza Italia, Autonomia Responsabile in Gibanje 5 zvezd. Manj glasov pa je bilo tudi za listo Cittadini per Bolzonello Presidente in za Slovensko skupnost. Levičarska lista Open – Sinistra FVG je sicer novo politično gibanje, ki ga lahko primerjamo z nekdanjo SEL in je v primerjavi z izidi izpred petih let zbralo bistveno manj glasov ter izvolilo le enega svetnika. Novinca sta tudi listi Progetto FVG in Patto per l'Autonomia, ki bosta zastopani v deželnem svetu FJK. Posebno omembo si zasluži lista Patto per l'Autonomia, ki je nastala na podlagi združitve treh avtonomističnih gibanj in je dala veliko poudarka tudi na jezikovno raznolikosti naše dežele. V določenem času se je celo zdelo, da bi lahko sklenila volilni sporazum s SSk. Morda pa bo čas za tesnejše sodelovanje dozoril med klopni deželnega sveta. Pomembne spremembe so nastale v slovenskem predstavništvu. Slovensko narodno skupnost bo tretjič zastopal predstavnik SSk Igor Gabrovec, ki je bil izvoljen na podlagi modela za olajšano izvolitev slovenskega predstavnika, in prvič pa ligaš Danilo Slokar. Slovenske korenine ima tudi deželni svetnik Giuseppe Sibau (Autonomia Responsabile). Izvolitev pa se je ponesrečila Slovincema v Demokratski stranki. Ne Stefano Ukmar (1.224) na Tržaškem, ne Giuseppe Terpin (126) na Goriškem nista

zbrala dovolj glasov za izvolitev. Negativen rezultat morajo priznati tudi Slovenci, ki so kandidirali na listi Open – Sinistra FVG. Med temi je sicer precejšnje število preferenc prejel Igor Komel, ki je bil s 518 glasovi prvi na goriški listi Open, vendar je bil deželni rezultat liste preveč skromen, da bi mu omogočil izvolitev. To je prvič od ustanovitve dežele Furlanije Julijske krajine, da levica ne izvoli

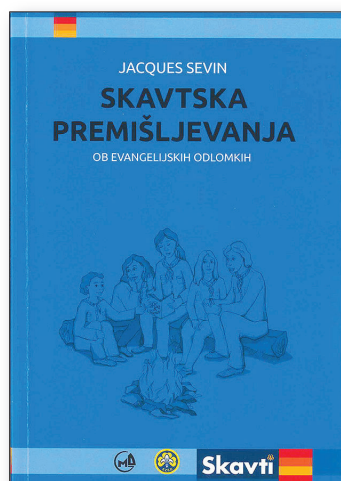
nobenega Slovenca v deželni svet. V tem smislu so se urednišile negativne posledice, ki jih lahko ima kandidiranje na italijanskih listah, ko te beležijo slabe rezultate. V novih političnih razmerah je tako kandidiranje izpostavljeno številnim zunanjim dejavnikom, med temi imata največjo težo razbitost in razhajanja na levi, kar ne daje več tistih zagotovil, kot je veljalo pred nekaj leti. Slovenska skupnost, ki je edina samostojna slovenska stranka v Italiji, je tudi tokrat koristila model za olajšano izvolitev. V povezavi z Demokratsko stranko je ciljalo na 1 %, ki omogoča izvolitev slovenskega deželnega svetnika. SSk je prejela 4.895 glasov, kar predstavlja 1,16 % in dosegla cilj. Izvolitev se je tudi tokrat zgodila v tržaškem volilnem okrožju, kjer je SSk

imela najvišji odstotek: 4,08 % (2.915 glasov). V ostalih okrožjih je SSk zabeležila naslednje rezultate: Gorica 2,87 % (1.299 glasov); Videm 0,23 % (379 glasov); Tolmeč 0,44 % (144 glasov); Pordenon 0,15 % (158 glasov). Med kandidati SSk je največ preferenc prejel Igor Gabrovec: 1.358 v Trstu, 253 v Gorici in 61 v Vidmu. Na drugem mestu je prof. Boris Pahor, za katerega je glasovalo

361 volivcev v Trstu, 76 v Vidmu in 69 v Pordenonu. Tretje mesto po številu preferenc pripada števerjanski županji Franki Padovan (261 v Gorici, 12 v Trstu in 3 v Vidmu), četrto pa Marku Jarcu (155 v Gorici). Več kot sto preferenc sta prejela še Marko Pisani (148 v Trstu) in Simon Peter Leban (112 v Gorici, 5 v Vidmu in 2 v Pordenonu). Glede na okrožja, v katerih so kandidirali, so dober osebni rezultat dosegli Anna Wedam (62 v Tolmeču in 4 v Vidmu), Sandro Quaglia (39 v Tolmeču, 7 v Vidmu in 7 v Pordenonu) in Manuela Quaranta Špacapan (38 preferenc v Vidmu in 1 v Pordenonu). Po občinah je Slovenska skupnost najboljši rezultat dosegla v Števerjanu, kjer je bila prva s 57,52 %. Prav tako je bila stranka lipove vejice prva na Repentabru (37,13

%), v Sovodnjah ob Soči (31,03 %) in Doberdobo (30,73 %). Na Goriškem predstavlja zgodovinski rezultat, da je SSk prva v vseh treh slovenskih občinah. Dobro se je SSk uveljavila v občinah Naborjet-Ovčja vas (7 %) in Režija (7 %). V goriški in tržaški občini je slovenska stranka izgubila nekaj glasov, pristala pa na dobrem petem mestu v Gorici (5,03 %) in na osmem mestu v Trstu (2,83 %). Tako kot velja za vse liste v levi sredini, je tudi SSk na teh deželnih volitvah zbrala manj glasov kot leta 2013. Posledično je bil manjši tudi odstotek, ki je z 1,36 % (2013) padel na 1,16 % (2018). To seveda terja resen razmislek za prihodnost, saj je bilo v desetih letih, odkar SSk spet nastopa z lastnim simbolom in samostojno listo, izgubljenih kar precej glasov in ni mogoče za vse to kriviti padec volilne udeležbe. Na Goriškem je rahel pozitiven rezultat omogočila dokaj dobra in kapilarna volilna kampanja, kar dokazuje, da se da marsikaj izboljšati, kljub težkim okoliščinam. Tako politične vsebine kot notranjo organiziranost stranke SSk pa bo potrebno zelo resno vzeti v poštev na prihodnjem deželnem kongresu, ki naj bi ga sklicali jeseni. Rezultat SSk in ostalih slovenskih kandidatov pa terja tudi skupno analizo. Olajšano zastopstvo, ki ga koristi SSk, je, in verjetno tudi bo, edini sistem, da si Slovenci zagotovimo predstavnika v deželnem svetu FJK. Tudi ta sistem pa ne daje nobenih garancij. Zaradi tega je treba razmisliti bolj racionalno o učinkovitejših strategijah; končno se moramo znotraj slovenske narodne skupnosti v FJK zavedati, da je nujno enotno politično nastopanje.

Julijan Čavdek

Združenje slovenskih katoliških skavtinj in skavtov (ZSKSS), Slovenska zamejska skavtska organizacija (SZSO) in Goriška Mohorjeva družba (GMD) so pravkar izdali knjigo z naslovom "Skavtska premišljevanja ob evangelijskih odlomkih". Gre za prevod enega temeljnih del p. Jacquesa Sevina DJ (naslov izvirnika: "Méditations scouts sur l'Évangile"), ustanovitelja katoliškega skavtstva in krovne katoliške organizacije International Conference of Catholic Scouting, s katero sodelujejo tudi skavti v Sloveniji. V Premišljenjnih p.

Prevod priročnika so izdali ZSKSS, SZSO in GMD

Izšla so "Skavtska premišljevanja"!

Sevin polaga v Jezusova usta skavtski jezik, ki nam sporoča, kako naj katoliški skavt živi svoje skavtstvo in katolištvo. Ponuja meditacije, spodbude in konkretne drže, ki vero prenašajo v dejanja, in spodbudo, da bi živeli konkretno, v ljubezni, služenju in molitvi. Jezus nas nagovarja kot naš starejši brat, čigar dejanja in življenje je vredno posnemati, še piše na zavihku knjige. Premišljevanja neposredno sledijo mislim Roberta Baden-Powella o vlogi vere v skavtski vzgoji, ki ni zgolj nedeljska obleka, temveč temeljna razsežnost osebnosti.

Knjiga zelo lepo odraža to, kar je njen avtor bil. P. Jacques Sevin (1882-1951) se je komaj 16-leten odločil za duhovništvo. Skavtstvo je zgodaj vzbudilo njegovo zanimanje, zato se je med svojim bivanjem v Angliji pridružil britanskim skavtom

in doumel pomen skavtskega gibanja in vzgoje. To ga je tako prevzelo, da je velik del svojega življenja posvetil katoliškemu skavtstvu. Bil je tudi osebni prijatelj Baden-Powella, ki ga je prvič srečal 20. septembra 1913: še isti dan je sklenil, da bo ustanovil katoliške skavte v Franciji. Napisal je več knjig in tudi skavtskih pesmi (med drugim je avtor besedil pesmi "Gospod, med šotori smo zbrani" in "Pesmi slovesa", ki ju pojejo tudi slovenski skavti). P. Sevin je kot eden izmed "očetov" evropskega skavtstva tehtno utemeljil njegove vrednote in simbole ter ga skušal povezati z življenjem Cerkve, da bi tudi ta bil sredstvo za boljše služenje Bogu in bližnjemu. Med drugim je zarisal glavne smernice skavtske duhovnosti in s tem na neki način tudi naznanil nekatere intuicije Drugega vatičanskega

cerkvenega zbora na vzgojnem, liturgičnem in ekumenskem področju. Leta 1944 je ustanovil ženski red Skupnost svetega jeruzalemskega križa, ki opravlja vzgojni apostolat med mladimi, sloni pa na ignacijanski in karmeličanski kontemplativni duhovnosti. Leta 1989 je bil v Rimu vložen postopek za beatifikacijo p. Sevina, ki je bil maja 2012 razglašen za božjega služabnika.

Knjigo "Skavtska premišljevanja" je založila Zadruga Goriška Mohorjeva. Prevedla jo je Jasmina Rihar, ilustracije je prispevala Viviana Škrabec, avtorica naslovnice je Monika Zupanc. Za oblikovanje in prelom je poskrbela tiskarna Budin v Gorici, ki je knjigo tudi stiskala v 1400 izvodih. Izid knjige je finančno omogočil – poleg GMD in ZSKSS – tudi Peter Lovšin, ustanovitelj skavtov v Sloveniji in velik prijatelj goriških skavtov. Knjigo najdete v Katoliški knjižarni v Gorici, na sedežu GMD (Travnik 25, Go) ali neposredno na portalu založbe www.mohorjeva.it (cena 8 evrov).

DG

Peto pismo iz Etiopije (drugo iz mesta Kobo)

Naporno delo na samostanski kmetiji

Sestre vstajajo ob petih, ob šestih se udeležujejo svete maše, po skupnem zajtrku pa ima vsaka svoje delo. Sestra Brikti, njeno ime pomeni Blagoslovljena, se s toyoto odpelje na kmetijo, ki je malo izven mesta. Nadzoruje delavce in tudi sama veliko dela v hlevu in na njivah. Hlev za krave, telčke, vola, ovce in koze so sestre zgradile s pomočjo italijanskega združenja botrov Amare Onlus – Associazione Genitori e Figli Adottivi. Krave jim dajo mleko, koze in ovce pa včasih tudi meso. Letos poleti bosta v Kobo odšla dva slovenska prostovoljca in sestre naučila delati sir. Pred hlevom je napajalnik z vodo za živino. V drugi stavbi je senik. Mimo polj teče reka, ki pa je v sušnem obdobju bolj podobna kakemu lenemu potoku. A za živino je bilo vsaj tedaj, ko sem bila tam, vode dovolj. Začeli so tudi kopati kanal, po katerem bodo po ceveh speljali vodo iz vodnjaka do hlevov. Kamele se prosto pasejo, se včasih skrijejo med velike opuncije z grozde dolgi trni in grizljajo listje z dreves. Tu se pase še konjiček, ki pa je tako divji, da se mu ne sme nihče približati. Obvladati se pusti le neki mladenki, ki dela na kmetiji pri sestrah.

Na njivah pride-lujejo etiopsko proso tef, koruzo in druge poljščine. Mlatijo ročno, na veli-

kem, gladkem, okroglem mlatišču z rahlo privzdignjenim robom. Tef omlatijo trikrat zaporedoma. Pod vročim soncem možje delajo ves dan, vdihavajo pleve in droben prah in se ustavijo le za kosilo. Iz tefa pripravljajo indjere, tradicionalno etiopsko jed. Testo je nare-

zviyejo ga kot palačinko. S koščki indjere z roko zajemajo omako in nosijo v usta. Omake so narejene iz raznih vrst zelenjave, vse pa so zelo začinjene. Pridelujejo tudi berbere, rastlino, podobno pekoči papriki ali feferonu. Ko jih poberejo, jih je potrebno dolgo sušiti na soncu, nato zmleti, pa spet sušiti, šele nato jih zmešajo z drugimi začimbami in shranijo. Ker sta v bližini divjina in gozd, je zaradi hijen in opic na kmetiji vedno stražar, s puško seveda. Opice se namreč rade spravijo na koruzo in pomalica okusne storže, tako

da za ljudi ne ostane nič, razen strnišča. Sestra Brikti navadno ostane na kmetiji ves dan, vrne se šele za večerjo. Dela tudi, če je kaj bolna ali če se počuti slabo, in biti mora že nekaj zelo resnega, če kak dan ostane doma. Čeprav je suhcena in ima nožice tanke kot gazela, je v njej neverjetna moč. Debla banan, ki jih imajo krave nadvse rade, mi-mogrede z mačeto razseka na majhne koščke, naloži v vedra, odnese v hlev in jim jih nasuje v jasli. Da to ni prav lahko opravilo, sem se lahko sama prepričala. Potrebno je kar nekaj moči in tudi spretnosti, da mimogrede ne ostaneš še brez prstov. Razsekala sem nekaj debel, pa sta me potem še tri dni bolela hrbet in vrat. In debela niti niso zelo lahka, čeprav se na videz zdijo taka. Do kmetije lahko prideš tudi peš, hitreje pa z bazadžem. To je majhno vozilo temno modre barve, v katerem je spredaj prostor le za voznika, na zadnji sedež pa se lahko stisnejo tri osebe. Vrata nadomestijo pisane zavese z resicami, ki v vetru nagajivo plapolajo. Vozniki bazadža okrasijo s plastičnimi rožami, koptskimi križi, rožnimi vencami, podobami svetnikov ali s fotografijo Boba Marleyja. Na poti do kme-

tije srečuješ pastirje, kamele, ki prenašajo tovor, vodo, drva. Imajo jih tudi za oranje. Srečaš voz z osličkom, ki pelje suha stebila koruze ali seno. Otroke, ki se vračajo iz šole. Ob velikih praznikih pa mlade fante in dekleta in tudi starejše odrasle, ki se počasi sprehajajo ob cesti in se sproščeno pogovarjajo. Izven mesta je promet namreč redek, šoferji tovornjakov pa raje vozijo ponoči, ko ni take vročine.

/ dalje
Špela Pahor

ima nožice tanke kot gazela, je v njej neverjetna moč. Debla banan, ki jih imajo krave nadvse rade, mi-mogrede z mačeto razseka na majhne koščke, naloži v vedra, odnese v hlev in jim jih nasuje v jasli. Da to ni prav lahko opravilo, sem se lahko sama prepričala. Potrebno je kar nekaj moči in tudi spretnosti, da mimogrede ne ostaneš še brez prstov. Razsekala sem nekaj debel, pa sta me potem še tri dni bolela hrbet in vrat. In debela niti niso zelo lahka, čeprav se na videz zdijo taka. Do kmetije lahko prideš tudi peš, hitreje pa z bazadžem. To je majhno vozilo temno modre barve, v katerem je spredaj prostor le za voznika, na zadnji sedež pa se lahko stisnejo tri osebe. Vrata nadomestijo pisane zavese z resicami, ki v vetru nagajivo plapolajo. Vozniki bazadža okrasijo s plastičnimi rožami, koptskimi križi, rožnimi vencami, podobami svetnikov ali s fotografijo Boba Marleyja. Na poti do kme-

"Maria con te" prvič v trafiki 10. maja Prvi italijanski tednik, posvečen Mariji

"Maria con te" (Marija s teboj) je naslov novega tednika založniške hiše San Paolo, ki bo prvič na razpolago v trafiki 10. maja. Gre za prvi tednik, ki je v celoti posvečen Mariji in njeni navzočnosti v vsakdanjem življenju kristjanov.

"Naslov revije povsem povzema njen pomen", je povedal urednik, g. Antonio Rizzolo, ki že vodi tednike Famiglia Cristiana, Credere in Jesus. Kristjani od nekdaj izkazujejo ljubezen do Device, saj jo čutijo blizu kot mater, ki nas vodi k svojemu Sinu. Novi marijanski časnik pripoveduje o tej pobožnosti prek novic iz svetišč in iz vsega sveta, z besedami papeža Frančiška, s pričevanji znanih in manj znanih oseb, ki se zatekajo k Njej, z reportažami z romarskih poti ipd. Pri novem izzivu bo g. Rizzolu pomagal sourednik Luciano Regolo, tudi sourednik tednika Famiglia Cristiana. Med stalnimi sodelavci so s. Paola D'Auria, ki bo odgovarjala na pisma bralcev; p. Palmiro Delalio, ki vodi rožni venec na Tv2000 in bo urejal rubriko "La voce del Rosario". Rubriko o priznanih prikazovanjih so zaupali pisatelju Riccardu Caniatu. Kard. Angelo Comastri, papežev generalni vikar za Vatikan, je v pismu uredniku zapisal, da je ob novici o novem tedniku najprej malce obstal, saj je že naporno vzdrževati obstoječe revije; ob pogledu na Marijin kipec pa je razumel, da je

potrebno ne imeti strahu in pripovedovati o številnih zgodbah, spreobrnjenjih in pričevanjih, ki imajo opraviti z Marijo. Revija želi dosegati čim širši krog bralcev, in vendar se izogibati senzacionalizmu, ne biti površinska. Štela bo 68 strani, stala pa en evro. S prvo številko poklanjajo

knjižico z najlepšimi mislimi in molitvami papeža Frančiška, posvečenimi Mariji. Revija je namenjena vsem, pobožnim vernikom, tistim, ki bi radi bolje spoznali Marijo, duhovnikom in pastoralnim delavcem. Založniška hiša San Paolo torej z novim tednikom še bolj krepi in dopolnjuje skupino založniških projektov, katerih glavno poslanstvo je evangelizacija s kulturo komunikacije, kot ga je zasnoval ustanovitelj g. Giacomo Alberione.

DD

ZAKAJ PRAV JEZUS? (25)

PRIMOŽ KREČIČ

Božje kraljevanje je že navzoče in prihaja Evangeliji povezujejo Božje kraljestvo s časom, je blizu, prihaja (*heggiken*) in je prišlo, se je razkrilo (*efthagen*). Prvi pojem poudarja bližino in neposrednost, drugi pa presenečenje. Bog prihaja v zgodovino in v življenje ljudi ter jih usmerja v večnost in izpolnitev. Klic Božjega kraljevanja, ki ga prinaša Jezus s svojim oznanjevanjem in delovanjem, je osebni, ker je prisoten v besedi in ga je treba sprejeti ali zavrniti. Vsekakor postavlja pred človeka temeljno življenjsko odločitev.

Jezus je oznanjal Kraljestvo in delal čudeže, vendar se je zavedal, da bo polnost Božjega gospodstva prišla na dan v njegovi prihodnosti. Večnost ni nasprotje časa, ampak je čas njeno dogajanje v svetu. Božje kraljestvo je vsebina časa, njegova kvaliteta, veselje in izpolnjenost. Že v Stari zavezi so imela dejanja osvoboditve pomen za prihodnost, za nov izhod in novo zavezo. Evangelisti so v svojih spisih prikazali, da so bili Jezusovi čudeži usmerjeni k sijaju Božjega kraljestva, ki se je razodelo v njegovem vstajenju. V polnosti se bo razodelo ob koncu sveta in Kristusovem drugem prihodu, ko bo Kristus izročil Očetu vse odrešeno stvarstvo. (Rim 8,18-25; 1 Kor 15,24-28)

Kraljestvo (*basileia*) je stvarnost, ki pripada prihodnosti, čeprav je prisotno že zdaj in se zanj odločamo s svojimi dejanji. Božja prihodnost je sodba za tistega, ki se zapira v lastno sedanost in računa na zavlačevanje nastopa konca sveta in Kristusovega drugega prihoda. Božje kraljestvo je zgodovina, ki se dogaja, kot je zapisal Martin Buber. V konkretnih življenjskih okoliščinah se srečujemo z Bogom in njegovo previdnostjo. Bog deluje po svoji modrosti in ljubezni, da po-

stane življenje lažje, bolj giblivo in ohrani svetel pogled v njegovo prihodnost. Nihče ne ve, koliko časa bo še trajalo na svetu, pomembno je, da smo zanj odprti in budno sprejemamo dar Jezusovega odrešenja. Ob Jezusu se moramo odločiti za njegovo učinkovitost in napredovanje.

Benedikt XVI. pravi, da moremo pri cerkvenih očetih razlikovati tri razsežnosti Kraljestva, da je Jezus to Kraljestvo, (*autobasileia*), v tem smislu je v Kristusu navzoč Bog med ljudmi. Drugi pogled je bolj mističen, ker vidi Božje kraljestvo v srcih ljudi. Kdor moli

za prihod Božjega kraljestva, ga že nosi v svojem srcu. Tretja razsežnost je cerkvena, Božje kraljestvo se uresničuje v Cerkvi. Razlika med judovskim in krščanskim pogledom na Božje kraljestvo je zlasti v tem, da je v judovski misli vse povezano z ljudstvom zaveze, medtem ko Jezus nam govarja posamezne osebe, pri Judih je močnejši poudarek na žrtveni dejavnosti, pri kristjanih je močnejši moralni poudarek, čeprav je Kraljestvo onkraj etike in je Božji dar, kar je Jezus pokazal v mnogih srečanjih z grešniki. V nekaterih krogih, tudi v katoliški teologiji, se je rodilo posvetno razumevanje Božjega kraljestva. Hoteli so ga narediti sprejemljivega za ljudi, njihove sodobnike. Kraljestvo so predstavili kot mir, pravičnost, vladanje sveta. Toda takšna zamisel o Kraljestvu je pripeljala do odsotnosti Boga, medtem ko je Jezus razodeval Kraljestvo, v katerem deluje Bog, v tostranstvu in onstranstvu. Božje kraljestvo je njegova podaritev svetu in vzpostavljane novih odnosov. Jezus razkriva, kaj je prav in kaj je živo v življenju. Njegov poseg ni konec sveta, vendar pa močno vpliva na njegovo spremenjenje.

Cerkveni in družbeni antislovar (45a)

S kot SEKULARIZACIJA 1

Po obdobju pavze se naše skupno druženje vrača. Če bi ljudi vprašali, kaj razumejo pod naslovnim pojmom, bi gotovo odgovorili tisto, če bi že odgovorili, kar se pod sekularizacijo pojmuje danes, vendar pa prvotni pomen besede ni takšen. Vrniti se moramo v čas, ko je imelo redovno življenje v družbi močan pomen, saj je to pomenilo dovoljenje redovniku ali redovnici s slovesnimi zaobljubami, da lahko nekaj časa živi v svetu, vendar to osebo še vedno veže redovna disciplina, ne živi pa v redovni skupnosti. 'Saeculum' namreč pomeni po latinsko 'svet', torej je bilo to dovoljenje za nekoga, ki se je svetu odpovedal, da za nekaj časa spet živi "v svetu". Po drugi strani je pa sekularizacija nekoč pomenila, da je cerkev lastnina postala "sekularna", torej lastnina "sveta", navadno se je to zgodilo zaradi kakega podržavljenja ali podobnega nasilnega ukrepa, govorimo torej o stvareh in nepremičninah, kakor tudi o avtoriteti cerkvenih oblastnikov. Seveda pa tu ne bomo govorili o tem, temveč bolj o procesu, bolj kot o teoriji, ker imamo tudi tovrstno sociološko in politično ter filozofsko teoretiziranje, zlasti

je ta omenjeni proces sekularizacije značilen za obdobje po 2. svetovni vojni, ko se je začel, zelo pa se je razbohotil od šestdesetih let 20. stoletja naprej, posebej po revoluciji, ki smo jo pred kratkim obravnavali, namreč "kulturno-seksualni" revoluciji. V

Sociolog Christian Smith

času podelitve Oskarjev je sicer kak komentator dejal, da je današnja družba na neki način kar obsedena z drugo svetovno vojno, kar je po eni strani tudi res, vendar je temu globalnemu spopadu vendarle treba dati pomen, ki si ga zasluži, vsaj ko govorimo o procesu sekularizacije in podobnih zadevah, ki so nas pripeljale do stanja, v katerem smo. Kakšno vsesplošno

pogorišče je bila po drugi svetovni vojni evropska celina, lahko zelo dobro vidimo, če beremo zanimivo knjigo angleškega pisca *Podivjana celina*, kjer pravi, da so to bila plodna tla za razvoj takšne zahodne družbe, kakršno poznamo danes. Čeprav je knjiga precej realistično brutalna, jo velja prebrati, da se izvede t. i. "demitizacija" Bultmannovega slovesa, vendar tam, kjer je to potrebno. Ko že omenjam protestantskega biblicista, velja zagotovo omeniti še Bonhoefferja, ne toliko zaradi njegove osebne zgodbe, ampak bolj zaradi njegovega pojmovanja tega, kako se spoprijeti s procesom sekularizacije, ki se je že začel kazati, pa so ga teoretizirali že prej Karl Marx, Sigmund Freud, Max Weber in Émile Durkheim, katerih najbrž ni potrebno posebej predstavljati. Omenjeni so trdili, da bo zaradi modernizacije družbe prišlo do postopnega zmanjšanja nivoja verovanja in verskega udejstvovanja ljudi, kjer bodo seveda religiozne vsebine, prakse in institucije izgubile širši družbeni vpliv. Tezi modernizacije sicer nasprotuje ameriški sociolog Christian Smith, ki smiselno trdi, da so imele in imajo na sekularizacijo zelo velik vpliv predvsem intelektualne in kulturne elite. Te imajo neko nagnjenje k temu, da nasprotujejo svojim izvirnim kulturnim izročilom, pa jih silijo k temu, da se oklenejo sekularizma. Kakorkoli že bomo s sekularizacijo nadaljevali prihodnjic.

Andrej Vončina

Po odločitvi Koprške škofije

V Strunjanu bodo uredili pastoralni dom

Koprška škofija se je odločila obnoviti stavbo nekdanje romarske hiše ob strunjski romarski cerkvi in v njej urediti pastoralni dom. Ta bo namenjen tako izvajanju pastoralne dejavnosti za župljane in romarje, vzgojnim, izobraževalnim in kulturnim vsebinam, hkrati pa bo nudil prenočišča za romarje in oddih za duhovnike in organizirane skupine.

Število romarjev in pohodnikov v današnjih časih po malem ponovno narašča, "še bolj pa se po vsej škofiji krepi število različnih župnijskih in škofijskih pastoralnih teles in skupin, ki tako za svoje izobraževanje in izpopolnjevanje kakor za dopust in razvedrilo potrebujejo ustrezne prostore", je odločitev o obnovi stavbe v pastoralni dom na nedavni novinarski konferenci utemeljil koprski škof Jurij Bizjak.

Celotna vrednost projekta znaša 1,7 milijona evrov, škofija pa ga bo v celoti sama financirala. Pri tem bo osnovni prihodek prodaja škofijskih zemljišč, računajo pa tudi na darove dobrotnikov in pomoč župnij, je pojasnil škofijski ekonom Tihomir Busija. Gradbena dela so zaupali družbi Kolektor CPG, konec del pa je predviden do prihodnje pomladi. Pastoralni dom Morska zvezda bo sicer deloval v okviru zavoda za pastoralno in človekoljubno dejavnost Sv. Hieronim, je navedel generalni vikar Slavko Rebec. V njem bodo v prvi vrsti potekale pastoralne dejavnosti, od podpore verskim obredom župnije do sprejema, pogostitve in morda tudi prenočitve romarjev. Prav tako bodo v domu izvajali duhovne vaje, priprave na prejem zakramentov ter srečanja za različne sodelavce iz vse škofije in za duhovnike. Prav tako načrtujejo opravljanje vzgojne dejavnosti, kot denimo usposabljanje za animatorje, ter različna izobraževanja, ne nujno zgolj cerkvena, če bodo seveda vrednostno usklajene s pastoralnim delovanjem Cerkve. V pastoralnem domu se obetajo tudi kulturne dejavnosti, od razstav do koncertov ter filmskih in gledaliških predstav.

Dom pa bo služil tudi počitniški dejavnosti, zlasti oddihu duhovnikov, župnijskih sodelavcev ter zaposlenih na škofijskih ustanovah in njihovih družin, ter za počitnice organiziranih župnijskih skupin, kot so ministranti in pevski zbori, za kar, kot je ocenil Rebec, velja precejšnje zanimanje. V povezavi s prenočišči bodo poskrbeli tudi za gostinsko dejavnost, in sicer pripravo hrane za udeležence programov in morebiti tudi pogostitve za praznovanja v bližnji cerkvi.

S prenovno bo pridobila tudi strunjska župnija. Po besedah župnika Bojana Ravbarja bodo na ta način pridobili tudi prostore za verouk in druge dejavnosti župnije, začasne bivalne prostore za duhovnika, urediti pa nameravajo tudi manjšo galerijo za hrambo dragocenih slik "ex voto", najstarejša od katerih izhaja iz 17. stoletja.

Rodila se je Maria con te

PRVI MARIJANSKI TEDNIK

Da bi živel vero v Jezusu z Marijo, dopusti, da te vsak dan spremlja Njena materinska navzočnost. Vsak teden pomembni aktualni dogodki, zgodbe in pričevanja, vezana na Sveto Devico, papeževe besede in njena pobožnost, novice iz svetišč, Marijin nauk v vsakdanjem življenju.

OD ČETRTRKA, 10. MAJA, V TRAFIKI IN ŽUPNIJI ZA SAMO 1 €

Knjiga "Maria mamma di tutti" v dar-poučba velja od 10.5.2018 do 16.5.2018

“Marija nam prinaša ljubezen, mir in veselje”

PAPEŽ FRANČIŠEK

V DAR
S PRVO ŠTEVILKO
ŠE NEOBJAVLJENA KNJIGA
PAPEŽA FRANČIŠKA
"MARIA MAMMA DI TUTTI"
Z NAJLEPŠIMI
PAPEŽEVIMI MEDITACIJAMI
IN MOLITVAMI, POSVEČENIMI MARIJI

NE ZAMUDI REVIEJE MARIA CON TE
VSAK TEDEN ZA SAMO 1 EVRO

SAN PAOLO

Kratke

SCGV Komel / Snovanja 2018: Recuerdos

Tretje srečanje iz niza Snovanja, spomladanske koncertne sezone, v organizaciji Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel in Mednarodnega centra za glasbo Arsatelier, bo pod naslovom Recuerdos potekalo v sugestivnih prostorih vinske kleti Rubijski Grad

na Vrhu Sv. Mihaela, v petek, **11. maja**, ob 20. uri. Nenavadna izbrana lokacija bo prav gotovo ustvarila posebno vzdušje v poslušalcih, ki bodo lahko prisluhnili skladbam španskih avtorjev, kot so Isaac Aldeniz, Enrique Granadosa in Gaspar Cassado, ki so si med sabo zelo različni. Zvoki kitar, violončela, klaviature in glas bodo pod kamnitimi oboki vinske kleti oblikovali in prikazali publiki čarobnost španskega ozemlja. Za pravo špansko vzdušje pa bo poskrbelo še branje poezij v izvirnem jeziku.

Glavni dogodek večera bo predstavitev zgoščenke kitarskega oddelka SCGV Emil Komel, ki nosi naslov Spomini; učenci tega oddelka, med 10. in 16. letom starosti, so v zadnjih letih pogosto in uspešno nastopali na najrazličnejših odrih. Sadove učenja, vaj in truda so kitaristi zapečatili s snemanjem najbolj priljubljenih skladb, s katerimi se bodo publiki poklonili tudi na samem koncertu. Vstop prost.

Gorica, sv. Ivan / "Venec spominčič"

Duhovnjika sv. Ivana v Gorici in Moški pevski zbor Mirko Filej vabita v nedeljo, **13. maja**, ob 18. uri v cerkev sv. Ivana na srečanje z naslovom Venec spominčič možu na grob ob 25. obletnici smrti pesnice Ljubke Šorli (30. 4. 1993). Pel bo zbor Filej pod vodstvom Zdravka Klanjščka, recitali pa bodo člani Ljubiteljskega gledališča Teharje-Celje; pri orglah Roberto Squillaci.

Podgorska mladina oživlja kulturno življenje

Skupina mladih Podgorcev, ki jo sestavljajo Alek Devetak, Carlotta Nanut, Daniel Peteani in Tamara Peteani, se je začela zavzemati za slovensko kulturno življenje v Podgori in je s pomočjo Prosvetnega društva Podgora, v katerega se nameravajo včlaniti, uspešno organizirala miklavževanje, decembra 2017, in dvigovanje mlaja. Teh dogodkov že več let ni bilo, saj je bil mlaj zadnjič postavljen leta 2007. Sredi aprila so se mladi srečali s člani PD Podgora v prostorih društva, predlagali so, da bi v vasi spet postavili mlaj. Društvo je z veseljem sprejelo predlog in ga finančno podprlo, saj je bilo treba spet skopati luknjo in postaviti betonsko cev sredi gredice pred nekdanjo osnovno šolo. V ponedeljek, 30. aprila 2018, so dviganju mlaja prisostvovali

člani društva PD Podgora, pobudniki in navdušeni prijatelji le-teh ter vaščani. Mlaj je okrašen z lovorjevim vencem, s trakovi slovenske trobojnice in z zastavama - rdečo in evropsko. Vaščani so priredili tudi zakusko. Sledilo je družabno srečanje ob petju. Prva je bila na vrsti pesem Zdravljica. Vse je potekalo v lepem slovenskem vzdušju. V Podgori ni bilo že dalj časa takega sodelovanja in vzdušja. Posebna zahvala naj gre Walterju Bandlju, društvu Podgora in vsem sodelujočim. / DaP

ŠZ Soča se pripravlja na državno prvenstvo

Dečki ŠZ Soče under 14 so si, po lanskem uspehu v skupini under 13 3 x 3, tudi letos izborili uvrstitev na državno tekmovanje, ki bo v Catanii od 15. do 20. maja. 28. in 29. aprila so v polfinalu končnice za deželni naslov gladko premagali Prato iz Pordenona s 3: 0, v finalu pa še Pasičan/Martignacco s 3: 1! Jan Feri je prejel nagrado za najboljšega igralca v deželni finalu. Pod vodstvom trenerja Mateja

Jurna so barve združene ekipe slovenskih odbojarskih društev na Goriškem v vsej sezoni uspešno (izgubili so samo 7 setov v 20 odigranih tekmah rednega dela deželnega prvenstva) branili: Černic, Feri, Cotič, Siccio, Vižintin, Miden, Tomsčič, Makuc, Devetta, Merlo, Faganel, Pecorari, Waschl, Monti.

RUPA Praznik frtalje

Lepo praznovanje v prijazni vasici

Na praznik sv. Marka so se v Rupi tudi letos - kot je že stara tradicija - spomnili farnega zavetnika. Že več kot 45 let pripravljajo na vasi posebno kulturno in družabno prireditev s tradicionalno pomladansko jedjo, frtaljo.

Letošnje praznovanje se je začelo 25. marca z jutranjo slovesno mašo in procesijo po vasi, popoldne pa na vedno prijetnem prireditvenem prostoru pod cerkvijo, kjer je praznik tudi zaradi lepega vremena posebno lepo uspel. Zbrane, ki jih je bilo popoldne, in še bolj zvečer, res veliko, so z nekaj primernimi pesmicami razveselili malčki otroškega pevskega zbora sovođenjskega vrtca Čira čara pod vodstvom Nadje Kovic in ob spremljavi Zulejke Devetak, nato pevci otroškega pevskega zbora Vrh Sv. Mihaela pod vodstvom Karel Ulian in ob spremljavi Nike Cotič, kasneje pa še malčki otroškega pevskega zbora iz Rupe in s Peči pod vodstvom Zulejke Devetak. Med programom je potekal tudi otroški extempore na temo *Moj praznik frtalje*, na katerem so otroci in mladi od vrtca do srednje šole lahko izrazili svoje poglede na vsaki praznik; komisija je izbrala dve najboljši risbi in ju tudi nagradila. Priložnostni govor so prireditelji,

člani društva Rupa-Peč, tokrat zaupali Simonu Petru Lebanu, skavtskemu voditelju in podpredsedniku mladinske konzulte

vanja in miru med evropskimi narodi, je poudaril. Seveda, potrebne so reforme in spremembe. Potrebno je začeti graditi evrop-

foto dd

deže FJk, ki je na letošnjih deželnih volitvah kandidiral za SSk. Začel je s prvima dvema kiticama Kosovelove *Ekstaze smrti* in obudil spomin na grozote, ki so se v Evropi zgodile pred dobri 70 leti zaradi ideologij, nato se je stara celina "kot feniks povzdignila" in zaživela v svobodi, za kar se moramo zahvaliti vsem, ki so žrtvovali svoja življenja. A spet je prišlo do razprtij, dokler ni padec Berlinskega zidu postavil temelje Evropski uniji, ki je povežala različne narode. Danes se morda premoledno zavedamo, kako pomembne so evropske institucije za ohranjanje sožitja, spošto-

sko identiteto, odkriti vrednote, ki so zgodovinsko prisotne na tej celini, kot npr. spoštovanje človeškega življenja in dostojanstva, ki pritiče vsakomur, ne glede na kulturo, spol, etnično, versko ali narodno pripadnost. "Potreben je nov humanizem, da bomo sprejemali medse ljudi, ki bežijo pred vojnimi grozotami, revščino in lakoto". Potreben je tudi zgodovinski spomin, da se o grozotah spregovori mlajšim generaci-

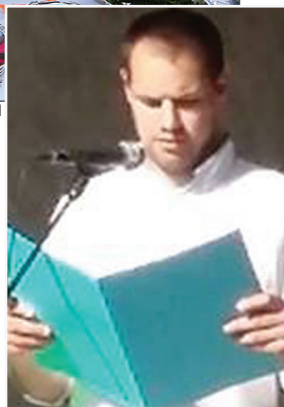

foto marilika k.

jam, da se ne bi več pripetilo to, kar se je. "Naučimo mlajše rodove, da se je za svobodo treba boriti s strpnostjo, sprejemanjem različnosti in ozavešanjem". Najslabše je, če prevlada brezbržnost in se preprosto obrnemo stran, je še dejal Leban. Ob zvokih ansambla Mlade gazde, ki znajo "vžgati", se je praznik nadaljeval do poznih večernih ur. Drugi del praznika v organizaciji društva Rupa-Peč je potekal - prav tako ob skoraj poletnem vremenu - v nedeljo, 29. aprila. Popoldanski program se je v veseli družbi začel s tekmovanjem v cvrtju najboljših frtalje, ki ga je tudi tokrat vodil Matjaž Pintar. Prijavilo se je kar 12 ekip, med njimi je bilo posebno lepo videti veliko mladih, ki so z delavnostjo in iznajdljivostjo - tudi ob pomoči odraslih - stekali jajca z najrazličnejšimi zelišči in svoje frtalje naposled predstavili komisiji.

Mira Cerkovnik, Mirjam Radinja in Rado Nanut so poskusili in ocenili prav vse: na tretje mesto so se uvrstili Marko, Andrea Pelle in Filippo Sartori, na drugo mesto Jan in Alex Kosič, na najvišjo stopničko pa sta stopila Erika Kosič in Mattia Barone. Za prijetno in veselo razpoloženje so nato poskrbeli člani skupine ABC, ki jo sestavljajo mladi res nadarjeni glasbeniki, Aleš, Jurij in Mihael Lavrenčič ter Tomaž Grassi. / DD

ZSKP Trg povezuje / spoznajmo se!

Praznik na Trgu Evrope

Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice bo meseca junija organizirala prireditev na skupnem trgu Evrope/Transalpina, ki dejansko in simbolično povezuje Gorico in Novo Gorico. Prostor pred novogoriško, nekdanjo severno goriško železniško postajo je kraj najbolj tesnega urbanega stika med mestoma. Trg v mladem mestu je dobil ime po vstopu Slovenije v EU (1. maja 2004). Krasi ga mozaik nove Evrope, ki ga je zasnoval Franko Vecchiet, slovenski umetnik iz Trsta. Trg z mozaikom je postal nov simbol somestja dveh Goric, pa tudi simbol odpravljanja razmejevanj in simbol evropskega združevanja. Zato je projekt dobil ime *Trg povezuje/Spoznajmo se!*

Kulturni program prireditve se bo pričel v večernih urah in predvideva najprej nastop orkestra gojencev glasbenih šol SCGV Emil Komel, Nova Gorica in goriškega območja. Sledil bo koncert slovenskega ansambla Modrijani. S tem dogodkom bi hkrati obeležili Dan državnosti, ki ga v Sloveniji praznujejo 25. junija, 10. letnico vstopa Slovenije v območje Schengen ter 60-letnico delovanja ZSKP, ki bo pravzaprav prihodnje leto, a to naj bi bil preddogodek praznovanja obletnice. Pri ZSKP želijo, da bi to bil predvsem praznik veselega vzdušja za vse,

rek, 19. junija).

K projektu sta kot pokrovitelja že pristopili občini Gorica in Nova Gorica. K sodelovanju bodo pristopile še ostale organizacije, ki delujejo v Kulturnem centru Lojze Bratuž.

"Pri ZSKP menimo, da kultura ni dejavnost, ki bi bila ločena od okolja, v katerem živimo. Slovenska ljubiteljska kultura v

zamejstvu ima neprecenljivo vrednost, ker ohranja in krepi našo narodno istovetnost, obenem pa - to je najpomembnejše - združuje ljudi. ZSKP je že vrsto let prisotna na pouličnem prazniku Okusi ob meji. S praznikom na trgu Evrope pa bi presegli mejo in tako okrepili medsebojno sodelovanje", še piše v tiskovnem sporočilu.

Erika, Amadej, Matej, Ana, Jacopo, Maja, Mija, Emma, Nicola in Petra so 6. maja 2018 v cerkvi sv. Ivana v Gorici prvič pristopili k "angelski mizi" in prejeli prvo sv. obhajilo. "Jezus vas ima zelo rad, zato vsakega posebej kliče po imenu", jim je na začetku obreda povedala katehistinja Mirjam Bratina, ki jih je - s pomočjo Katje Terčič - dve leti pripravljala na ta korak. Učili so se o Jezusovem življenju, Sv. pismu, zakramentih, predvsem pa so se učili, kako moliti, se pogovarjati z Bogom. Po-

vezali so se med sabo in z Bogom, je še povedala. G. Marijan Markežič jim je zaželel, "da bi bili močni, veseli in pogumni prijatelji drug drugemu in Jezusu", življenjsko povezani z Njim: od nas pričakuje dejavno "ljubezen do bližnjega, ker je On sam v vsakem bližnjem, tudi v tujcu". Zakrament jim je podelil g. Marijan, z njim sta sodelovala patra David in Ivan Bresciani. Otrokom iskreno želimo, da bi jim prejem zakramenta ostal v živem in neizbrisnem spominu.

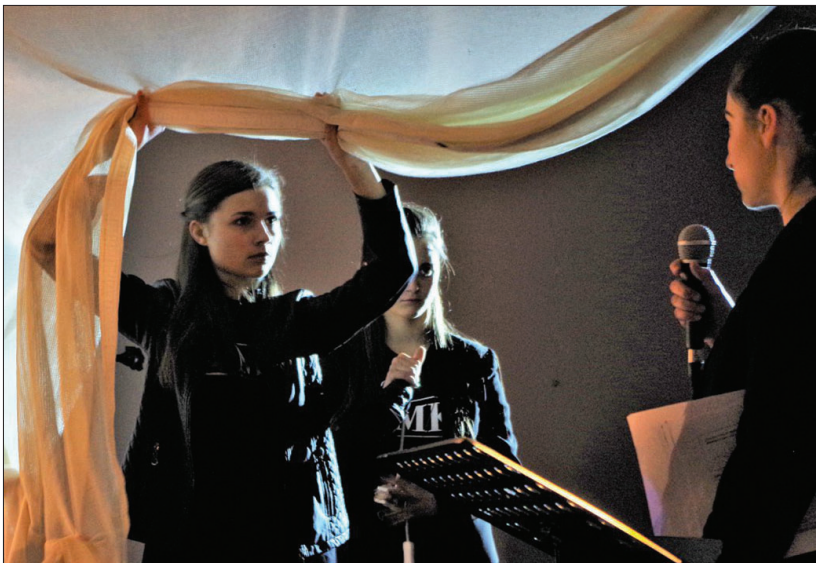
SKPD F. B. Sedej Števerjan / Gostovanje: Odrezani

Meja, globoka rana v duši

Sedejev dom na tlakovanem trgu nasproti farne cerkve sv. Florijana v Števerjanu je bil v petek, 4. maja 2018, prizorišče zanimive, mestoma ganljive gledališke uprizoritve *Odrezani*, ki so ji ustvarjalci dali predznak "eksperimentalna", v bistvu pa je bila ta svojevrstna predstava napol dramska igra, napol bralna uprizoritev. Dobro zamišljen dramski prikaz je stkan iz zgodovinskih dejstev, zgodb in pričevanj ljudi iz naših krajev, ki so doživeli mejo ne samo kot fizično ločnico med mejaši, ampak tudi kot globoko občuteno čustveno razpoko. Z zamejitvijo so se namreč nasilno pretrgale globoke vezi v družinah, med sorodniki. Tisti, ki nismo več mladi, se še dobro spominjamo, kako je bilo vsakič hudo prečkati mejo med Italijo, kjer sta vladali svoboda in demokracija, in socialistično Jugoslavijo, v kateri je prebivalec tlačil levo usmerjeni režim. Jugoslovanski miličniki na meji so bili navadno mrki Srbi s srepim pogledom, katerim očem je bilo

težko kaj prikriti. A vendar je tihotapstvo vseeno "cvetelo". Pravzaprav smo bili vsi "tiho-tapci", ko smo "šfercali" kakšno "prepovedano" hrano ali, še hujše, svete podobe, v Ju-

B. Sedej, tudi po zaslugi mlade Jasmin Kovic, navdušene gledališke ustvarjalke, ki ji po glavi zmeraj rojijo nove ideje. Predstava *Odrezani* spada v prvi del širše zasnovanega pro-

goslaviji prepovedane časopise, knjige... Tudi take zgodbe malih, preprostih ljudi ob meji so predstavljene v uprizoritvi *Odrezani*, ki se je porodila v živahnem delovanju Devinskega mladinskega krožka v sodelovanju s prav tako zelo dejavno Dramsko družino SKPD F.

jekta, namenjenega Schengenskemu sporazumu (nosilec projekta je Slovenska prosveta v Trstu, ob financiranju Dežele FJK, izvajalec pa Devinski mladinski krožek), ki je obsegal tečaje, predavanja in še kaj v zvezi z mejo. Vzklikla je iz predavanja zgodovinarja Aleša

Breclja o mejah, ki so ločevale ljudi v naših krajih, zapisanega pričevanja Anastazije Antonič (*Spomin na težke čase*, Gorica, 1996), ki se je izselila iz rodne Brestovice v Jamlje (prav ta vasica, Brestovica, njeno razdejavanje v vojni in njeni prebivalci so večkrat omenjeni v predstavi), in vrste zgodb oseb različne starosti. Scenarij sta štiri-ročno napisali Tamara Peteani in Jasmin Kovic. Kovičevi je bila zaupana režijska taktirka. Na podlagi zgodovinskih dejstev in pričevanj je ustvarila lepo gledljivo, scenografsko domiselno uprizoritev (tudi scenografska zamisel je njena, posebno sugestivna je osvetlitev z drobnimi namiznimi lučkami, ki v rokah igralk zadobijo dodatne svetlobne učinke) in jo predstavila kot razgibano celoto, kljub temu da je njena vezna nit nizanje dogodkov od začetka prve svetovne vojne 1. 1915 in krvavih bojev na soški fronti, vzpona zatiralnega fašizma in druge svetovne vojne do današnjih dni, ko so meje končno padle in se pod skupno evropsko "streho" lahko svobodno gibamo iz države v državo, čeprav, kot je bilo rečeno v predstavi, meje žal še obstajajo "v glavah ljudi".

/ str. 8
Iva Koršič

SCGV KOMEL Snovanje / Mi smo pomlad

Mladi se spoznavajo in skupaj muzicirajo

foto dd

Druugo izmed letošnjih Snovanj je potekalo 26. aprila v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici. Kot je v nizu, ki ga prireja SCGV Emil Komel in Arsatelier, se navada, so se na večer z naslovom Mi smo pomlad srečali mladi glasbeniki različnih skupin. Kot je za koncertni list zapisal prof. Francišek Tavčar, ima večer predvsem povezovalni namen, saj gre za srečanje treh ustanov, ki so si po jeziku, prostoru in kulturi 'različne'. Neposreden stik in igranje pa vse te "razlike" preoblikujeta in spreminjata. Kar lahko samo upamo, saj so mladi "dišeča in rosnja pomlad, ki naj bi rodila zrela, sočna in plodna poletja". Prva je na oder stopila Tolkalna skupina Glasbene šole Sežana: vanjo so vključeni učenci, ki si želijo dodatnega glasbenega ustvarjanja in druženja. Pod vodstvom Matije Tavčarja so za goriški nastop pripravili štiri skladbe, pri tem pokazali veliko energije in želje po raziskovanju novih zvokov tolkal. Dobro se je izkazal tudi "domači" Pihalni orkester SCGV Emil Komel, ki deluje v sklopu goriške šole.

Mladi izvajalci se zadnja leta tedensko srečujejo na vajah in skupnim muziciranjem pridobivajo orkestralno prakso, skupaj rastejo, razvijajo smisel za kolektivno delo. Orkester, ki ga vodi prof. Tomaž Škamperle in ga spremlja sodelavec prof. Roberto Caterini, je že uspešno nastopal na več prireditvah po Goriški in v drugod. Tretji so nastopili člani Mladinskega pihalnega orkestra Giuseppe Verdi iz Ronk, ki je znan tudi pod imenom Ottava nota. Skupina, ki je nastopila pod taktirko dirigentke Fulvie Antoniali, je nastala pred petimi leti z namenom, da bi dopolnili individualne učne ure instrumenta s skupinskimi vajami; doslej se je že udeležila številnih prireditev v naši deželi. Na sporedu je bil zanimiv program, saj so mladi izvajalci ponudili znane filmske uspešnice in skladbe sodobnih avtorjev. Ob koncu Snovanj je zbrane pozdravila ravnateljica šole Komel Alessandra Schettino, se zahvalila izvajalcem za lepe trenutke in izrazila upanje, da bi se sodelovanje med temi in podobnimi skupinami v prihodnje nadaljevalo.

DD

PEČ Jurjevanje SZSO

"Skavt je pokončen in ponosen človek!"

Res prijeten in sproščen praznik je bilo letošnje jurjevanje članov goriškega dela Slovenske zamejske skavtske organizacije, ki so se zbrali 1. maja 2018 ob nogometnem igrišču na Peči. Ker je bilo srečanje tudi letos zamišljeno kot skavtski praznik, na katerem bi se skupaj spomnili zavetnika sv. Jurija, so bili vabljeni tudi starejši skavti, starši in prijatelji, ki pa jih žal ni bilo prav veliko. Po jutranjem glavnem zboru so se navzoči člani razdelili v štiri skupine in začeli svoj program. Sredi jutra je duhovni asistent msgr. Renato Podberšič pod košatimi lipami za vse prisotne daroval sveto mašo. V homiliji je obudil lik sv. Jurija,

Jurjevanje je "potrditev naše vere, ki je vera pričevanja, vera ponosa". Sv. Jurij naj skavte podpira, da bi bili sposobni "živga in življenjskega skavtskega pričevanja". Mašo, pri kateri so se tudi spomnili vseh živih in rajnih skavtov, je seveda obogatilo vedno lepo skavtsko petje. Nato so bile za člane organizacije na sporedu igre, ko so se mladi lahko sprostili. Po skupnem kosilu je bil na vrsti še živahno voden taborni ogenj s pesmimi, skeči in bansi. Mauro Leban, nekdanji načelnik, ki je zaznamoval več desetletij goriške organizacije, pa je z živimi anekdotami in spomini obudil lik pred desetimi leti umrlega prijatelja in vzornika

foto dd

"močnega bojvnika, ki nam daje zgled pokončne, trdne vere". Ni bil mlahav človek, temveč vojak, ki je živel pred 1700 leti in se ni bal pričevati za Kristusa, podobno kot že prej sv. Štefan, je dejal mašnik. Krščanstvo je vera, ki zahteva pokončnega človeka. Zato "skavti ni meva, ampak ponosen človek, ki živi z Bogom", "ki ima hrbtnico, ne hodi upognjen".

DG

Obvestila

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja v soboto, 19. maja, izlet v Pivko za ogled Parka vojaške zgodovine. Odhod iz Doberdoba ob 8. uri, nato z običajnimi postanki po poti do Gorice, potem bi potovali naravnost do Pivke. Vpisujejo po tel. 0481 884156 (Andrej F.), 0481 20801 ali 3461206031 (Sonja K.), 0481 882183 (Dragica V.), 0481 78138 (Sonja Š.).

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja v Tumovi dvorani v Gorici na korzu Verdi 51 v sredo, 16. maja, ob 18. uri predavanje ge. Katjuše Rabzelj o Gruziji in Armeniji. **Romanje v Medjugorje** bo od 11. do 14. maja 2018. Vpis in spored lahko dobite: za Goriško pri g. Darku (tel. 0481 32121 ali 370 3201305), za Tržaško pri g. Jožetu Markuži v Zgoniku (tel. 040 229166) in za Slovenijo pri gospe Ani v Novi Gorici (tel. 00386 5 3022503).

Zveza slovenske katoliške prosvete sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. Volitve predsednika občnega zbora; 2. Poročilo nadzornega odbora; 3. Odobritev sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v torek, 22. maja 2018, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa

S 7. strani

Meja, globoka rana ...

Odrsko dogajanje so z energičnim nastopom, pa tudi večkrat ganljivim nadihom, izoblikovale igralkе Antje Gruđen, Arianna Moro, Martina Bearzi, Mira Tavčar in Sanja Vogrič (svetovalec za govor je bil Jan Leopoli), ki so se izkazale tudi ob klavirski spremljavi, v petju in žvižganju (npr. fašistične "himne" Giovinezza), pa še kot "proizvajalke" zvokov (posnemanje ropota odhajajočega vlaka, ki pelje žalostne begunce daleč od domače zemlje, je bilo res učinkovito). Pri predstavi so sodelovali (na posnetku) tudi Fantje izpod Grmade pod vodstvom Hermana Antoniča.

Že ob prvem pogledu na prizorišče te posebne uprizoritve pritegne njena odrska postavitev. Jasmin Kovic, ki je očitno ob ogledu predstav znanih režijskih mojstrov in scenografov zelo pozorna na režijske pristope in scenografske rešitve in jih zna nato osvojiti in smiselno uporabiti, je gledalce, vsaj na števtrjanski ponovitvi, postavila na oder, in sicer na levo in desno stran odra (Cona B, Cona A). V sredini je bila večja "pedana", privzdignjeno odrsko prizorišče, ki ga je zamejevala prosojna zavesa. Na njej so se prikazovale črno-bele projekcije posnetkov iz vojnih dni, zemljevidi z razmejitvami, ki so se spreminjale v obravnavanih obdobjih, in obrazi mladih in starejših pričevalcev, ki so živo obudili svoje spomine na mejo, ob koncu pa še svobodno po nebu podeči se oblaki. Poleg tega je ta prosojna zavesa ustvarjala izseke senčnega gledališča in ločevala gledalce. Luči, uperjene vanjo, so osvetljevale nastopajoče igralkе, ki so bile na tej ali oni strani zavesе, tako da so jih nasproti si sedeči gledalci videli neposredno pred sabo ali kot sence za zaveso. Učinek je bil

res dober! Poleg tega je bližina igralk še bolj prodorno vplivala na dožemanje

in občutke gledalcev. Ti so se sicer z nekdanjimi težavami na meji "spopadli" že pri zunanjem vhodu v dvorano, kjer so jih pričakali strogi miličniki (Tadej Lukman, Miha Kovic, Emil Sabadini, člani mladinske skupine M+). Vsak je moral postaviti roko v posebno režo "improvizirane kabine" in tako je prejel pečat s črko A ali B, ki ga je usmerjala k eni ali drugi skupini gledalcev; ti so do svojega sedeža prišli po točno začrtanih - zamejenih! - poteh. Tudi to je pripomoglo k tistemu tesnobnemu ozračju, ki smo ga gledalci občutili ob dobro zamišljenem in izvedenem odrskem dogajanju.

Pri tej svojevrstni uprizoritvi, kateri je občinstvo namenilo dolgo prisrčno ploskanje, je sodelovalo kar precej požrtvovalne mladine, ki je zelo dobro opravila svoje delo. Pričevanja so pod mentorstvom Marije Breclj in Marka Civardija posnele Ivana Pahor, Petra Pahor in Tina Fabi Pahor. Za ton in projekcije je vestno poskrbel Daniel Peteani. Zelo pomemben je bil doprinos tehnične ekipe Dramske družine F. B. Sedej, ki smejaj bolj preseneča zaradi tehnične izurjenosti.

Naj omenimo še celotno ekipo Devinskega mladinskega krožka, ki jo sestavljajo Arianna Moro, Borut Breclj, Danijel Fabi Pahor, Ivana Pahor, Lucija Tavčar, Martina Bearzi, Mira Tavčar, Nada Tavčar, Nina Pahor, Petra Pahor, Tina Fabi Pahor in Urška Terpin. Vsi so vredni pohvale! Ob koncu naj za "arhivski podatek" naštejemo še pričevalce: Anja Vižintin, Poljakinja, poročena v Doberdolu, Petra Makorič, Elena Leghissa, Marjan Terpin, Mirko Pahor, Danilo Legiša, Petra Pahor, Damjan Klanjšček, Herman Antonič, Ivan Komar, Dario Bertinazzi, Tanja Peric.

Piran / Razstava slik Bog usmiljenja Michela Pocheta

Umetnikovo doživljanje življenjskega utripa človeštva

V Piranu smo Michela Pocheta (1940, Provansa) kot slikarja že pred leti spoznali v okviru projekta *Križev pot po piranskih cerkvah* (v organizaciji društva Prijateljev zakladov sv. Jurija). Tokrat pa je

Silvester Gaberšček, dolgoletni avtorjev prijatelj in dober poznavalec njegovega celotnega umetniškega dela, tudi literarnega, v spremljajoči zloženki zapisal: "V letu 2016, ki ga je papež Frančišek razglasil za leto

Odprtje razstave Michela Pocheta v cerkvi Marije Zdravja (foto Ubald Trnkoczy)

Pochet je po izobrazbi arhitekt, ki se s svojim mnogostranskim ustvarjanjem zapisuje še kot pomemben slikar, kipar, pesnik in pisatelj ter ki je v Rimu, kjer zdaj živi, povezan s številnimi umetniki po svetu. Sam avtor je o svoji ustvarjalnosti zapisal: "Mislim, da Bog - Lepota spregovori mnogim, a le redki so tako izredni, da v svojo umetnost vnesejo zahtevno novost. Ni vsak Picasso ali Stravinsky, Joyce ali Fellini. Če je Jezus stopil med nas kot veliki glasnik Boga - Lepote, lahko tudi mi, kljub svoji majhnosti, poiščemo navdih, moč in pogum za to novost".

O nastanku predstavljenega cikla je

Božjega usmiljenja, se je umetnik želel odzvati s svojim izvirnim likovnim in duhovnim dožemanjem sočutnega Boga, ki joče nad smrtjo svojega Sina, in v njem vsebovano duhovno smrtjo vsakega človeka. Veliko platno obličja, v solznih očeh katerega sta naslikana skrita obraza Troedinega Boga, ki se iz usmiljenja in čiste ljubezni za odrešitev slehernega človeka izpostavi za ceno smrti lastnega Sina, brli nežna svetloba, ki nakazuje pot rešitve k neokrnjeni svobodi".

Michel Pochet je globoko razmišlju-

joča osebnost, ki je sposoben svoja intimna filozofska razmišljanja o univerzalnih vprašanih obstoja človeštva in slehernega izmed nas, torej lastni doživljajski svet, na novo opredeliti v skrajno subjektivno občuteni slikarski

izraznosti. Ikonografski znakovni obrazec, ki dominira znotraj nedefiniranega, le s temninami opredeljenega slikarskega polja monumentalnih platen, je raznolik, vsekakor navdahnjen z avtorjevimi trenutnimi videnji in čutenji, pogojenimi s konkretnimi dogajanj, vedno pa ga odkriva kot izredno senzibilno čutečega ustvarjalca. Opazno je hotenje, da s to njemu prepoznavno metaforiko, ki je odraz njegove iskrene in globoke duhovnosti, vzpostavi dialog z javnostjo: njegove podobe ostajajo kot edinstvena, vsekakor izjemno močna sporočila in posledično - ne glede na čas in prostor - univerzalni in večni pomniki vsem nam. Silvester Gaberšček je na odprtju razstave v cerkvi Marije Zdravja v Piranu opisal enega izmed Pochetovih navdihov:

"Michelovi upodobitvi Shoa ha na odpadnih kosih ročno tkanega platna sta simbolno in vsebinsko nadaljevanje dachauskih risb iz ciklusa *Nismo poslednji* Zorana Mušiča, ki brez olepševanja odslikavata umetnikovo doživljanje življenjskega utripa človeštva današnjega časa. Nad gomilo bridke usode človeštva je upodobljen obraz pretresljivo ganjenega Boga, ki se z vso ljubeznijo sklanja k slehernemu posamezniku kot vsemu človeštvu in odpira pot rešitve. ..."

Nives Marvin

DROBCI DOMAČE ZGODOVINE (16)

Dimitri Tabaj

Bielecki (1)

Vincencij Bielecki (tudi Wincenty, Vincenz Bieletsky) se je rodil 9. julija 1830 v podkarpatskih Rownah na Poljskem, blizu mesta Krosno (takratna avstrijska Galicija), očetu Piotru in materi Barbari. O prvem obdobju njegovega življenja vemo zelo malo. Vemo, da takrat in v prejšnjih stoletjih je živel v tistih krajih veliko pomembnih in vplivnih mož z istim priimkom, ki je veljal za plemiški priimek. V obdobju Vincencijeve mladosti, okoli leta 1848, se je tamkajšnje plemstvo uprlo avstrijskemu oblastem, ki so odgovorile s temeljito "čistko" - tudi z najstrožimi kaznimi - kot se je na primer zgodilo duhovniku, rodoljubu, panslavistu in poslancu na Dunaju Adamu Bieleckemu, plemiču iz Gorzanke, vasice v neposredni bližini Vincencijevih Rown. Nadaljnje raziskave bodo morda pokazale, ali obstaja med njima kakšna sorodstvena vez.

Vincencij Bielecki je bil uradnik v državnem aparatu avstro-ogrskega cesarstva in se je v določenem trenutku preselil v Gorico, kjer se je poročil z dvajset let mlajšo Marijo Goljevšček, hčerjo Mihaela Goljevščka in Apolonije roj. Lapanja iz

Kanala. Vincencij in Marija sta imela dva otroka, Petra, sobnega slikarja, ki je leta 1910, komaj enainvajsetleten, umrl zaradi padca z drugega nadstropja, in Marijo, o kateri bomo govorili kasneje.

Vincencij Bielecki je bil že v pokoju, star 59 let, ko se mu je leta 1889 v Kanalu rodila hčerka Marija. Kot upokojenec ni miroval, temveč se je ukvarjal z gradbeništvom, nepremičninami in gostilničarstvom. Leta 1892 je kupil palačo na Kornu št. 6, v središču Gorice. V njej je delovala tudi gostilna, ki je nosila njegov priimek in za katero je Bielecki oglašal v časopisu Soča ter vabil predvsem slovenske rojake, saj se je zelo uspešno vključil v družbeno, a tudi politično, življenje goriških Slovencev - gotovo zaradi sorodstvenih vezi (kot rečeno, je bil poročen s Slovenko), a verjetno tudi zaradi panslavističnega čutenja in mišljenja (bil je pač Poljak). "Podpisani priporoča p. n. gg. rojakom v Gorici in na deželi svojo na novo oskrbljeno gostilno na Kornu št. 6 v lastni hiši. Toči pristna bela in črna vina in dobro žganje. Za okusna gorka in mrzla jedila po zmerni ceni je skrbjeno. V. Bielecki", je pisalo leta 1897 v goriški Soči.

Leta 1896 je z Ivanom Rejo in Francem Mo-

zetičem priredil drugi "veliki shod starišev" otrok slovenskih šol društva Sloga, s katerim so si goriški Slovenci prizadevali, da bi odprli javno slovensko šolo v mestnem središču, čemur se je vladajoča mestna oblast (v rokah italijanskih nacionalnih liberalcev) silovito upirala. Vincencij Bielecki je bil istega leta izvoljen v ožji šolski odbor, kateremu je predsedoval grof Alfred Coronini Kromberški, ki je v dunajskem parlamentu zastopal goriške Slovence in zelo uspešno zagovarjal jezikovne pravice, splošne narodne interese in gospodarski razvoj rojakov. Piše Soča 10. januarja 1896:

"Drugi zaupni shod slovenskih roditeljev, ki pošiljajo svoje otroke v zasebno šolo društva 'Sloga', se je vršil preteklo nedeljo ob 11. uri predpoldne v prostorih 'Goriškega Sokola'. Sklicali so ga gg. Iv. Reja, Fr. Mozetič in Vin. Bielecki, a udeležilo se ga je nad 300 roditeljev, očetov in mater, katerim so se pridružili nekateri deželni poslanci, ki so bili imenoma vabljeni. / .../ V šolski odbor so bili soglasno voljeni gg. Alfred grof Coronini, Josip Hrovatin, dr. Aleksij Rojic, Franc Mozetič, Ivan Reja; kot namestniki pa Vincencij Bielecki, Jernej Kopač in Andrej Oblak. Zborovalci so zapustili zbirališče ginjenega srca in navdušeni za svojo vzvišeno reč".

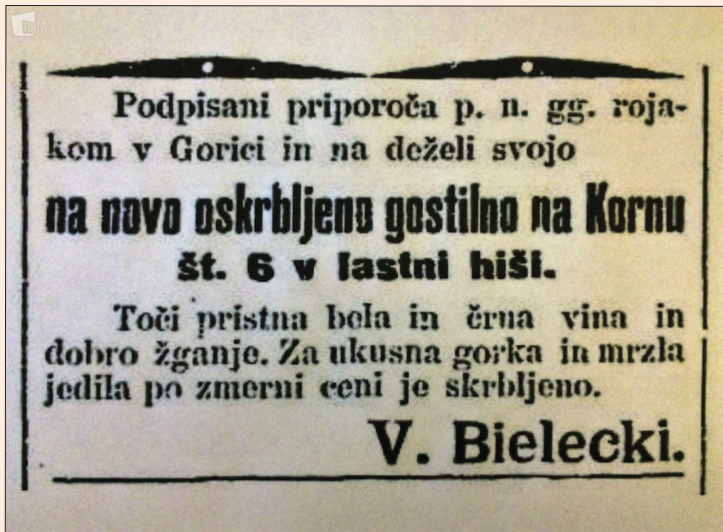
OBJAVLJENO TUDI NA PORTALU KAMRA, PORTALU DIGITALIZIRANE KULTURNE DEDIŠČINE SLOVENSKEGA POKRAJIN (www.kamra.si), KI GA UPRAVLJA OSREDNJA KNJIŽNICA CELJE

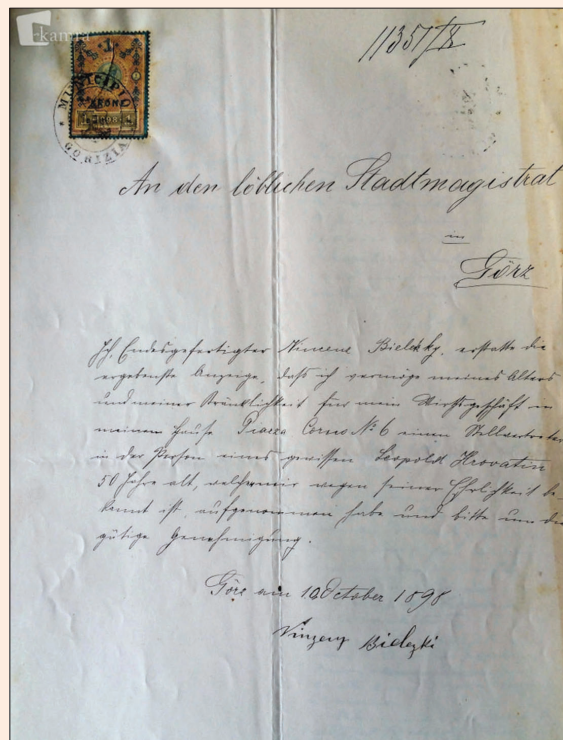
Koren leta 1905. Na desni, za vodnjakom, Bieleckijeva palača. Palačo takoj na desni so ravno v tistem obdobju začeli rušiti - na sliki že ni strehe - in odprli novo ulico.

Vincencij Bielecki (1830-1906) je bil poljski in slovenski cesarsko-kraljevi uradnik, podjetnik, posestnik, rodoljub in podpornik slovenskega šolstva v Gorici. Bil je prapraded avtorja tega članka, Dimitrija Tabaja. Slika je iz obdobja okoli 1860-1870.

Oglas gostilne Bielecki na Kornu iz leta 1896 (časopis Soča).

Pismo Bieleckega v nemščini iz leta 1896 v zvezi z njegovo gostilno.

PIKA NA (PESMI) Majda Artač Sturman

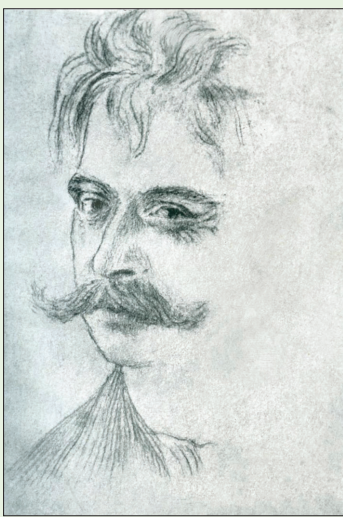
Jaz sem te čakal
ob poznem mraku
in z mano so čakali
beli cvetovi
in tam nad vrhovi
so tiho plakali
mehki glasovi
oddaljenih strun.

Sence globoke
so se razdelile,
tvoje plašne roke
so razgrnile
zaveso temno ...
Kak sva se ljubila
v poljubih vročih,
v besedah polglasnih, šepetajočih.
Visoko na sinjem polji
so vztrepetavale
srebrne zvezde
in naokoli
so pesmi zaljubljene plavale.

Odprla se je čudovita noč.
Tisto noč so zapeli
zmagoslavni zvonovi;
kako so vstajali
njih prešerni glasovi
pod zvezdami drvečimi,
kako so prihajali
bliže in bliže
s koraki šumečimi ...

Ivan Cankar (1876 – 1918)

Predstavljajte si, da ne veste za ime umetnika, ki je v verze izlil svoje ljubezensko drhtenje in srečo, in sledite tihemu branju. To naj vas popelje od čakanja na ljubljeno dekle prek temne zaves sence vse do vročih poljubov in polglasnega šepetanja. Vse se uokvirja v impresivistično sliko, na kateri se preliva in prepletata barvitost glasov in zvočnost barvnih odtenkov. Zdi se, kot da z lirskim subjektom čustvuje vsa narava: *beli cvetovi* delijo z njim napetost pričakovanja, *na sinjem polji* neba trepetajo *srebrne zvezde*.

V pesmi je čutiti nostalgijo po ljubezenski sreči, saj se je dogajanje odvijalo v preteklosti (glagolske oblike so v pretekliku) – kot čudovito doživeto srečanje z ljubljnim dekletom. Pridevniki *mehak, oddaljen, globok, plašen, teman* vzbujajo občutke plahe nežnosti in skrivnostnosti, nato se pesniški izraz sprosti. V zadnji kitici se razbóhoti in razpre v vsej svoji muzikalčnosti. *Odprla se je čudovita noč*, zazveni prvi verz in nas povabi v doživetje lepega večera. Aliteracija *zapeli/ zmagoslavni zvonovi* odzvanja od veselja, *njih prešerni glasovi* ... kot da so hodili v človeški podobi *s koraki šumečimi*. Sploh je pesniku posebno ljuba posebitev, denimo cvetov, ki so z njim delili pričakovanje dekleta, strune so tiho jokale, *in naokoli/ so pesmi zaljubljene plavale*.

Ustvarjalec lepih, zvenceh verzov je Ivan Cankar, ki ga bolj poznamo v drugačni luči in vlogi. V cikel *Iz lepih časov (Erotika 1902)* je umetnik vključil tudi zgornjo pesem, ki je v prvi izdaji pesniške zbirke leta 1899 ni bilo. Pesem s prvotnim naslovom *Večerni koncert*, posvečena Ani Lušini, je nastala pred stodvajsetimi leti (1898) v Pulju in sodi v čas, ko je Cankar vse bolj čutil moč in nemoč svojega pesniškega izražanja. Z ene strani si je še vedno prizadeval ustvarjati poezijo, v kateri sicer ritem in rima nimata več osrednje vloge, z druge pa se je zavedal, da je njegov izrazni prostor v prozi, noveleti in drami, in da torej raje prepušča kovanje verzov Župančiču in Ketteju.

V tem se veliki slovenski književnik ni motil: zapustil je pesniški Parnas, da bi se povzpел na pripovedni Olimp. Bil je velik tudi v odločitvi, da opusti pesništvo in se preusmeri v prozo. Ob izjemni umetniški moči njegovih proznih in dramskih del pa vsekakor ne moremo spregledati dejstva, da je Cankar slovensko pesništvo *fin de siecla* oplemenitil z mistiko simbolizma, razdvojenostjo dekadence in čutno lepoto impresionizma. V tej luči lahko imajo zgornji verzi posebno estetsko in doživljajsko vrednost za tiste, ki poredko segajo po Cankarjevih pesmih. Cankar je C(ank)ar

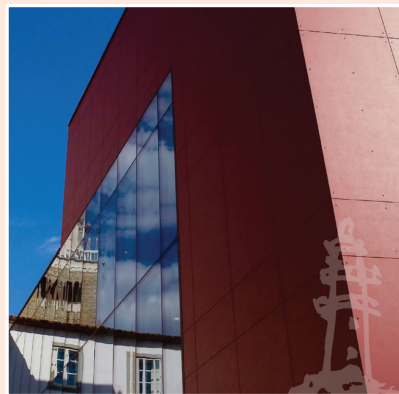
Vladka Tucovič

JEZIKOVNICA

39

Grem tam ali tja, doma ali domov?

Pri pedagoškem delu se občasno srečujem tudi s posamezniki, ki se slovenščine učijo kot tujega jezika, pa naj gre za tuje študente, ki v Sloveniji študirajo, potomce slovenskih izseljencev, ki pridejo na poletne tečaje slovenskega jezika Halo, tukaj slovenski Mediteran!, ki jih že vrsto let organiziramo na Fakulteti za humanistične študije Univerze na Primorskem v Kopru, ali priseljence, ki bi radi pridobili slovensko državljanstvo ali zaposlitev, pa morajo opraviti tudi izpit iz znanja slovenskega jezika. V vsakem primeru je učeče se slovenščino zelo zanimivo poslušati ali brati njihova besedila, saj nam, rojenim govorcem, pogosto držijo zrcalo, v katerem ugledamo podobo svojega prvega ali maternega jezika oz. njegov odsev, ob katerem se pogosto vprašamo, kako tujcu razložiti pomen neke besede. Neredko se ob vnetih poskusih svojih tujih študentov ali udeležencev tečaja, da bi po vzorcu tvorili slovenske besede, od srca, pa seveda prav nič privoščljivo, nasmejemo. Še zdaj se zabavam ob njihovi ideji, da bi po vzorcu za majhen zid, torej zidek ali zidec, imeli tudi *stenec* (iz stene), samica konja pa bi lahko bila *konjica* (namesto kobila). Namesto izjema je neki tečajnik zapisal *izjemek* (po vzorcu popravek), druge tečajnice pa so vneto zapisovale, da so *bolezne* namesto bolne (po vzorcu iz južnoslovanskih jezikov bolestan, bolestna za bolan, bolna).

Pogosto pa se srečam z dvomom, kako tujcem razložiti razliko med dvema besedama, ki še marsikateremu Slovincu, še zlasti Primorcu z Obale, ni jasna. V Kopru in sedanjih mestih boste namreč tudi v knjižnem jeziku pogosto slišali *grem tam*, namesto knjižno pravilnega *grem tja*. *Tam* in *tja* sta prislova, odgovarjata nam na različni vprašanji: *Kje sem? Tam. Kam grem? Tja*. Čisto preprosto, kajne? Pa vendar je pomensko razliko tujcem zelo težko razložiti, še zlasti, če je ni v njihovem jeziku. Vsi južnoslovanski jeziki, kamor seveda sodi tudi slovenščina, so si izredno podobni, razlikujejo pa se v malenkostih, ki pa so ključne za razlikovanje med jeziki. Seveda bo vsak Slovenec razumel tujca, ki bo rekel, da gre ali se bo preselil *tam*, namesto da gre ali se bo preselil *tja*, razumevanje pa pomenske razlike vseeno ne izniči. Podobna dvojica je še med besedama doma in domov. *Kje sem?*

Doma. Kam grem? Domov. Ko izražamo statičnost, bomo rekli, da smo *doma* in *tam*; ko pa se premikamo (hodimo, se vozimo, se selimo ipd.), gremo *domov* in *tja*. Da je tujcem, pa ne le Špancem, zaradi podobnosti prava španska vas tudi razlikovanje med besedama *ker* in *kjer*, pa je že druga tema. Doc. dr. Vladka Tucovič na Oddelku za slovenistiko Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem (Koper) izvaja pravopisne in lektorske vaje. Jezikovna vprašanja, o katerih bi radi brali v Jezikovnici, ji lahko pošljete na e-naslov: vladka.tucovic@fhs.upr.si ali na uredništvo Novega glasu.

Neskaljeno vzdušje ob 25. aprilu v Miljah

Razstava o Bataljonu Alme Vivoda ter Adrianovi & Gorazdovi vrtovi

Na predvečer praznika 25. aprila so v Miljah odprli dve razstavi pod okriljem krajevne občinske uprave. V občinski razstavnici dvorani G. Negrisin na osrednjem trgu Marconi je miljska sekcija VZPI-ANPI "G. Marzi" postavila dokumentarno razstavo o Partizanskem bataljonu Alme Vivoda. Predstavila sta jo županja **Laura Marzi**

nu Alme Vivoda. Ob neretorični obravnavi vrednot boja za osvoboditev je tudi izpostavil velik delež, ki ga je dala krajevna skupnost: od takratnih 12 tisoč prebivalcev iz Milj in okoliških vasi se jih je okrog 900 vključilo v odpornišvo in kar 300 jih je padlo. Sledilo je pričevanje več kot 80-letne domačinke **Valburga Ellero**; ob njeni prisotnosti ga

nec - Slavec), ki ga vodi Danijel Grbec in povezuje pevke in pevce iz Doline, Boljunca, Zabračca, Ricmanj, Trsta in Milj. A vrtno se k razstavi o bataljonu, poimenovanem po domačinki, ki je 28. junija 1943 padla kot prva partizanka v Italiji. Avtonomni bataljon je deloval v okviru 14. brigade "Garibaldi-Trieste" pri nas in v Istri in so ga sestavljali italijanski, slovenski in ruski partizani, mornarji iz Romagne itd. VZPI-ANPI je v zapiščini miljskega partizana **Gina Fontanota - Clipperja** našel razne listine in evidenčne izkaznice s fotografijami članov bataljona, ki so jih sestavili po vojni. Na ogled je bilo 88 takšnih reprodukcij mladih in zrelih bojevnikov in bojevnice, tudi "naše gore listov", po priimkih in partizanskih imenih sodeč: Božiglav Candido - Renna, Ciach Antonio - Jože, Chermaz Giannino - Janosik, Tull Lina - Slavica, Zuppin Lidia - Maida, Crevatin Pontiano - Mirko, Depangher Spartaco - Jože, Grahonia Patrizio - Dušan, Marsi Guerrino - Miška, Ribarič Giovanni - Miloš itd. Izobešeni sta bili tudi taboriščni obleki iz Dachaua Giovannija Postogne in Francesca Russignana. Na odprtju so predstavniki VZPI-ANPI povedali, da gre za prvo nepopolno javno predstavitev, in pozvali, da bi arhiv obogatili še z drugimi izvirnimi dokumenti, s katerimi razpolagajo dediči in potomci partizanov. Na razstavi smo prebrali, da Alma (Amabile) Vivoda ni bila doslej deležna no-

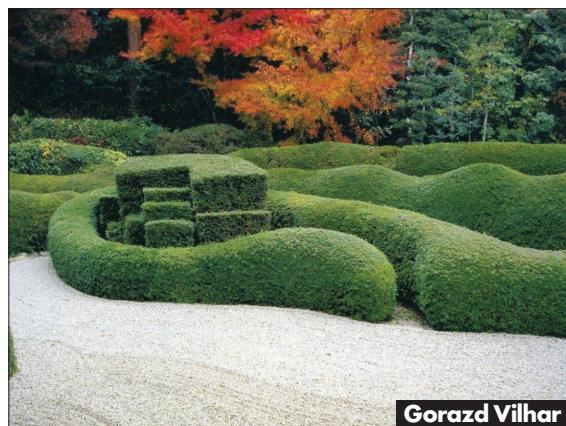
benega državnega priznanja, medtem ko je orožnik, ki je sodeloval pri njeni usmrtni, prejel za to leta 1958 uradno odlikovanje. Morda je dozorel čas, da se to popravi ne le krajevno, ampak na nacionalni ravni in poskrbi za uradno državno priznanje prvi padli italijanski partizanki. Posthumno se to lahko zmeraj naredi, če je za to volja.

VRTOVI PRIJATELJEV FOTOGRAFOV ADRIANA IN GORAZDA
Miljska županja Laura Marzi, kurator Fabio Rinaldi, kritičarka Cristina Bonadei, nova predsednica Društva Slovencev občine Kiljan Ferluga Fiorella Benčič in odbornik DSMO Davorin Devetak so na odprtju v Muzeju Cara' spregovorili o razstavi **Adriano & Gorazd na vrtu**, se pravi o dveh fotografijah, ki sodelujeta že mnogo let. Domačin **Adriano Perini**, sicer predsednik Photo-Imago, je ob 35-letnici društva zbral niz svojih odmaknjenih črno-belih posnetkov iz evropskih vrtov in parkov, od Benetk in Trevisa do Versaillesa, od Lore do Piemonta in Ankarana. Ljubljčan **Gorazd Vilhar** pa, ki že od polovice osemdesetih let živi na Japonskem, ponuja živobarvne odtise japonskih vrtov iz raznih svetih krajev na otoku Šikoku, iz mest Okayame in Kyota. Vilhar ima za sabo umetnostnozgodovinsko pripravo. Z ženo, ameriško kulturno antropologinjo Charlotte Anderson, je dobobra preučil japonsko dediščino in je z njo avtor osmih fotomonografij o zakladih te dežele. Ena od teh je celo prešla Amazonovo priznanje kot najboljši turistični vodič o Japonski. Sam Vilhar je 2017 prejel visoko

priznanje japonskega veleposlanstva v Sloveniji za 35-letno širjenje japonske kulture po svetu in poglobljanje prijateljstva med obema državama. Na belih stenah muzeja Cara' se vzporejajo in soočajo dve različni opciji in občutljivosti. Na eni strani (Vilharjeva) orientalska sla po harmonični urejenosti in stikanju materije in narave s pričujočnostjo duhovnega, ovita v živordeče, zlatorjave in zelenkaste naključne ali urejene površine, gramozne prečesane igre koncentričnih elips, vzpo-

slikovite arabeske kompozicije, geometrične labirinte versajskih in venetskih uglednih zasebnih vil. Cristiana Bonadei je v spremni knjižici zapisala, da "so potrpežljivi vsi vrtni te skladne razstave. Kot ne-zavedni nosilci pojmovanja o svetu, o zgodovini in Božjem, predstavljajo projekcije nas ljudi, ki zasledujemo varnost in ravnesje".

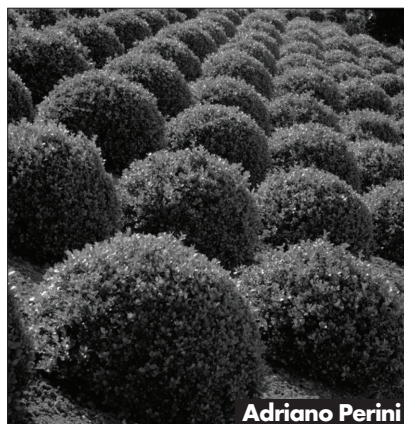
Razstava je odprta do 13. maja: v četrtek in petek od 17. do 19. ure, v soboto od 10. do 12. in od 17. do 19. ure, v nedeljo od 10. do 12. ure. Gorazd Vilhar ima odprto do 20. maja še samostojno razstavo **Popotovanja skozi čas na Gradu Snežnik pri Cerkljici**, ob 200-letnici rojstva Miroslava Vilharja. Na ogled so lovski in drugi motivi v slikovitem grajskem okolju, vsak dan od 10. do 19. ure. V zadnjih letih je imel več razstav v domovini, Ljubljani, Maribo-

Gorazd Vilhar

rednih krogov in krivulj, ki obkrožajo kamnite tote-me, naravne čeri sredi abstraktnega jezera. Varljiv kamniti čoln je na privezu ob pravi rumenozeleni travi. Je tudi nekaj redkih idil: zaton s pravo jezersko vodno gladino in pa slikovite umetne kamnite struge, sotočja z belim prodrom in okroglimi rečnimi kamni.

Kultivirani Perini pa ponuja iz svojih fotografskih potopisov nenavadno obličje, ki se skriva v zatemnilem skalovju in listju, eksotiko sredi cementa, krošnje, debela in spokojnost mestnih parkov, iz grmov sestavljeno šahovnico in

Adriano Perini

ru, Postojni in tudi Trstu. Od 1. junija do 31. oktobra se bo njegova razstava selila na **Grad Prem**.

Davorin Devetak

V posnetku Zvezde Koren je ob raznih govornih tudi gospa Valburga Ellero (na vozičku), katere pričevanje so brali na proslavi.

in pokrajinski predsednik VZPI-ANPI **Fabio Vallon**, sam Miljčan. V bližnjem muzeju sodobnih umetnosti U. Cara' pa so odprli fotografsko razstavo **Adriano & Gorazd na vrtu**, na pobudo društva PHOTO-IMAGO in Društva Slovencev miljske občine (DSMO) Kiljan Ferluga, v sodelovanju z občino. Na slovesnosti za 25. april je po županjinem nagovoru nastopil predstavnik Vsestranskega združenja partizanov Italije - ANPI **Antonino Ferraro**, ki je med organizatorji razstave o bataljo-

je prebrala v imenu DSMO K. Ferluga mlada Sara Zuppin. Z razliko od razgretga vzdušja proslav 25. aprila v Rižarni in drugod po Italiji so bile njene sprave in pristne, v preteklost, a tudi sodobnost ubrane misli toplo sprejete v Miljah. Na videz preprosto, a sugestivno pričevanje, ki ga je v obeh jezikih zapisala Isabella Marega, bi si zaradi neposrednosti in plemenite vsebine zaslužilo objavo. Slovesnost se je končala pred spomenikom padlih z nastopom mešanega zbora Jadran (Slove-

Ponedeljkov večer Društva slovenskih izobražencev

Po volitvah: Kako naprej?

Dan po volitvah so si na običajni ponedeljkov večer Društva slovenskih izobražencev zamislili razpravo z naslovom *Kako naprej*, na katero so povabili tako slovenske kandidate kot sodelavce zadnje številke revije Mladika, ki je svojo

Pahorjem, plakativno so celotno deželo, bili prisotni v medijih in na območju. Spoznali so, da na javna srečanja prihajajo vedno isti, že prepričani obrazi. Nekatera srečanja so bila odmevna – sodelovali so z Nežo Kravos v Narodnem domu pri Sv. Ivanu.

jih pa nadoknaditi z mladimi”, je bil neposreden Gabrovec. Mladi so danes dokaj mlačni, kljub ponujenim zanimivim pobudam. Slovenska skupnost je priredila koncert skupine Love guns, a so se na njem zbrali štiridesetletniki ...

Veliko so ciljali na družbena omrežja, Gabrovec je vložil med petsto in tisoč evrov v plačano oglaševanje na Facebooku. Enako se je potrudil goriški del stranke za posamezne kandidate. Poskusili so vse, nazadnje se jim je rezultat le k sreči nasmehnil. Svoje mnenje je izrazil tudi o drugih kandidatih, in sicer o Slokarju,

Foto damj@n

rubriko Fokus namenila volitvam in Slovencem. Najprej je spregovoril potrjeni deželni poslanec Igor Gabrovec, ki se je zahvalil vsem, saj so tokrat zaradi okoliščin prvič tvegali, da ne bi imeli izvoljenega slovenskega kandidata. Slovenska skupnost je dosegla 1,16 % in nekaj manj kot pet tisoč glasov. Izkoristili so vse možnosti za vidljivost. Gabrovec je omenil, kako jim je uspelo prepričati Borisa Pahorja, da je po volitvah leta 2014 še enkrat zdržal in je bil z njimi navdušen. Tržaški dnevnik Il Piccolo je pohvalno poročal o srečanju s

Gabrovec je potrdil veliko pozitivnih plati, a utrpeli so tudi padce. Ugotavlja namreč, da zelo hitro izumira osnovna volilna baza, ki za vsako ceno, ne glede na to, ali je grdo ali lepo vreme, na most, na to, ali se poveže z boljšo ali slabšo koalicijo, gre glasovat, ker verjame v tvojo stranko. “Nekaj smo jih imeli, ker smo edina stranka, ki obstaja od prve zakonodajne dobe v šestdesetih letih do danes, s koreninami in tradicijo. Ta baza izumira, na stotine glasov letno, kar se opaža na volitvah. Svet se zelo spreminja. Izgubljamogotove glasove, ne uspe nam

ki deluje kot “showman”, kako je Vidali užaljen, ker mu stranka ni nudila dovolj podpore, pa o Ukmarju, ki je bil bolj aktiven v volilni dobi kot v zadnjih petih letih. Svoj poseg je končal z dejstvom, da so veliko naredili, a morajo dobiti nove pristope in nagovarjati ljudi, da pridejo do novih volivcev. Ivo Jevnikar, ki je moderiral srečanje, je v drugem delu večera spregovoril o zadnji številki revije Mladika in spodbudil njene pisce, da se oglasijo. Spregovorili so Breda Susi, Peter Černic, Damjan Terpin, Martin Breclj in ostali.

Metka Šinigoj

Tržaško knjižno središče / Kava s knjigo

O Matejki Peterlin in njeni knjigi

Vsredo, 2. maja 2018, je bila v Tržaškem knjižnem središču že tradicionalna Kava s knjigo. Tokrat so ob kavi “klepetale” Marija Češcut, Dorica Žagar in Manica Maver. Predstavile so novo knjigo, ki je izšla pri Mladiki, in sicer posthumno zbirko kratkih zgodb Matejke Peterlin *Iz dnevnika mlade družine*.

Besedo je najprej prevzela Nadja Roncelli za Mladiko, ki je tudi vodila pogovor. Da izdajo knjigo, so se odločili, ker je bila aprila 10-letnica smrti Matejke Peterlin,

marca pa bi avtorica praznovala 75. rojstni dan. O njej sta spregovorili prijateljici Marija Češcut, s katero sta bili prijateljsko povezani že od mature leta 1961, in Dorica Žagar, ki jo pozna že od malih nog in s katero sta delili veliko spominov predvsem v rojanskem društvu, ter hčerka Manica Maver, ki je za knjigo napisala tudi spremno besedo. Prijateljici sta najprej skozi spomine orisali, kakšna je bila Matejka Peterlin. Marija Češcut je opisala maturo, ko so morali goriški maturantje na licej v Trst, ker je bila takrat samo ena maturitetna komisija. Prav Matejka Peterlin je bila tista, ki se je prva približala prestrašenim goriškim sošolcem in jim zagotovila, da njihovi tržaški profesorji niso preveč strogi. Po maturi ju je vezala še univerzitetna pot in profesorski poklic. Dorica

Žagar se Peterlinove spominja predvsem iz rojanskega društva, kjer je bila prava gonilna sila. Matejka Peterlin je tudi pela v rojanskem cerkvenem pevskem zboru, pri katerem je tudi skrbela za dobro voljo, saj je večkrat prinesla kaj za pod zob na vaje ali napisala kakšno priložnostno pesem, v kateri je opisovala sopevce. Obe sta tudi poudarjali njeno veliko srce ter skrb in pomoč za vse, ki so jo potrebovali.

Na koncu je spregovorila še Manica Maver, ki je najprej še

donimom “Ona”. Za ilustracije v knjigi je poskrbel avtoričin vnuk Boštjan Petaros. Knjiga pripoveduje o avtoričini družini, predvsem o prihodah, ki so se ji pripetile kot mladi mamici s tremi otroki, v vsaki zgodbi pa nastopa tudi njen mož, “On”. Knjiga je hudomušna in predstavlja lahko branje. V njenih pripovedih se lahko prepozna vsaka mamica, pa tudi vsi, ki so bili nekoč otroci, ker so gotovo ušpičili podobne stvari kot otroci, ki so opisani v knjigi. V knjigi opisuje vsakdanje situacije, ki so pogoste v vsaki družini, npr. kako si hčerka na vsak način želi dobiti harmoniko za rojstni dan in ji oče tega ne dovoli, mama pa ji na vse načine skuša ustreči, kako hčerkica cel teden doma ponavlja vlogo, ki jo ima na zaključni prireditvi, in zna celo predstavo na pamet, na koncu

sama delila nekaj spominov o svoji mami. Povedala je, da je vedno dajala instrukcije sošolcem, ki so imeli težave pri kakšnem predmetu, na koncu pa je svoje otroke najprej vprašala, kako je pisal kontrolko tisti, ki ga je instruiral, kot oni. Nato je spregovorila o zbirki kratkih zgodb, ki vsebuje 21 avtobiografskih pripovedi mlade družine. Zgodbe so izhajale v reviji Mladika med letoma 1975 in 1979 pod psev-

pa pozabi svoj stavek... Zgodbe so napisane tudi s precejšnjo mero avtoironije, ker se mlada mamica zaveda svojih napak. Da bi se lahko o tem prepričali, je Manica Maver na predstavitvi knjige tudi prebrala zgodbo. Kava s knjigo je bila zelo dobro obiskana. Za skodelico kave za vsakega udeleženca je tudi tokrat poskrbelo podjetje PrimoAroma.

Urška Petaros

Večeri luči v cerkvi sv. Jožefa v Ricmanjih

Vrsta pobožnosti, koncertov, predavanj

Župnik iz Doline pri Trstu je v krajšem prispevku iz leta 1827 opisal čudežno dogajanje v ricmanjski cerkvi, zaradi katerega so Ricmanje postale ena najslavnejših božjih poti v takratnem avstrijskem cesarstvu. Prvič je legenda o luči pritegnila pozornost leta 1749, ko se je pred oltarjem sv. Jožefa v takratni cerkvi sv. Jurija in pred številnimi verniki sama prižigala večna luč. Ricmanje ležijo na robu kraške planote, na cesti, ki iz Bazovice vodi proti Trstu in Dolini. Prva omemba vasi sega že v davno leto 1271. Od tedaj se pojavljajo različna slična imena: Rizmagna, Ricemagna, Rizmagna. Ime naj bi izviralo iz nemškega Rizman. To področje je bilo v lasti različnih mestnih plemiških rodbin in cerkvenih ustanov. Velik del so imele benediktinke pri sv. Ciprijanu v Trstu, ki so v vasi sezidale prvo kapelo. Cerkev se prvič omenja leta 1645, ko so posvetili glavni oltar sv. Juriju. Konec leta 1693 je cerkev pridobila še drugi oltar, posvečen sv. Jožefu. Takrat je

bila ustanovljena Bratovščina sv. Jožefa, ki je ob določenih pobožnih nalogah morala tudi skrbeti, da je pred podobo zavetnika gorela oljenka, kar pa se ni vedno dogajalo. Leta 1749 so nekateri kmetje v vasi trdili, da so videli v cerkvi, kako se je večna luč pred oltarjem sv. Jožefa sama prižigala, potem ko so jo poprej nalašč ugasnili. Na predvečer praznika sv. Jožefa so to povedali tudi takratnemu kaplanu v Dolini Antonu Janezu Ifsiču. Ta jim je naročil, naj pred pričami luč ugasnejo in cerkev dobro zaklenejo. Še isti večer so opazili, da luč ponovno gori. To se je v naslednjih dneh večkrat ponavljalo. Pri vseh poskusih so ugotavljali, da je kljub zaklenjeni cerkvi,

zamreženim oknom in drugim varnostnim ukrepom luč vedno znova zagorela. To se je zgodilo tudi, potem ko je dolinski župnik o tem obvestil še škofa v Trstu in je ta naročil, naj večno luč ovijejo s papirjem in zapečatijo, da je ne bi mogel nihče prižgati. Prižiganje

in ugašanje se je ponavljalo še skozi ves april. Končno je tudi škof dovolil, da se je cerkev preimenovala v čast sv. Jožefa in 5. maja 1749 so pripravili veliko procesijo iz Doline k sv. Jožefu v Ricmanje. Od tedaj so

odprli cerkev romarjem, ki so začeli prihajati s Krasa, iz Brkinov in Istre. Čudež je spet oživil Bratovščino sv. Jožefa. Že leta 1750 so glavni oltar in cerkev posvetili sv. Jožefu, dotedanjega zavetnika sv. Jurija pa postavili na stranski oltar. Zaradi velikih romanj so začeli misliti na novo cerkev. Sedanjo mogočno stavbo, ki predstavlja posebno mesto med romarskimi svetišči v zamejstvu, so

sezidali po načrtih tržaškega arhitekta Rudolfa Derettija, oltar v njej pa je izdelal tržaški mojster Janez Calzutti. V marmorni oltar so postavili leseno skulpturo, ki je bila že v starem oltarju in kaže sv. Jožefa,

ko na osličku pelje za seboj Marijo z Jezusom v naročju. Pred oltarjem visi znamenita oljenka, ki se je čudežno prižigala. Vsa cerkev je izbrano okrašena, še posebej izstopajo številne umetniško izdelane svetilke, saj se je v govoric in pobožnosti ljudi ohranilo, da gredo v Ricmanje “k sv. Jožefu luči prižigat”. Leta 1905 so

ustanovili samostojno župnijo, potem ko je že od leta 1778 služboval v Ricmanjih dolinski kaplan. Obletnico čudežne svetilke je ricmanjska župnija obeležila prejšnji teden z Večeri luči, ki je letos potekala pod naslovom *Očetovstvo in materinstvo – smisel človeškega življenja*. Ves teden so se v popoldanskih in večernih urah vrstila pričevanja, predavanja, evharistična čaščenja in koncerti. V torek, 1. maja, je bilo najprej na vrsti pričevanje z naslovom *Družinsko življenje kot privilegij na poti svetosti*, sledila je molitev plašča varstva sv. Jožefa delavca. Nato sta bila na vrsti slovesna evharistična daritev in obred izročitve sv. Jožefu. Sledilo je še pričevanje Antonia Valenteja iz Vareseja o

Čudežu očetovstva in svetosti sv. Janeza Pavla II. . Na tednu Večerov luči so bile na ogled tudi relikvije sv. Janeza Pavla II. in razstava akvarelov *Stvarnikova plodnost* dr. Kate Jelovčič. Med koncerti pa je treba omeniti četrtkov nastop mešanega pevskega zbora Korona iz Novigrada, ki ga vodi prof. Branislav Ostojić, in petkovo sodelovanje združenega zbora ZCPZ iz Trsta pod vodstvom Alenke Cergol pri sv. maši s peto Mašo iz Tomaja Antona Kosovela in koncertom. V soboto je glavnino dogajanja predstavljalo občuteno pričevanje Gorana iz Medjugorja. Po njegovih besedah je s pomočjo Boga premagal smrt in postal oče štirih otrok. Nedeljsko popoldne je v cerkvi v Ricmanjih oblikoval duhovnik in pianist italijanskega in argentinskega porekla don Lelio Grappasonno s slovesno evharistično daritvijo in koncertom ter pričevanjem z naslovom *Glasba srca, ki izraža svoj klic k Bogu*. Teden luči se je končal v ponedeljek s slovesno v. mašo tržaškega nadškofa msgr. Giampaola Crepaldija in koncertom čelistke Snježane Rucner, pianista Danijela Karačića in zbora Lavanda pod vodstvom Branislava Ostojića.

Erik Kuret

Tržaško knjižno središče / Kava s knjigo

Predstavitev monografije o Tonetu Kralju

V četrtek, 3. maja 2018, je v Tržaškem knjižnem središču potekala predstavitev ponatisa monografije *Tone Kralj - Cerkvene poslikave na Tržaškem, Goriškem in v Kanalski dolini*.

Predstavitev je vodil odgovorni urednik Novega glasa Jurij Paljk, ob njem pa je sedela avtorica publikacije, umetnostna zgodovinarica Verena Koršič Zorn. Paljk je povedal, da je Koršičeva še ena redkih predstavnic stare ljubljanske umetniške šole, ki se je še naslanjala na dunajsko šolo. Na tradicionalnem jutranjem srečanju ob skodelici kave so v TKS-ju predstavili ponatis dvojezične monografije, posvečene umetniku Tonetu Kralju, ki je izšla leta 2008 pri Goriški Mohorjevi družbi. "Tone Kralj je s svojimi poslikavami zaznamoval našo slovensko etnično mejo od Trbiža pa vse do Milj", je poudaril Jurij Paljk. Avtorica Verena Koršič Zorn je umetnika Toneta Kralja tudi osebno spoznala in ga videla pri umetniškem ustvarjanju. Umetnostna zgodovinarica je prikaz teh Kraljevih del v publikaciji odlično povezala z njihovim časovnim nastajanjem. Monografija z brezhitnim italijanskim prevodom pripoveduje tudi italijanskemu bralcu o tem, kdo je bil slovenski slikar; neposredno

pa govori o Slovencih. Zasluge za to, da je Tone Kralj opravil glavnino umetniških del prav pri nas, nosijo prav slovenski duhovniki v Italiji. Koršičeva je poudarila: "Knjiga je nastala zato, da bi ohranili

bo proti prepovedi slovenstva na Primorskem posegel s slikanjem. Večina Kraljevih slik je nastala v tridesetih letih prejšnjega stoletja, v obdobju med obema vojnama. V njegovih monumentalnih delih je v ospredju predvsem trpljenje slovenskega naroda v času fašistične diktature, v kateri je Kralj s svojim umetniškim jezikom vplival vero in upanje v pričakovanju na boljše čase. Tone Kralj ni bil samo predan slikanju, ampak si je želel študirati arhitekturo; bil je tudi odličen kipar. Avtorica je povedala, da cerkveni krogi niso bili zelo naklonjeni slikarstvu Toneta Kralja, ker so bili še pri zgodovinskem pogrebanju renesančnega in baročnega slikarstva, ki je bil takrat v veliki meri prisoten v cerkvah. Obstajala pa je ožja skupina duhovnikov, med katerimi je bil tudi Virgilij Šček, ki so razumeli duha časa in so Kralja povabil k delu. Pri Kralju lahko ločimo dva umetniška sloga, ki se delita na vojno in povojno obdobje: v prvem obdobju je skušal podati božjo prisotnost, ki ljudem pomaga vedno v stiski. Primer tega so poslikave v svetišču na Sv. Višarjah in v cerkvi na Katinari ter v Pevmi. V drugem obdobju je Kralj slikal največ na Krasu, zatem na Tržaškem in se nazadnje odpravil še na Goriško.

našo dediščino, jo lahko podali prihodnjim rodovom, tako da bodo znali ceniti to, kar je Tone Kralj ustvaril v času, ki je bil med najhujšimi v naši zgodovini". Knjiga vsebuje dobro dokumentirano fotografsko gradivo Kraljevih del, ki bo prav gotovo v prihodnosti služilo pri ohranjanju Kraljevih poslikav, ki žal niso bile naslikane v "fresko tehniki". Na predstavitvi smo izvedeli, da je Tone Kralj po navadi slikal v veliki naglici, in to ne po lastni izbiri, ampak zaradi političnih pritiskov. Kralj se je odločil, da

kvah. Obstajala pa je ožja skupina duhovnikov, med katerimi je bil tudi Virgilij Šček, ki so razumeli duha časa in so Kralja povabil k delu. Pri Kralju lahko ločimo dva umetniška sloga, ki se delita na vojno in povojno obdobje: v prvem obdobju je skušal podati božjo prisotnost, ki ljudem pomaga vedno v stiski. Primer tega so poslikave v svetišču na Sv. Višarjah in v cerkvi na Katinari ter v Pevmi. V drugem obdobju je Kralj slikal največ na Krasu, zatem na Tržaškem in se nazadnje odpravil še na Goriško.

S svojimi deli je želel sporočiti upanje v novo življenje. V drugem obdobju je pri Kralju moč zaznati tudi stilno spremembo: začel je bolj realistično gledati na figure. Postal je tudi bolj gostobeseden in se zgledoval po renesančni umetnosti.

Na srečanju v Trstu je bil med občinstvom tudi msgr. Franc Vončina, ki je želel s prisotnimi deliti nekaj osebnih spominov, ki ga vežejo na umetnika Toneta Kralja. Povedal je, da sta skupaj s Kraljem preživela mesec dni, ko je umetnik poslikaval cerkev na Pesku pri Bazovici. Msgr. Vončina hrani še nekaj originalnih skic Kraljevih del.

Knjiga ponuja bralcu profesionalne fotografske posnetke, ki jih je naredil goriški fotograf Carlo Sclauzero; oblikovanje pa so zaupali Janu Jagodicu. V naših krajih so bogata umetniška dela Toneta Kralja skoraj povsod prisotna in upamo, da bodo tudi s pomočjo te publikacije še bolj razpoznavna tudi med italijanskimi ljubitelji umetnosti in navadnimi bralci.

Marko Manin

Obvestila

Združenje prostovoljcev Hospice Adria Onlus vabi na predavanje z naslovom Duhovno zdravje, ki bo v četrtek, 10. maja 2018, ob 17. uri v Finžgarjevem domu (Dunajska cesta 35) na Opčinah. Predaval bo Boštjan Hari. Toplo vabljeni!

Dramska skupina MOSP vljudno vabi na ogled predstave Rossum Universal Robots v režiji Luke Cimpriča, ki bo v Peterlinovi dvorani (ul. Donizetti 3): v soboto, 12. maja, ob 18.00. Zaradi omejenega števila mest priporočamo predhodno rezervacijo na: mosp.mlad@gmail.com ali 040-370846 (od ponedeljka do četrтка med 8.00 in 13.00).

Slovensko dobrodelno društvo bo imelo v četrtek, 24. maja, redni občni zbor na svojem sedežu v ul. Mazzini 46 v Trstu. Prvo sklicanje bo ob 16.30, drugo pa ob 17. uri.

Smarnice bodo vsako nedeljo meseca maja ob 17. uri v kapeli Marijinega doma v ul. Risorta 3. Vabljeni Marijini častilci.

Darovi

Za svetoivanski cerkveni pevski zbor darujejo: Pino Rudež 50 evrov v spomin na Ninota Parovela in ga. Gracijela 20 evrov v spomin na moža Joakina.

Za rojansko glasilo Med nami darujeta Grazijela Civardi 20 evrov in M. Č. 10 evrov.

Misijonski krožek Rojan je prejel:

Za slovenske misijonarje: N. N. 4 evre, Lizeta Janežič 20 evrov, N. N. 50 evrov, Valentina Rupnik 10 evrov, Radovan Legiša 50 evrov, M. Č. 20 evrov. **Za sestro Jožico Sterle - Ukrajina:** A. Š. 10 evrov. **Za patra Janeza Masca - Madagaskar:** A. Š. 10 evrov. **Za riž otrokom p. Pedra Opeko - Madagaskar:** Lidija Piščanc 10 evrov. **Za s. Ljudmilo Anžoč - Kambodža:** 52 evrov.

Darove lahko nakažete tudi na: Zadržno kraško banko IBAN: IT22 L089 2802 2010 2000 0086 948 Codice BIC: CCTSIT2TXXX Misijonski krožek Rojan ul. Cordaroli 29 34135 Trst

Nagrada Nadja Maganja 2018: Silvia Marangoni

V ponedeljek, **14. maja 2018**, bo v Društvu slovenskih izobražencev **ob 20.30** potekala javna podelitev 9. Nagrade Nadja Maganja 2018. Kulturni spored prireditve bodo oblikovali Jana Zupančič in Irene Ferro Casagrande (duo klavir-violončelo) ter pevska skupina Cintare iz Ljubljane. V spomin na gospo Nadjo Maganja Jevnikar (Trst, 9. septembra 1951 - Repen, 8. februarja 2006) in v želji, da bi vzpodbudili smisel za vrednote, ki so odlikovale njeno življenje, so Skupnost sv. Egidija Furlanije Julijske krajine, Društvo slovenskih izobražencev, Slovenska zamejska skavtska organizacija in Nadjina družina ustanovili Nagrado Nadja Maganja, ki jo podeljuje poseben odbor. Gre za priznanje ženski ali skupini žensk, katerih življenje odlikujejo izkušnja vere ter ena ali več vrednot, ki so odlikovale tudi življenje in delo Nadje Maganje - ljubezen do raziskovanja na področjih zgodovine, znanosti in kulture, pisanje kot sredstvo za posredovanje osebne izkušnje, služba bližnjemu, ljubezen do ekumenskega in medverskega dialoga, pedagoška izkušnja, solidarnost z revnimi in potrebnimi, varstvo človekovih pravic ter trdno prepričanje, da je treba izpričevati etične vrednote ne glede na javno mnenje in trenutno vodilne ideologije. Letos bo nagrada podeljena že devetič. Prejela jo bo prof. Silvia Marangoni (1957), diplomirana iz književnosti na Univerzi La Sapienza v Rimu in tam tudi bivajoča. Že vrsto let je aktivna na področju prostovoljnega dela. Je članica Skupnosti sv. Egidija ACAP Onlus za realizacijo projekta Preprečitev in boj proti zasvojenosti, alkoholizmu in drugim težavam mladine; kot prostovoljka obiskuje zapornike v Rimu in Viterbu. Imela je več mednarodnih izkušenj in napisala veliko publikacij, tudi o težavah ostarelih.

Kmalu koncert v mali dvorani gledališča Verdi v Trstu

Pela bosta mednarodno poznana Bernarda in Marko Fink

Slovenska prosveta si je ob letošnji 70-letnici zamislila nekaj odmevnih prireditev. Zato se je vključila v razpis Dežele Furlanije Julijske krajine s projektom Brez meja - Senza confini ob desetletnici vstopa Slovenije v schengen-

ska območje. V tem projektu je v začetku leta izšla zanimiva knjiga Milana Gregoriča Evropa, vstani in obstani, ki je že doživela nekaj predstavitev in je na razpolago brezplačno vsem, ki si jo želijo. V ta sklop prireditev je Slo-

venska prosveta vključila tudi koncert mezzosopranistke Bernarde in njenega brata baritonista Marka Finka. Oba pevca sta mednarodno uveljavljena in vrhunska umetnika, ki nastopata na svetovnih odrih. 8. februarja letos sta

skupaj nastopila v Slovenski

ga leta. Tako bosta oba pevca

ob spremljavi ameriškega pianista Anthonyja Spira nastopila v ugledni mali dvorani Victor De Sabata tržaškega mestnega gledališča Verdi. Koncert bo pod pokroviteljstvom tržaške občine v petek, 1. junija, zvečer ob 20.30. Vstop bo brezplačen, a le z vabilom, ki ga lahko dvignete na sedežu Slovenske prosvete v ulici Donizetti 3 od ponedeljka do petka med 8. in 16. uro (tel. 040 370846).

Kavarna San Marco / Predstavitev knjige časnikarja iz Palerma

Zgodba judovske družine Hoffmann

Časnikar iz Palerma Alessandro Hoffmann je v zanimivi publikaciji, ki je izšla pri založbi Qanat z naslovom *Storia di una famiglia di origini ebraica a Palermo (Zgodba družine judovskega izvora v Palermu)*, opisal zgodovino družine svojega deda od leta 1880 do današnjih dni, tudi s prikazom številnih fotografij in razglednic, ki jih je slučajno našel pri prijatelju zbiratelju. Izreden petkov dogodek Društva slovenskih izobražencev je potekal v kavarni San Marco in ga je vodil časnikar Ivo Jevnikar, ki je poudaril, kako knjiga prikazuje manj znane vidike judovske internacije. Zgodba družine Hoffmann je za naše kraje posebno zanimiva, kajti

tržaška veja, iz katere izvira tudi avtor, je bila v sorodstvu z rodbinama Venezian in Conegliano ter s slovensko družino Kukanja. V knjigi je tudi opis avtorjeve babice Vere Kukanja, ki je fašistično obdobje prestala na naših tleh. Zgodovinar Carlo Spartaco Capogreco s kalabrijske univerze je izid knjige uokviril v 80-letnico uvedbe fašističnih rasističnih zakonov, ki jih je Mussolini razglasil prav na Velikem trgu v Trstu. Na podlagi tega zakona so v večjih italijanskih mestih ustanovili internacijska taborišča za Jude, v katerih so zaprli približno dvestotisoč ljudi. Po njegovem mnenju predstavlja roman zgodbo judovske družine, ki je iz Avstro-Ogrske prišla na Sicili-

jo, kar je v italijanskem zgodovinskem redkost, kajti do zdaj so se raziskave v glavnem omejevale na severno Italijo. Istoimenski avtorjev ded Alessandro je bil tretji izmed sedmih bratov. Štirje so živeli v Nemčiji, ostali trije pa v Italiji. Epopeja judovske družine se začne ob koncu 19. stoletja v Spodnji Saški na frizijskem otoku Norderney. Družina Hoffmann je tu upravljal hotel, v katerega so zahajale bogate in plemiške družine Weimarske republike. Ob začet-

ku leta 1933 pa so ga nacisti zasedli in člani družine so se razšli, nekateri so šli v Nemčijo in Avstrijo, drugi pa v Trst in Palermo. Med vojno so številni njeni člani doživeli internacijo in začel delo. Pozneje, po razglasitvi rasnih

Alessandru, ki je ravno v kavarni San Marco v Trstu med listanjem dnevnika Il Corriere della Sera naletel na oglas za računovodjo pri izvoznem podjetju suhega sadja v Palermu. Odpotoval je na Sicilijo in začel delo. Pozneje, po razglasitvi rasnih

odkril tragično zgodbo družine in deda, tudi po zaslugi podatkov in gradiva, ki mu ga je posredovala tržaška judovska skupnost. Kot je na srečanju povedal tržaški rabin Alexander Meloni, gre tudi v tem primeru za zgodbo judovske družine s srečnim koncem. Z vidika tržaške judovske skupnosti pa ta zgodba predstavlja žalostni razplet, kajti judovski priimek Hoffmann se je iz tržaške judovske skupnosti izgubil. Številni člani tudi iz drugih družin pa so se s časom pomešali s pripadniki drugih verstev in niso več

taboriščih. Po vojni so se člani družine Hoffmann izselili še v Združene države in Izrael. Glavna pozornost je v knjigi namenjena pisateljevemu dedu

zakonov, pa so ga fašistične oblasti internirale v taborišče Campagna, v pokrajini Salerno. Avtor je šele po naključju, pred nekaj leti, na podlagi razglednic

prenašali judovskih prvin na sinove. Pozitivna plat pa je ta, da je Alessandro Hoffmann s to publikacijo odkril lastne korenine.

Erik Kuret

Skrilje / Novo zgodovinsko odkritje S knjigo obnavljajo cerkev

V Skriljah so arheologi ob cerkvi sv. Marjete našli temelj stare cerkve, ki je iz 17. mogoče pa celo iz 16. stoletja. S tem so dokazali, da so podatki iz starih dokumentov resnični.

Skrilje so zelo staro naselje, veliko pomembnejše, kot se zdi danes. Prvič so bile v virih omenjene leta 1063 (ali 1064), nato leta 1086, 1177 in 1185. Za primerjavo: Ljubljana je bila prvič omenjena leta 1146, središče Vipavske, Sv. Križ (danes preimenovan v Vipavski Križ) pa okoli leta 1200. Do lani je veljalo, da je bila prva omemba leta 1086, potem pa je bilo od-

kritje izpred nekaj let prvič na veliko objavljeno v knjigi, zgodovinskem vodniku *Stomaž in Skrilje*. Druga zanimivost za vas, ki ni nikoli imela lastne župnije, pa je, da v poznem srednjem veku sedež župnije Kamnje ni bil v Kamnjah, ampak v Skriljah. Nova arheološka izkopavanja sredi vasi ob cerkvi je izvedlo podjetje Avgusta. Šlo je za dela, ki so morala biti opravljena ob posegu v obstoječi cerkveni tlak v skladu s kulturno-varstvenimi pogoji novogoriškega Zavoda za kulturno dediščino. Cerkev namreč nima oltarja, obrnjenega proti ljudstvu, zato so se v župniji odločili, da postavijo

nov kamnit oltar in ambon. Prezbitrij pa bo po novem malce širši. Pod tlakom so arheologi našli vogal starejše cerkve. Drugih najdb pa ni bilo. "Raziskava v cerkvi je končana, odkrit je bil temelj starejše cerkve, kar pa v bistvu ni pretirano presenetljivo, ker je znano, da so starejšo cerkev prenovili oz. na novo zgradili med leti 1928 in 1935. Žal ni bilo v okoliških sedimentih odkritih nobenih starejših najdb ali struktur", je povedala arheologinja Barbara Brezigar iz Nove Gorice. Ker so bile Skrilje poseljene že v rimskih časih, so arheologi pozorni tudi na morebitne rimske najdbe. "Ob kakšni naslednji priložnosti pa mogoče odkrijemo še kaj iz rimskega obdobja ali zgodnjega srednjega veka", se posmeje

Brezigarjeva. V Kamnjah, kjer je zdaj sedež župnije, pa je ob birmi in obisku koprškega škofa Jurija Bizjaka zagledala luč sveta vsebinsko in oblikovno bogata knjiga o celotni župniji. Obsega kar 7 avtorskih pol, 250 fotografij, 234 opomb, izčrpen spisek virov in literature kakor tudi slovarček strokovnih izrazov. Tudi naslov knjige je dolg: *Župnija sv. Mihaela v Kamnjah na Vipavskem in njene cerkve*. Njen avtor, pisatelj in teolog Pavel Peter Bratina pravi: "Čeprav gre za razširjeno in obogateno drugo izdajo knjižice iz Sakral-

nih spomenikov Primorske, to delo presega prvotni namen in pomen". In kaj je s tem mislil? Z župnikom Rafkom Klemenčičem knjigo priporočata vsaki družini, vsaki hiši, vsem, ki želijo ohraniti stike s preteklostjo, ki jih je rodila: "Lepo bi bilo, za župnijo pa koristno, če bi jo botri priskrbeli svojim birmancem, stari starši in starši svojim otrokom, sorodniki ti-

prodajajo. Bratina pojasni: "Prosimo pa vse, da v zameno zanjo darujejo za cerkev, konkretno za obnovo cerkve sv. Mihaela, pred katero je letos velik finančni zalogaj, 48.000 evrov. In ker so bili materialni stroški za knjigo precejšnji, naj bi bil vaš dar za obnovo cerkve ob tej priložnosti – 20 evrov". In pristavi, da seveda višina denarnega daru navzgor ni omejena.

V knjigi so natančno predstavljene vse cerkve župnije. V zadnjih letih se je namreč nabralo nekaj zanimivih ugotovitev zgodovinarjev, za katere prej nismo vedeli oziroma je zanje vedel le ozek krog strokovnjakov. Knjiga Pavla Petra Bratine, ki kamenjski arhiv proučuje že desetletja in je celo prepisal več najstarejših matičnih in davčnih knjig, je dragocen prispevek za zgodovino, kulturo in za ohranitev krščanstva v krajih pod Čavnom.

Marina Bratina

Skrivska cerkev sv. Marjete

Katja Ferletič

TAKI SMO (37)

Od tulipanov do bitcoin: ali se zgodba ponavlja?

Pomlad je čudovita. Vseposvoda imamo barve, vonjave, cvetje in vsak prost trenutek je lepa priložnost za sprehod v naravi.

Pred kratkim sem si z družino ogledala park Arboretum v Volčjem Potoku. Preživeli smo krasno jutro med dinovirji, kiti, raznovrstnimi igrali za otroke (in odrasle) in cvetjem. Občudovali smo drevje, urejene vrtove, lesene skulpture, še posebno pa tulipane, ki so bili tedaj v polnem cvetenju. Z nami je bila tudi nona, spretna vrtnarica, edina (hvala Bogu!), ki se pri nas ukvarja s cvetjem in urejanjem vrta. Med sprehajanjem je otrokoma razlagala, koliko ur dela in truda je potrebnih, da so gredice tako lepo urejene in cvetje tako lepo. Ker dobro vem, kako se tudi ona trudi, da imamo doma lepo, me je med brskanjem po spletu povsem presunila novica, da so v parku TuliPark v okolici Rima, ki so ga odprli 30. marca letos, obiskovalci uničili več kot 8 tisoč tulipanov. Za postavitev gredic je bilo potrebnih 9 mesecev trdega dela, v 48 urah pa je bilo vsega konec: turisti - vandali so cvetje odtrgali in pokradli ogromno število čebulic. Organizatorji so žalostno sporočili javnosti, da je bil park sad 35-letne izkušnje na področju cvetličarstva in tesnega sodelovanja z nizozemskimi trgovci čebulic tulipanov. Gotovo se kaj takega na Nizozemskem ne bi zgodilo, saj so tam tulipani državni simbol. Pred leti smo si med potovanjem na Nizozemskem ogledali Bloemenmarkt, amsterdamski trg cvetja, ki že od leta 1962 dobesedno lebdi na vodah velikega kanala Singel. Tudi mi smo kupili nekaj vrečk čebulic pisanih tulipanov in jih odgovorno izročili naši nani. Iz njih bi moralo pognati na desetine raznobarnih cvetic, nekaj pa je verjetno šlo narobe, saj niso naši tulipani prav nič pisani: iz čebulic je poglono lepo število popolnoma rdečih cvetov. Vsekakor smo vsi (verjetno nona ne ...) še vedno trdno prepričani, da gre za povsem originalne in kakovostne tulipane iz Nizozemske, saj smo jih kupili neposredno od proizvajalca!

V Bloemenmarktu so bili tulipani res vseh barv in oblik, taki, kot so tudi v Keukenhofu, v kraju Lisse v bližini Amsterdama, v enem najlepših parkov na svetu. Park je za obiskovalce odprt le nekaj tednov spomladi, v njem pa lahko občudujemo na milijone različnih cvetic, še posebno pa tulipanov. Letos so prvič obiskovalcem na voljo popolnoma opremljeni šotori t. i. *Tulip Pod*, v katerih lahko za 69 evrov prenočijo in se jutraj romantično zbudijo popolnoma odeli v omamne cvetlične vonjave. Park in njegovi tulipani so v ponos vsem Nizozemcem, čeprav so prve čebulice prišle iz Turčije v Evropo šele leta 1500. Takrat tudi njihovi tulipani niso bili tako pisani: baje, da jih je okoli leta 1600 prizadel neznan virus, ki ga je prenašala listna uš in ki je povzročil spremembe barv in oblik cvetnih lističev. Tulipani so tako svoji lastniki pogosto presenečali z raznobarnimi cvetovi in nastale so različne vrste tulipanov, nekatere od teh so bile zelo redke in so imele visoko

vrednost.

Tulipan ima veliko prednosti s komercialnega vidika: njegova čebulica je zelo odporna, iz nje je mogoče pridobiti nove čebulice in zato ni presenetljivo, da so Nizozemci zgodaj začeli trgovati ne s cvetjem, pač pa s čebulicami. Zdi se, da so se cene začele višati najprej glede na posebne značilnosti čebulic, potem pa zaradi naraščanja povpraševanja, kateremu cvetličarji kmalu niso bili kos. V zgodnjem 17. stoletju so postali tulipani glavni statusni simbol Nizozemcev - imeti v lasti tulipan je postal simbol ekonomskega bogastva. Leta 1623 je cena ene same čebulice navadnega tulipana dosegla vrednost 1000 guldnov, kasneje pa je še posebej prednjačil *"semper augustus"* - občasno je po celi Nizozemski krožil le za en ducat čebulic tega tulipana. Vrednost ene čebulice se je na začetku leta 1637 povišala na 6 tisoč guldnov, za kar bi takrat dobili celo meščansko hišo v uglednejši četrti Amsterdama. Naraščalo je prepričanje, da se cene ne bodo več znižale - nizozemski varčevalci so menili, da je tulipan varna naložba za njihovo prihodnost. Vsi so začeli s svojimi prihranki kupovati čebulice. Cene so še naraščale, začeli so kupovati ne le čebulice kot take, ampak tudi neke vrste obveznice po že določenih cenah. Nastal je poseben fenomen t. i. *"vetrovna trgovina"*, saj so trgovali tudi s papirji o delnem lastništvu nad določeno čebulico in nazadnje tudi s čebulicami, ki jih sploh niso še posadili, organizatorji "tulipanskih" dražb pa

so ob vsem tem ogromno služili. V prvi meseci leta 1637 je prišlo do prvega špekulativnega balona. Nenadoma so se cene na dražbi v mestu Haarlem začele nižati, razširila se je panika, zato je čedalje več lastnikov želelo čebulice prodati in cene so strmoglavile - v roku nekaj tednov za 95 odstotkov. Na stotine Nizozemcev, navadnih ljudi, ki so se za nakup čebulic zadolžili, gospodarstvenikov, plemičev in bogatašev, je finančno propadlo. Tulipanova čebulica, s katero so do pred nekaj meseci lahko kupili lepo hišo, je popolnoma izgubila svojo vrednost.

Vsako zgodovinsko obdobje ima svoje špekulativne balone, ki nastanejo zaradi neodgovornega vedenja ekonomskih akterjev na tržišču: hitro in veliko zanimanje za določeno investicijo privede do neupravičene evforije za nakup in posledično povišanja cen. Tako kot ni bilo trgovanje s tulipani, danes tudi trgovanje s sodobnimi virtualnimi valutami bitcoini ni še pravno urejeno. Čeprav je s cvetličnimi čebulicami marsikdo obogatel in gotovo je kdo tudi z bitcoini zaslužil milijone, so državni finančni organi še zelo skeptični, saj govorimo o nestanovitnosti trga z izredno visokimi nihanjmi vrednosti valute. Podobno kot pri trgovanju s tulipani prihaja tudi danes do špekulacij, pri katerih bitcoini dosegajo ogromno vrednost, ki pa ni stabilna. Investitorji, bogati podjetniki in mali varčevalci, tvegajo danes, da bo kmalu njihov *"semper augustus"* veljal manj kot navadna čebula.

PRIMORSKI PRIIMKI (72)

LAVRIN

Priimek Lavrin, ki ga ponekod pišejo tudi Laurin, je nastal iz svetniškega imena Lovrenc. Neki Lovrenc je svojim otrokom pustil svoje ime v obliki priimka. Na enak način kot priimki Lavrič, Lavrenčič, Lovrenc, Lovrinc ...

Ime Lovrenc je latinsko, Laurentius. Dve razlagi o nastanku imena sta: prva, "izhajajoč iz mesta Lauretum pri Rimu", druga pa, da gre za izpeljanko iz imena Laurus, ki se povezuje z latinsko besedo laurus v pomenu "lovor, lovorova vejica".

Danes je na Primorskem Lavrinov manj kot deset, v Sloveniji 115 (največ v Zasavju), po vsem svetu pa kar 1.525. Ti so večinoma Rusi, Ukrajinci in Uzbeki. Tu je še 14.500 Laurinov, večinoma v Kanadi, Franciji in ZDA. V Beneški Sloveniji najdemo priimek Lavrin že zgodaj v 17. stoletju: Josepho Laurin de Vernas (1615), Josepho Laurino de Vernas (1620), Cristano Laurino di Biaza (1627). V krstnih knjigah v Špetru jih je našel Božo Zuanella, ki pravi, da je Laurino pogost priimek v občini Tavorjana, kjer obstaja tudi grad Laurini (v slovenščini Brajda). Še nekaj let prej pa najdemo ta priimek tudi v Vipavi. Včasih so ga zapisovali Lavrin, drugič Laurin. Leta 1615 se je tam rodil Andrej Lavrin, sin Filipa in Ane. Dve leti kasneje je sledila sestra Elizabeta, brat Gašper Lavrin pa se je rodil leta 1627. Iz te rodbine, ki je bila že od začetka precej ugledna, je izšel najznamenitejši Lavrin, ki je še vedno eden najznamenitejših slovenskih diplomatov v zgodovini. Poleg svojega rojaka, ravno tako rojenega v Vipavi, Žige Herbersteina, kako-

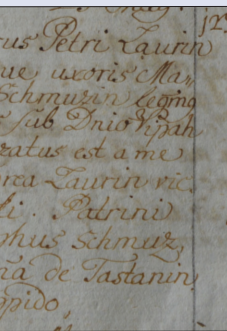
Lavrinov grb s tremi sfingami.

pak. Najznamenitejši Lavrin, ki je še vedno eden najznamenitejših slovenskih diplomatov v zgodovini. Poleg svojega rojaka, ravno tako rojenega v Vipavi, Žige Herbersteina, kako-

Vitez Anton Lavrin (1789-1869) je bil v 19. stoletju avstrijski konzul v Aleksandriji. V prostem času se je ukvarjal z raziskovanjem in arheologijo. Na Dunaj je poslal ogromno zbirko egipčanskih predmetov, ki jih lahko občudujemo še danes. Med predmeti so tudi ostanki balzamiranega bika, ki so na Dunaj prispeli dve leti prej, preden je bilo razglašeno, da so našli grobnico z balzamiranimi biki. Žal v strokovni literaturi še vedno ni kaj preveč posluha za spremembo imena pravega odkritelja. Lavrin, ki je dosegel plemiški naslov, je v Vipavo dal pripeljati tudi dva egipčanska sarkofaga, ki še danes stojita na pokopališču. Sarkofaga sta dva od šestih takih sarkofagov, ki so jih našli v Egiptu. Eden od teh je na precej uglednem mestu v Britanskem muzeju v Londonu. Misijonar Ignacij Knobler je o konzulu, "našem vrlem rojaku", ki mu je pomagal pri načrtovanju poti po Nilu, zapisal: "Pošten je in iskren; pri prihodnosti Mohame-

Tino Mamić

Prelep kaligrafski izdelek, ki je nastal v Vipavi maja 1771 ob krstu Petra Lavrina, sina Petra in Marije Šmuc. Tudi krstnik je bil Lavrin, vipavski kaplan Andrej Lavrin. Knjigo danes hrani Škofjski arhiv Koper.

Grobnica rodbine Lavrin na vipavskem pokopališču s starodavnima sarkofagoma. V enem so pokopani Lavrinovi starši, v drugem pa njegov sin.

du Aliju marsikaj doseže s svojim prikupnim nastopom. Zelo je veren, kar se višjemu uradniku dandanes še tem bolj poda, ker vernost v tej vrsti mož le redkokdaj zasledimo". Spoštovanje pa je bilo obojestransko. Lavrin mu je tako dejal: "Zavidam Vas, moj dragi rojak, zaradi Vašega poklica".

Primorski biografski leksikon omenja še dva pomembna Lavrina, oba iz Vipave. Andrej Jožef Lavrin (1743-1808) je bil duhovnik, pesnik in pisatelj. Najprej je bil kaplan v Vipavi, nato pa župnik v Špetru, generalni provikar goriške škofije, častni kanonik in okrožni dekan za polovico slovenskega dela škofije. Bil je slovenski domoljub in je to pretil tudi v poezijo. V Odi slovenski je uporabil besedo Slovenec, česar pred njim ni storil še noben poet. Janez Krstnik Lavrin (1793-1840) je bil zdravnik in živinozdravnik. Iz medicine je doktoriral na Dunaju, v Pavii in Milanu pa je veliko tudi objavljaj v sodobnih medicinskih revijah. Imamo pa še enega znanega Antona Lavrina (1908-1965), belokranjskega skladatelja in glasbenega pedagoga.

Ob bližajočih se volitvah v Sloveniji

Tri politične stranke imajo največ možnosti za zmago!

V množici nagovarjani volivcev, naj se opredelijo zanje na referendumu o zakonu o drugem tiru železniške proge Divača - Koper, v nedeljo, 13. maja, in na predčasnih parlamentarnih volitvah v nedeljo, 3. junija, me je najbolj zaznamovala in tudi užalostila večkrat ponavljana trditev, da se Slovenija zaradi razprtij in neurejenih razmer v njej bliža razkroju in razpadu. To možnost je potrdil tudi evropski poslanec Milan Zver iz Slovenske demokratske stranke, ki je v intervjuju za tednik Demokracija opozoril, "da ni patetičen, če reče, da bodo naslednja leta odločilna, ali bomo ohranili slovensko državo, evropsko zvezo in posledično evropsko civilizacijo". Žalosti ga tudi dejstvo, "da so se zadnje slovenske vlade tako oddaljile od Združenih držav Amerike. Slovenija že čuti posledice tega".

V predreferendumski in predvolilni kampanji se voditelji političnih strank in List ne zmenijo za opozorila, da so potrebni nujni ukrepi za premagovanje težav in zasto-

jev pri razvoju Slovenije, mar so jim zgolj volitve in boj za glasove. Etika in morala govorcem služita samo za okras. Zdaj poteka spopad med predstavniki treh političnih

vrhu politike pa so tri trenutno enako močne stranke. To pomeni, da bi bila vsaka od njih lahko tista, ki bo po volitvah sestavljala novo vlado. Pričakovati je, da se bo v

Karl Erjavec

Janez Janša

strank, ki imajo skoraj enako podporo volivcev in ustreznega dela politike, kar bi lahko zadoščalo za zmago na državnoborskih volitvah. Soočajo se Lista Marjana Šarca, Socialdemokratska stranka in Slovenska demokratska stranka oziroma njihovi predsedniki, Marjan Šarec, Dejan Židan in Janez Janša. Ponavljam, da nedvomnega zmagovalca volitev še ni, na

preostalem delu predvolilne kampanje le-ta zaostrila, ker se bo vsaka od treh strank trudila si pridobiti čim več novih volivcev in podpore svojega dela slovenske politike. Morebitno spreminjanje podpore strankam in volilnim listam bo odvisno v veliki meri od morebitnih novih potez in dejanj političnih vplivnežev. Med njimi sta tudi nekdanji predsednik Slove-

nije Milan Kučan in ljubljanski župan ter predsednik stranke Pozitivna Slovenija, Zoran Jankovič. Ta se je odrekel sodelovanju na volitvah z utemeljitvijo, "da bo tako preprečil drobitev glasov politične levice, kar bi lahko na volitvah okrepilo Janeza Janšo". Domnevno naj bi tudi Milan Kučan, ki je še vedno vplivna in karizmatična osebnost v Sloveniji, ob koncu predvolilne kampanje sporočil, katero politično stranko, listo ali kandidata bo na volitvah podprl.

Po volitvah oziroma po objavi volilnih izidov bo državni poglavar Borut Pahor predsedniku stranke, ki bo na volitvah dosegla največji uspeh, podelil mandat za sestavo vlade. Sestava bo pomenila težavno in zapleteno opravilo, najbolj v primeru, da bi bil mandatar Janez Janša. V strankah leve politične opcije so namreč zatrjevali, in to še vedno izjavljajo, da v vladi z Janezom Janšo kot premierjem ne bodo sodelovali. Vendar nobena trditev v politiki, tudi slovenski, ni nujno dokončna. Na to kaže tudi mnenje Karla Erjavca, zdajšnjega zunanjega ministra in predsednika upokojenske stranke Desus, ki je v intervjuju za tedenski magazin Reporter ugotovil, "da sta

v Sloveniji samo dva polnokrvna politika, to sta Janez Janša in Karl Erjavec. Vsi drugi so neki hibridi brez ustreznih podlag". Zelo pomembna bo volilna udeležba, saj v Sloveniji nobeno glasovanje ni obvezno, torej tudi za volitve ne na katerikoli ravni. Podatki dokazujejo, da je udeležba na volitvah zmeraj nižja. Navajam, da je na predsedniških volitvah leta 1992 volilo 85.84 % upravičencev, na enakih volitvah lansko leto pa samo še 43.67 % volivcev. Zaradi upadanja števila volivcev bo lahko kmalu nastalo vprašanje legitimnosti volitev. To pomeni dilemo, ali so razni funkcijonarji, ki so bili izvoljeni z majhnim številom glasov, sploh upravičeni za opravljanje kake funkcije. Razlogi za upadanje volilne udeležbe so različni. Gredo od nezaupanja državljanov v politiko pa do protestniškega dejanja zaradi slabih razmer v Sloveniji. Razširjeno je mnenje o t. i. "vsegliharstvu" v slovenski družbi in državi, kar naj bi pomenilo, da so vsi dejavniki v politiki enaki, škodljivi. Po pričakovanju nekaterih naj bi udeležba na bližnjih referendumu in volitvah vendarle narasla, saj si za to vse politične stranke in drugi nastopajoči zelo prizadevajo. Volivci se bodo z glasovanjem na volitvah, spet drugi pa z bojkotom volitev, opredeljevali tudi do najbolj perečih in aktualnih vprašanj v Sloveniji. To so zlasti vprašanje prebežnikov oz. vseh vrst beguncev, odnosi s Hrvaško glede meje med državama, neurejen zdravstveni sistem, odtujevanje (ali kar ropanje denarja) in ko-

rupcija v bankah in množica drugih neurejenih zadev. Za volitve se najbrž ne bodo zmenili tudi številni Slovenci in drugi slovenski državljani, ki živijo v revščini in obupu. V vzdušju, ki ga ustvarja neurejena država, je aktualen tudi položaj Cerkve na Slovenskem. Za nov mandat generalnega tajnika in tiskovnega predstavnika Slovenske škofovske konference potrjeni dr. Tadej Strehovec o odnosu medijev do Cerkve pripoveduje v intervjuju za tednik Družina. "Moja ocena je, da ima večina medijev v Sloveniji že skoraj osem desetletij bolj ali manj negativen odnos do katoličnanov in do naše Cerkve. Po osamosvojitvi in demokratizaciji družbe se je zdelo, da bo na medijskem področju več svobode in bolj pozitiven čas za Cerkve. Dejstvo pa je, da so mediji oziroma, bolje rečeno, njihovi lastniki in odgovorni uredniki sistematično ustvarjali, krepili in negativno označevali katoličane, duhovnike in s tem celotno Cerkev. Vedno bolj sem prepričan, da je te medijske in sistemske kristjanofobije v Sloveniji še vedno izredno veliko. Pogosto so ravno tisti centri naše družbe, ki se domnevno zavzemajo za strpnost in človekove pravice, najbolj nestrpni in žaljivi do katoličanov in naše Cerkve". Tem ugotovitvam in spoznanjem dodajam misel akademika in pisatelja Alojza Rebule, ki je v tedniku Družina zapisal, "da bo Slovenija že čez 50 let dokaj drugačna od današnje. Upajmo, da bolj zavedna, bolj samozavestna in bolj poštena".

Marijan Drobež

Razmišljanje ob branju knjižice o pojmovanju organizacije TIGR

Kaj vse smo pred osamosvojitvijo Slovenije zamolčali o TIGR-u

Sporna teza, da zgodba o TIGR-u v prejšnjem režimu ni bila zamolčana

Ob koncu leta 2017 se je pojavila na knjižnih policah drobna knjižica z naslovom *Pojmovanje organizacije TIGR pred in po osamosvojitvi Slovenije* avtorja Tomaža Vuka iz Renč. Knjiga predstavlja diplomsko delo, ki ga je avtor zagovarjal na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani pod mentorskim vodstvom prof. dr. Jerneja Pikala ter jo je izdalo Društvo TIGR Primorske. V uvodni avtorjevi besedi lahko preberemo, da se diplomsko delo "poleg gradiva, izdanega po letu 1991, ukvarja tudi s časopisi, knjigami in ostalo literaturo, izdano v obdobju 1945-1991 ... in skuša ugotoviti, ali se o TIGR-u res ni namenoma nič govorilo vse do osamosvojitve Slovenije", kot naj bi to večkrat trdili v javnosti. Po izvedbi za svoje potrebe prilagojenega dokaznega postopka je avtor v "zaključku" diplomske naloge zapisal, da iz "obsega različnih publikacij, objavljenih v obdobju 1945-1991, ne moremo reči, da je bila organizacija TIGR zamolčana. Je pa res, da so bili njeni voditelji do neke mere marginalizirani". Zato je tezo o domnevni zamolčanosti TIGR-a v prejšnjem režimu avtor odločno "zavrnil", in to z mastnimi črkami.

Dokazi o zamolčanih bridkih us-

di TIGR-a in drugih primorskih domoljubov pod komunizmom Iz knjige Tatjane Rejec *Partija in Tigrovci* (Slovenska Matica, Ljubljana 2006) smo po osamosvojitvi prvič izvedeli za zadostne dokaze, da je šlo pri zagonetni medvojni smrti treh vodilnih Tigrovcev (Ferda Kravanje, Maksa Rejca in Antona Majnika) za zahrbtno likvidacijo s strani Udbe in da so bili arhivi Udbe polni seznamov Tigrovcev, ki so jih še v povojnem času zasliševali. Samo na Bistriškem in Goriškem naj bi jih bilo v enem samem poletju zaslišanih okrog 100. Še posebej je Udba mrcvarila njenega soproga Alberta Rejca, enega od ustanoviteljev TIGR-a ter njegovega političnega in organizacijskega vodjo, ga neprestano zasliševala in vlekla po zaporih in mu do smrti (1976) prepovedovala, da bi v javnosti ali v medijih karkoli govoril ali pisal o TIGR-u. V arhivih je odkrila celo načrt njegove likvidacije, ki pa na srečo ni bil uresničen. Rejčeva v svoji knjigi ugotavlja tudi, da so vidnejši Tigrovci, zlasti intelektualci, takoj po vojni večkrat postavljali zahteve po proučitvi zgodovine TIGR-a, po njegovi rehabilitaciji in ustanovitvi posebne Tigrovske veteranske organizacije, a je te zahteve vodstvo partije surovo zavračalo. Ena takih pobud je bila obravnavana tudi na seji CK ZKS z dne 13. 6. 1958

(Primorski Rodoljub, št. 5/2001), na kateri so še skoraj poldrugo desetletje po končani vojni izrekli o TIGR-u naslednje uničujoče ocene: "*Tigr ni bilo napredno gibanje, čeprav je bilo usmerjeno proti fašizmu, ker to ni bila zavestna politična akcija, ampak narodno osvobodilno gibanje*" (Mitja Ribičič). Pa "da se za sedanjo akcijo teh ljudi skriva načrtna tuja, imperialistična obveščevalna akcija" (Boris Kraigher), in "da naj vse te nam sovražne elemente zasliši notranja uprava" (Ivan Maček). Celo Ciril Pelicon, dolgoletni predsednik koprške borčevske organizacije, je v intervjuju za Svobodno misel (14. 9. 2007), pri opisovanju posebno težkih trenutkov v svojem življenju, šele po osamosvojitvi prvič javno spregovoril o bridkem dejstvu, "da so mu po vojni hladno ustrelili brata, in to zgolj zato, ker je bil Tigrovec". Tudi uradna verzija o zagonetni smrti Janka Premrla Vojka, ki bi naj bil ob nekom spopadu s Italijani ustreljen v hrbet s strani nekega soborca, da bi se s tem polastil nagrade, ki so jo fašisti razpisali na Vojkovo glavo, se počasi sesuva. Pisatelj Boris Pahor je npr. v knjigi

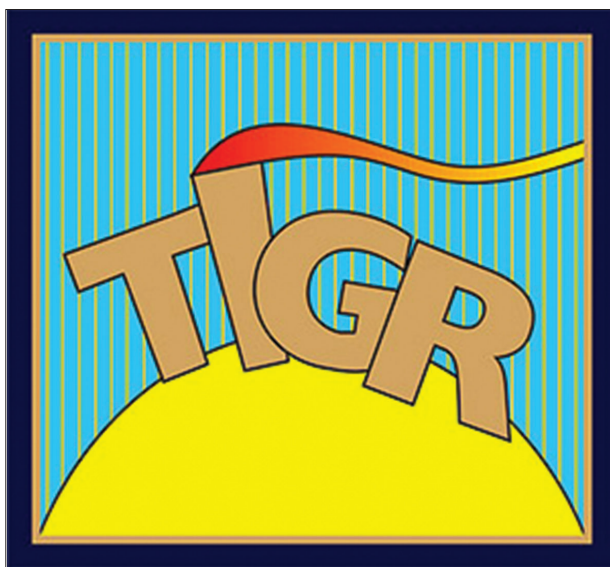
Glas zaliva omenil izjavo osebe, ki je bila priča pogovoru, v katerem se je neki partizan pohvalil, "*kako so končno pospravili Janka Premrla*". Akademik in pisatelj Saša Vuga pa je ob nekem tigrovskem slavlju ob vzne-mirjenju množice javno vprašal, kdaj bomo zvedeli resnico o smrti Janka Premrla Vojka, in pri tem bridko pripomnil, da ni bilo morda za komuniste preveč, da so borci Vojkove čete zvečer molili rožni venec. Rejčeva je v Delu (8. 8. 2015) opozorila tudi na tragično uso-

na Golem otoku s posledicami, ki so ga spravile v grob že pri 43 letih. Posebej zgovorna je tudi nedavno razkrinkana uradna laž, naj bi namreč Tigrovce na Mali gori leta 1941 izdal neki nesrečen vaški revež, kar se je potem končalo s smrtjo vojaškega vodje TIGR-a Danila Zelena, v resnici pa jih je izdal komunist Filip Tekavec. Iz časopisa Slovenec (24. 4. 1995) smo izvedeli tudi, da je Udba 14. 9. 1947 zahrbtno likvidirala tržaškega domoljuba dr. Andreja Uršiča ter za njim ugrabila tu-

de drugih primorskih domoljubov, ki so bili tudi neke vrste TIGR-ovci, kot npr. zahrbtna likvidacija primorskih padalcev ali pa mrcvarjenje kar nekaj deset čedrmacev, vključno z zahrbtnimi poboji (Filip Terčelj, Franc Krašna), obsodbo na smrt (Jožko Kragelj) in z 82 let skupno prestanimi zapornimi kaznimi, kot je to razvidno z razstave *Boj proti veri in Cerkev v obdobju 1945-1961*, ki je potovala po Sloveniji v letih 2008-2009, in tako naprej brez konca.

Avtor, ki se je po lastni izjavi ukvarjal tudi "z gradivom, izdanim po letu 1991", bi se moral srečati s temi informacijami, saj so bile prav vse objavljene po osamosvojitvi in tudi odmevne, a v njegovem delu ni niti besede o navedenem nasilju in zločinah, ki jih je partija zagrešila nad Tigrovci in drugimi primorskimi domoljubi. Tako nam je tudi sam s svojim pisanjem, z očitno vednostjo mentorja in izdajatelja knjige Društva TIGR, ki tudi morata poznati navedene podatke, na najbolj nazoren način pokazal, kako se je v prejšnjem režimu pisalo o TIGR-u. S takim pristopom k zgodovini je svoje diplomsko delo povsem lahko končal z nedolžno ugotovitvijo, da so bili tigrovski voditelji v prejšnjem režimu zgolj "do neke mere marginalizirani", čeprav so bili kar "do precejšnje mere likvidirani". Pa da domnevno zamolčanost TIGR-a "**zavrača**", in to z mastnimi črkami, pa čeprav se je pri tem dušil pod ploho bridkih dokazov, kaj vse smo v prejšnjem režimu o TIGR-u zamolčali.

Milan Gregorič

do Zorka Ščuka, enega vodilnih Tigrovcev, za katerega je njegova hči v arhivih MNZ ugotovila, da ga je maja 1945 Udba ugrabila v Trstu in ga nato likvidirala. Jolka Milič pa je v Primorskem dnevniku (7. 9. 2009) opisala žalostno usodo znanega Tigrovca Vladimirja Manjkoča, ki je po vojni, v času kominforma, padel v mline Udbe in končal

ve žene Danice Tomažič (sestre Pinka Tomažiča) in njunega znanca dr. Draga Zajca v Trstu v ulici Rossetti marca 1944 pokazal s prstom na Varnostno obveščevalno službo NOB in s tem postavil na glavo dotakratno uradno trditev, da je bil zločin delo protikomunistične strani. Da ne omenjam posebej tragične medvojne in povojne uso-

Gledališče Verdi Gorica / Komigo

Skok v pretekle čase z glasbo legendarne skupine Abba

Trijezični festival komičnega gledališča *Komigo* je po zabavnem muzikalu *Alpska saga*, zgodbi o kmečkem fantu, ki zapusti vse, da bi v Ljubljani postal slaven (predstavo je uprizoril Špas teater v režiji Jureta Ivanušiča), postregel z odmevnim glasbenim dogodkom. V goste je k nam in v Italijo nasploh prvič prišla glasbena skupina *Abba Stars iz Prage*, ki že 14 let uspešno nastopa z zimzelenimi popevkami zgodovinske švedske glasbene skupine *Abba*. Le-ta je bila ustanovljena l. 1970 in je delovala do l. 1982, ko je posnela zadnjo ploščo, čeprav se uradno ni nikoli razšla. Imela je ogromen uspeh, ki se še nadaljuje. Bila je edina ne-angloska skupina, ki je osvojila tudi ves "angleški" svet. Prodali so 300 milijonov plošč po vsem svetu. Še zdaj so njihove pesmi izjemno popularne in iz njih je, kot znano, nastal "kultni" muzikal *Mamma mia!*, ki je v lansk sezoni v slovenski različici z znanimi slovenskimi pevci in igralci razveselil tudi abonente Komigo. Letos pa so zvesti abonenti Komigo, pa še številni drugi oboževalci te skupine, lahko v živo podoživljali njeno zlato dobo ob poslušanju praške skupine *Abba Stars*. Ta imenitno, tudi v koreografski in kostumski podobi, obuja žar, ki ga je znal na svetovne odre prinašati znani pevski kvartet. Za to prilžnost se je Komigo preselil v goriško gledališče Verdi, ki naj bo, po besedah goriškega župana Rodolfa Ziberne, kulturni hram vseh jezikovnih realnosti, ki so od nekdaj prisotne na Goriškem. Pomembno je, da se tu vsi res počutimo doma, je zatrdil župan, ki je spregovoril na večeru. Občina je bila soudeležena na njem in

ba Stars, pevka Genny Ciatti, rojena v Pragi, korenine v kraju Torre Annunziata. V pevki, ki je povezovala program v odlični italijanski, je ta prvi "pevski" obisk v domovini vzbudil močne občutke. Sami so sicer stalno na turnejah. Imajo nastope po Avstriji, Nemčiji, Poljski, Franciji. Bili so pa tudi že na Karibskih otokih in še marsikje. Da je skupina *Abba Stars* res ena najboljših tovrstnih, prča tudi dejstvo, da so bili v gosteh tudi na Švedskem. Njihov nastop v *Abba* revival showu, skupaj s tridesetimi drugimi takimi "kopijami" zgodovinskega kvarteta, je bil deležen najboljše kritike. Tudi vsem tistim, ki smo jim prisluhnili na goriškem koncertu,

župan je povedal, da bodo skupaj gotovo organizirali še marsikaj. Kar je bilo še pred leti nemogoče, se zdaj lahko uresniči. Dodal je tudi, da so se na nedavnem sestanku v Novi Gorici domenili, da bodo gledališki program v prihodnje povezali v "skupno mrežo", ki bo s takimi predstavami, ki ne predstavljajo jezikovnih pregrad, povezovala gledališča v Trzinu, Gorici, Krmini in Novi Gorici. Pred koncertom je občinstvo nagovoril tudi predsednik Kulturnega doma v Gorici, Igor Komel. Med drugim je razkril, da ima rjavolaska v skupini *Ab-*

je bilo jasno, da je skupina resnično vredna imena, ki ga nosi. Ob glasbi v živo (vseh nastopajočih je šest, poleg že omenjene pevke je še pevka Lucie Vaškovič, vodja in ustanovitelj skupine, plavalasi Dan Dobiaš, znan kitarist in skladatelj, Miha Vanek, klaviaturist, bobnar Miroslav Čižkovsky in basist Svatoslav Niemeček), so poslušalci najprej malce zadržano, nato zmeraj bolj živahno – na spodbudo voditelja skupine Dana –, tudi z gibom, ritmičnim ploskanjem in petjem refrenov spremljali pesmi. V eno uro in pol trajajočem koncertu so si sledile vse slavne pesmi skupine *Abba*, kot so *Dancing Queen*, *The Winners Take It All*, *Mamma mia*, *Money, Money, Money*, *Fernando*, *Waterloo*, *Gimme! Gimme!*. Ko so se odrske luči že ugasnile in so poslušalci že skoraj začeli odhajati iz dvorane, so se na odru spet prikazali *Abba Stars* in podarili še dodatek, lično *I Have A Dream*.

Skratka, bil je odličen koncert, na katerem smo, posebno tisti, ki nismo več mladi, tudi s kančkom nostalgije, ob slavnih skladbah podoživljali brezskrbna najstniška in mladostniška leta. Zato gre res prirčna hvala organizatorjem za lepo doživetje in velik glasbeni užitek! Glasbeni dogodek v goriškem mestnem gledališču G. Verdi sta priredila Kulturni dom v Gorici in kulturna zadruga Maja (v okviru projekta Preko4), v sodelovanju s Kulturnim centrom Lojze Bratuž, Zvezo slovenskih kulturnih društev, Zvezo slovenske katoliške prosvete, Glasbeno matico, SCGV E. Komel in s Kulturnim domom v Novi Gorici. Pokrovitelji dogodka pa so bili občina Gorica, Mestna občina Nova Gorica, Dežela FJK, SKGZ in SSO.

IK

NA BOŽJO POT ŠE MALO NAOBKROG (8)

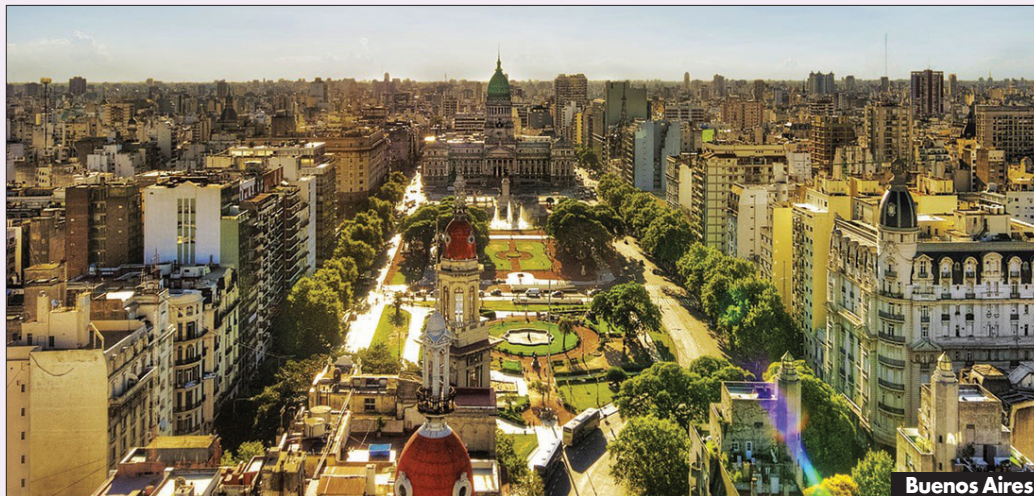
Mariza Perat

LUJAN V ARGENTINI

Pravijo, da je Argentina najbolj evropska država v Južni Ameriki. Pred zasedbo Špancev leta 1516 so tu živela indijanska plemena. Država je pod špansko oblastjo ostala točno tristo let, do leta 1816, ko se je osamosvojila. Leta 1880 so, po državljanski vojni z Indijanci, ki so takrat prebivali že južno od mesta Buenos Aires in v Pa-

svojega prijatelja v Braziliji, naj mu pošlje sliko ali kip Matere Božje. Prijatelj mu je poslal kip Brezmadežne.

Kip so naložili na voz z volovsko vprego. Kot bremo v reviji Duhovno življenje za leto 1950, več zanesljivih zgodovinskih virov poroča, da so se voli na bregu reke Lujan sredi Pampe ustavili, ker niso več mogli premakniti voza, in to

Buenos Aires

tagoniji, to priključili Argentini. Buenos Aires je takrat postal glavno mesto argentinske države.

Prvi priseljenci iz Evrope so v Argentino prispeli že pred prvo svetovno vojno. Med njimi so bili tudi Slovenci, predvsem z Goriškega. Večja skupina Slovencev se je nato v Argentino izselila po prvi svetovni vojni. Po večini so to bili Primorci, ki so se hoteli umakniti pred fašističnim nasiljem, pa tudi najti v novem svetu boljše življenjske pogoje.

Veliko Slovencev, med katerimi je bilo mnogo duhovnikov in drugih izobražencev, se je v Argentino izselilo takoj po drugi svetovni vojni. Tja so odšli iz begunskih taborišč, kamor so se zatekli kot politični begunci in si tako rešili življenje.

MARIJINA BOŽJA POT V LUJANU

Je glavna Marijina božja pot v Argentini in njeno narodno svetišče. Je zelo obiskovana, saj sem romajo ne samo Argentinci, ampak tudi prebivalci drugih južnoameriških držav. Vsako leto obiskuje to božjo pot približno 4.000.000 romarjev. Lujanska Marija je zavetnica Argentine, Urugvaja in Paragvaja. Začetki te božje poti segajo v leto 1630. Portugalec, Antonio Farias po imenu, je na svojem posestvu v Tucumanu želel postaviti kapelico v čast Materi Božji. Zaprošil je zato

Kip Lujanske Matere Božje

kljub temu da so vanj vpregli še dodatne pare volov. Vozniki so tedaj doumeli, da si je Marija izbrala Lujan za svoj dom, in so kip izročili v oskrbo bližnji družini Rosenda de Oramas, ki ga je z veseljem sprejela.

Skupaj z vozniki je potoval tudi neki služabnik, Manuel po imenu. Postal je varuh kipa Lujanske Marije in je to svojo službo opravljal do smrti. Družina Oramas je dala postaviti kapelico, kamor so prenesli milostni kip. Začeli so prihajati številni romarji, zlasti iz Buenos Airesa.

Po smrti poglavarja družine de Oramas je Marijin kip prevzela sosedja, gospa Ana de Matos. Kip pa je iz njene hiše kar naprej izginjal in so ga vsakokrat našli v stari, prvotni kapelici.

Zaradi naraščajočega števila romarjev so kmalu pričeli graditi novo kapelo, ki je vernikom služila do leta 1670, ko so zaradi vedno večjega števila romarjev med leti 1670-1680 zgradili novo, večjo kapelo. Ta pa ni stala na prvotnem mestu, ampak tam, kjer danes stoji bazilika. Prvi duhovnik, ki jo je oskrboval, se je imenoval Peter de Montalbo, ki je prav v Lujanu čudežno ozdravel.

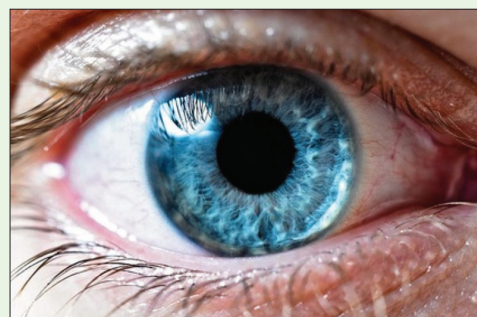
Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (197)

Iridologija v naturopatiji

Iridologija ni magična krogla, iris dejansko govori naturopatu – iridologu o psihofizičnem stanju posameznika, ki ga pregleduje. Na podlagi iridološkega pregleda naturopat ne postavi diagnoze, ampak delovno diagnozo, s katero pomaga posamezniku, da uravna energijo telesa. Vsaka druga oseba, ki prestopi prag moje sprejemnice, reče: sem utrujen, nimam energije!

Pomen očesa so poznali že v starem Egiptu. Leonardo da Vinci piše o odlični zgradbi očesa in o tem, kako se v njem zrcali celo telo. Oko nam govori o energiji posameznika, o vitalni energiji posameznika, koliko je telo odzivno na napad virusov, bakterij ..., koliko moči in življenja ima. Skratka, govori nam o genskem zapisu, o tem, kar nam je dala mati narava. Govori pa nam tudi o fenotipskem delu, to pomeni o naših razvadah glede telesne aktivnosti oziroma neaktivnosti, o napačni prehrani, o tem, da smo zasluženi, zakisani, pa tudi, kateri organ je najbolj obremenjen. Strokovnjaki iridologi iz očesa razberejo tudi emocionalni del posameznika, koliko je odločen, trmast, prestrašen, len, neodločen itd. Oko govori o bolezni in zdravju, govori o preventivi in kurativi. Pove naturopatu, koga ima

pred seboj, katere so šibke točke posameznika, in tudi pokaže rešitev, kako to uravnati.

Fenotipski del očesa se spreminja, najpogosteje se kaže to na irisu in beločnici. Zenica pa nam govori o emocijah, pričakovanjih, lažeh. Oko nam dejansko pove vse o posamezniku, ki ga imamo pred seboj, samo razbrati ga moramo pravilno.

Oko govori o zdravju ne o bolezni, o jezi posameznika, o veselju, žalosti, o odnosu, ki ga ima s seboj, s svetom, s starši. Oko govori o tebi, individuumu, o nobenem drugem, ne govori o diagnozi, ampak o osebi in celi njeni zgodovini in predispozicijah. Je kot prstni odtis. Ko naturopat pove neki osebi, kar je razbral iz očesa, se ta oseba spozna s seboj, začuti svoje značilnosti, zato enostavno verjame in zaupa besedam in sledi napotkom, ker se ga je naturopat dotaknil.

Tako tudi najbolj skeptični začnejo upoštevati navodila, ki jih da naturopat. Ko vidijo učinke na sebi, pripeljejo na posvet celo družino. Tako se je zgodilo z menedžerjem, ki je od septembra shujšal 23 kg, seveda je želel nato okrepiti celotno družino z naturopatskim pristopom, kar smo z veseljem storili.

www.saeka.si

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljč, e-mail palj@noviglas.eu
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednica Franka Žgavec
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 50 evrov, Slovenija 50 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 61 H 0892812400013000730643, SWIFT ali BIC koda: CCRTIT2TV00
naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: tel. št. 0039 0481 533177 - e-mail zadruaga.gm@gmail.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tiskov v Italiji FISC
Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu

Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

Novi glas prejema javna sredstva za medije.

Novi glas je kot član združenja FISC tudi v inštitutu IAP (Istituto dell'Autodisciplina Pubblicitaria) in spoštuje njegov kodeks

To številko smo poslali v tisk v torek, 8. maja 2018, ob 13. uri

Zadoščenje ob delu, ki ga sam opraviš

Par rok in dobra volja

Ze nekaj tednov ne grejemo več in počasi se pripravljam, da bova z možem počistila dimnike in peči. Tisto na brikete vsako leto počistim in razstavim sama, z ruto na glavi, dolgimi rokavicami in masko, da ne vdihujem saj in prašnih delcev. Ko je vsega konec, pa komaj čakam na obvezen topel tuš. Tehnik, ki nam je peč pregledal ob prvem zagonu, se je sicer javil, da nam jo bo vsako leto spomladi očistil. A sem od mladih let navajena, da sama skrbim za peči, belo tehniko, zadnjih nekaj let pa se vse bolj znajdem tudi z računalnikom. In če sem odkrita, pri vseh teh popravilih in vzdrževalnih delih tudi uživam, predvsem vsakič, ko mi uspe, da se kaj novega naučim in po dolgih poskusih in trmi vse brezhibno deluje. Pa četudi sem na koncu utrujena, umazana, sajasta in polna obližev. Vzgoja pač, že od malega so me naučili, da je najbolje opravljeno to, kar sam opraviš. "Chi fa da se", fa per tre", pravijo Italijani, kdor sam dela, dela za tri.

Delo. Ravno danes, ko to pišem, praznujemo praznik dela. Zelo obširen pojem. Kajti delo pomeni tudi to, da se lotiš doma vsega, da si samostojen, da te ni strah garanja. Da znaš uporabljati roke. Kako je priden, vsakega dela se loti, sem neštetokrat slišala iz maminih ust in menda je bila ta najboljša pohvala, kar jih je premogla. Človeka, ki je bil več vsakega dela, je najbolj spoštovala. Čeprav sama ni bila taka. Rada je šivala, že kuhanje pa ji ni šlo najbolj od rok. Za moška dela ni rada poprijela. Bili so drugi časi in mislila je, da je to pač očetova naloga. Oče je bil drugačen. Oče je znal vse. Pa čeprav mu je bil vsak začetek težak in je bil menda preutrujen zaradi garanja v službi, da bi se z veseljem lotil dela doma. Pa vseeno. Ko je bilo treba zмести testo za kruh ali njoke, je bil oče na vrsti, mama ni rada segala do komolcev v testo. In tista nedeljska jutra, ko smo spraznili mizo, od-

stranili prtlj z nje in pripravili vse potrebno za mesenje, sem tiho sedela na svojem stolčku ob mizi in dolge ure opazovala očeta. Bil je mojster, pravi kuhar in jaz sem ga seveda občudovala. Večkrat je naneslo, da sem očeta spremljala tudi na delu. Ko je v tujih stanovanjih popravil ali nameščal električno napeljavo ali vodovodne inštalacije, sem molče ždela v kakem kotu in se učila. Spominjam se ga z velikimi okornimi rokami, v modrem delovnem kombinezonu, ki sem ga pozneje nosila tudi sama in ga imam še vedno v omari. Čeprav mi je gromozansko velik in širok. Očetova delovna obleka. Svetinja za vse čase. Predvsem zdaj, ko očetovih pridnih rok ni več, pa tudi njegove dragocene nasvete vse bolj pogrešam.

Rasla sem ob delu. Bili smo revni in doma si nismo mogli privoščiti gospodinjske pomočnice. Tudi na ozki terasi s sadovnjakom v Barkovljah, ki je bila sicer skupna last vseh očetovih bratov in sester, smo si pomagali sami. Včasih sva šla tja z očetom, s škarjami sva obrezovala pridelke, dračje in robido, da sva osvobodila sadno drevje. Predvsem slive in fige. Potem sva jih z očetom nabirala in doma sem mu pomagala pripraviti marmelado. Rada sem pomagala, zaradi otroške radovednosti pa sem rada tudi sama poskušala in raziskovala. Že kot otrok sem znala zamenjati žarnico, popravljala sem male tranzistorje in mami priskočila na pomoč vedno, ko se ni znašla s kakim strojem. Šivala sem bolj malo. Za silo sem se sicer naučila, tako da se pri nas doma vse lahko zakrpa, priznam pa, da so mi težaška, moška dela veliko bolj pri srcu. Pri delu pa imam kar nekaj napak, ki jih občutijo predvsem tisti, ki mi pomagajo. Pikolovska sem do skrajnosti, trmasta tudi, delam pa hitro in ne vdam se, dokler ne pridem zadevi do dna. Tako doslednost in hitrost zahtevam tudi od drugih, predvsem od moža, ki je čisto

druge sorte in veliko bolj sproščen in počasen. Zato ni nič čudnega, če je pri nas doma, ko delava na vrtu ali v hiši, dokaj glasno, pa še kako kletvico je slišati tu pa tam.

Občutek imam, da smo Slovenci pridni delavci. Skoraj vsak si zna sam urejati vrt, marsikdo si je sam popravil ali zgradil hišo, nobenega intelektualca ni sram poprijeti za fizično delo, domove pa imamo snažne in urejene. Vsaj velika večina nas je takih. Tudi v Furlaniji, kjer živim, je okolica urejena, mesta in vasi tudi. Ljudje pa delavni. Kljub temu pa imam občutek, da se to počasi spreminja, da ti isti ljudje, pa ne glede na narodnost, ki znajo poprijeti za vsako delo, pripadajo nekako prejšnjim generacijam. Mladi so drugačni. Menda preveč razvajeni. Morda so tega krivi starši, ki so jim, z izgovorom jaz sem garal in trpel, zato naj se imajo vsaj otroci dobro, nudili življenje na zlatem krožniku.

Živimo v obdobju, ko je svet poln najrazličnejših tečajev. Saj ne rečem, vsega se je treba najprej dobro naučiti in učimo se skozi vse življenje. Pa vendar. Imamo tečaje hoje, ki jo sicer imenujejo nordijska hoja (ne vem, ali obstaja tudi

južnjaška hoja ali gre v tem primeru za posedanje v senci), a je še vedno samo hoja. Pred leti, ko je meni pohodništvo prešlo v kri, smo bili prepričani, da je hoja nekaj naravnega, prirojenega. Kot pač veliko drugega. Kot plavanje. Plavanja se je naša generacija naučila sama. Nekateri prej, drugi pozneje. Prav tako se poleg hoje ljudje na tečajih učijo meditacije in sprostitve. Kot ne bi bilo čisto človeško, da razmišljaš (zdaj temu pravimo meditacija), in kot ne bi bilo čisto naravno, da ležeš nekam, pa naj si bo na kavč, pod drevo ali na plažo, in se pač sprostiš. Kot se sprostiš med prijatelji, v družbi. Ob kozarcu vina. V gozdu. No, danes se ljudje sproščajo na tečajih. In za vse to seveda tudi plačujejo. Tečaj za meditacijo, za hojo, za držo, za samozavest. Nekoč smo se vsega naučili sami. In smo vendarle bili veliko manj osamljeni.

V mladih letih sem se učila predvsem iz izkušenj. Največkrat tako, da sem se pač opogumila in poskušala, dokler nisem dosegla uspeha. Včasih tudi tako, da sem opazovala, dokler se še sama nisem naučila dela. Spominjam se, kako sem prvič uporabila cement. In seveda, kako sem cementno maso pripravila. Vse je šlo nekam narobe. In je bilo sila težko, celo nemogoče. Ni šlo, opeke so kar cepale na tla, cement pa je tudi kapal od vsepovsod. Poraza seveda nisem sprejela, poizkusila sem znova, enkrat, dvakrat, neštetokrat. Dokler nisem razumela napak. Počasi sem se naučila, tudi zaradi številnih selitev in dela pri hišah. Pri zadnjih popravilih, pred tremi leti, sem že uspešno in povsem enakopravno sodelovala z delavci.

S prijateljem sva pred leti obnovila centralno ogrevanje pri meni doma. Spominjam se, da sem se hitro učila. Vrtala sva luknje, da sva lahko napeljala nove cevi preko zunanjih sten. Vrtalnik je bil velik in težak, a vseeno sem se opogumila.... Daj mi ga, da poskusim. Najprej me je bilo strah treslajev, teže, potem sem razumela, da sem nevarni pošasti lahko kos. In se vrtalnika nisem več bala. Po-

stalo je samoumevno in od tedaj ga redno sama uporabljam.

Mladi, seveda mislim na mlade intelektualce meščane, pa se pri vsakodnevnih opravilih znajdejo vse težje. Ravno pred dnevi mi je znanka, ki je sicer zaposlena v medicinskem sektorju, pojasnjevala, da nima časa za vrt oziroma da enostavno ne ve, kje bi se lotila dela. Razumeš, moje delo je polno odgovornosti in nimam časa, da bi hodila na tečaje in se učila, kako posadiš lončnico, kako populiš plevel, mi pojasnjuje. Smejem se, nobenega tečaja ne potrebujem. Ta dela so nam prirojena, nekako v genih jih imamo, ljudje smo od nekdaj povezani z zemljo. Ti ne razumeš, me gleda zviška, in dobim občutek, da sem popolna ničla, ne samo, ker nimam odgovorne službe, ampak tudi denarja za služinčad nimam. Razlaga mi, da je imela že njena nona vrtnarja, pa starši so tudi od nekdaj imeli vrtnarja, sama si ne predstavlja, kako bi brez njega lahko obdelovala vrt. Pa saj je delo na vrtu sproščujoče, veselje imaš od tega, oporekam. Še veliko več veselja imaš, če to opravi vrtnar, mi zabrusi. In gleda me z nekakim zaničevanjem. Počutim se poraženo. Kmetavzar brez vrtnarja. Gleda me in počutim se še bolj bedasto. Reva brez denarja in brez prave družbene vloge. Ki se igra z lopatko in motiko. In vem, da nima smisla, da bi ji pojasnjevala o utrujenosti na večer, o sadikah, ki rastejo, o zalivanju. O zemlji, o prsti, o tem občutku, da ji pripadaš. O meditaciji, ki je tako drugačna od tiste, ki se je ravno ona uči na posebnem tečaju. Dvakrat tedensko. V mestu. Ona ne bo rila po zemlji. Oni so imeli doma vedno vrtnarja. In pika. Če nisi tako nič, kot sem baje jaz, ne moreš izgubljati dragocenega časa z vrtikanjem.

Delo. To, da poprimeš zanj. In se ga učiš skozi celo življenje. Za tistih nekaj evrov, ki jih lahko prihraniš. In predvsem za tisto veliko, gromozansko, neopisljivo zadoščenje, ki ga občutiš, ko veš, da si zmogel sam. Delo kot sad naših rok. Veselje, ko vidiš, da si nekaj ustvaril. Sam. O tem je, če se prav spomnim, pisal že Marks v svojem Manifestu.

Suzi Pertot

Nova Gorica / Kulturni dom: zabaven gledališki večer

Iskrena spoved s priljubljenima Marijo in Bonifacijem

Soboto, 7. aprila 2018, so gledalci v novogoriškem Kulturnem domu preživeli v družbi dobro znanih protagonistov že "legendarne" televizijske nadaljevanke *Ena žlahtna štorija*, prve večje prave domače nanizanke, ki je doživela pri gledalcih izjemen uspeh. Tako so jo vzljubili, da so jo predvajali šest sezon.

Naštela je 370 nadaljevanj. Snemali pa so jo kar tri leta. V zgodbi, katere scenarij so napisali Vojko Anzeljc, Tomaž Grubar in Sašo Kolarič, je nastopala vrsta poznanih gledaliških igralcev (med drugimi Janez Starina, Kristijan Guček, Milan Vodopivec, Vesna Pernarčič, Vesna Jevnikar, Maja Blagovič, Primož Forte, Medea Novak, Franko Korošec ...) Pripoved je bila tako privlačna, da sta svoja dva lika igralca Maja Blagovič, do lanske sezone članica igralskega jedra SSG Trst, in Milan Vodopivec, upokojeni član igralskega ansambla SNG Nova Gorica, pristrčno prenesla na odrske deske.

Kot nam je povedal sam Vodopivec, je on napisal besedilo za predstavo, nastajalo pa je vzporedno s filmsko upodobitvijo likov, duhovnika Bonifacija in njegove kuharice - gospodinje Marije. Dokončno obliko pa je dobilo, ko jo je za odrsko postavitev režijsko obdelal Vladimir Jurc. Premierno sta jo Blagovičeva in Vodopivec uprizorila 3. septembra 2016 v Sežani. Ker ima predstava primorski narečni predznak in nadih življenja na vasi, je toliko bolj domača. Z njo sta igralca obredla veliko dvoran ne samo na Primorskem, ampak tudi drugod po Sloveniji. Na novogoriškem večeru je bila že njena 40. ponovitev! Ker je scensko povsem nezahtevna, jo lahko sprejme katerakoli dvor-

na. Igralca s svojimi dolgoletnimi gledališkimi izkušnjami tako polnokrvno orisujeta lika, da scensko uokvirjanje sploh ni pomembno. Predstava se v duhovitem, včasih prav hudomušnem tonu loteva marsikatero teme in pretresa človeške slabosti, ki jim ne morejo uiti niti posvečeni ljudje. Dotika se tudi današnjih razmer v slovenski Cerkvi, kjer je duhovnikov zmeraj manj, zato upravljajo več župnij. Milan

Vodopivec je z Bonifacijevimi besedami izrazil svoje pojmovanje Boga in poglede na vero in tudi današnje vernike, ki niso takšni, kot bi morali biti. Tudi deset Božjih zapovedi si npr. razlagajo malce po svoje. Pri spovedi se izpovedujejo grehov in obljublajo, da ne bodo več grešili, a vsi ti pobožni sklepi padejo na jalova tla. Za nekaj časa se vrnejo v spovednico s starimi grehi, ugotavlja Bonifacij, ki kritično misel pove tudi na splošno na račun napak slovenske Cerkve in njenih dostojanstvenikov. Obregne se tudi ob romanja v Medjugorje; tja množično zahajajo tudi verniki iz Slovenije. Bonifacij se sprašuje, zakaj neki hodijo tja, ko imamo tu blizu Sveto Goro, na kateri se je Marija prikazala Urški

že pred veliko leti. Mar nam to ni dovolj? Vodopivec je v Bonifacijeve spomine iz otroških let vpletel svoja spominjanja iz otroštva. Takrat je bil ministrant, tako goreč, da je nekoč na volivnem plakatu črki v dodal dve "nožici", da je iz volimo nastalo molimo! Še veliko takih cvetk je v predstavi, ki jo širok spekter gledalcev pristrčno sprejema. Tudi ta komedija nastavlja pač zrcalo posamezniku in družbi. Vsi smo krvavi pod kožo! Tudi sam duhovnik Bonifacij je grešil. Omamno pomladno ozračje med brajdami ga je zavedlo, da je z Marijo spočel otroka, Avgušтина, "Guštota", ki sicer ni prav zelo bister, "ker sta ga delala premalo časa"! Marija se v sočni upodobitvi Maje Blagovič izrisuje kot preprosta, naivna, neizkušena, a zelo vestna, pridna gospodinja, ki skrbi za vaškega duhovnika. Rada tudi poklepeta, zato se Bonifacij zmeraj boji, da ne bi razkrila njune skrivnosti. Javna tajnost je sicer, da je mladenič Avguštin zelo podooben župniku ... Sama bi bila rada deležna več njegove pozornosti in tiste nekdanje nežnosti. Včasih je ljubosumna. Huduje se nad tistimi ženskami, ki ostajajo preveč časa v spovednici ... Srčno si pa želi iskrene spovedi, da bi že enkrat odvrгла staro breme, ki jo teži.

Uprizoritev že v uvodu pritegne gledalce v dogajanje. Igralca se posamično pojavita v dvorani in nagovorita občinstvo, tudi s "popopranimi" opazkami, da izvabita smeh in vzpostavita stik z njim. "A ste vsi za spoved"? Se čudita oba in seveda to tudi živahno pokomentirata. Marija se zrine naprej in začne se "iskrena spoved" uboge matere samohranilke, ki mora že 25 let sama nositi težo greha iz mladih dni. Ob koncu vendarle doseže, da se ji Bonifacij iskreno opraviči za mladostniški prestop, in predstava se konča z njunim romantičnim plesom. Spremlja ju misel, kako bo v onstranstvu, ko bosta, po Marijini želji, morda lahko končno skupaj...

Iva Koršič

Majhen športni čudež

Sloga Tabor z zadnjo žogo obdržala B ligo!

Kakšen epilog za našo najvišje postavljeno ekipo v moštvenih panogah! Odbojkarji Sloge Tabor Televita so po izjemno težavni sezoni dosegli skozi šivankino uho obstanek v enotni državni B ligi, v kateri bodo tako imeli pravico do nastopa tudi prihodnje leto. Boj za rešitev se je odločil dejansko v zadnjih žogah zadnjega, petega niza poslednjega kroga, ko so se slogaši v Trevisu dokopali do potrebne zmage, njihov tekmeč, Conselve Bagnoli iz bližine Padove, pa je zaradi tesnega poraza po tie breaku v Padovi proti Mestrinu naposled izpadel v C ligo.

Belo-rdečim je torej uspelo, pot pa je bila trnova, trener Gregor Jerončič je dejansko moral stalno pluti v viharjih razmerah. Ob koncu poletja so si za trenutek celo delali utvare, da bo dres ekipe oblekel legendarni Samuele Papi, ki je bil kot obraz odbojbarske zveze gost na predstavitvi moštva, na koncu pa se je odločil za delo v federaciji in komentatorske zadolžitve. Na papirju je imel Jerončič v primerjavi s preteklostjo širši izbor igralcev, med sezono pa se je zgodilo malo vsega, tako da je šesterka vseskozi nastopala v nekem emergentnem stanju, veliko odgovornost pa so na svoja pleča dobili mladi. Ti so bili sicer pozitivno odkritje v tekmovanju Sloge Tabor, na račun njihovega nastopa pa je postava v spomladanskem delu kajpak nekaj plačevala v storilnosti. Vrstile so se nam-

reč poškodbe nosilcev, poglavje zase pa je bil Biriabant, nekdanji reprezentant, ki je bil veliko odsoten med letom, pred zadnjim odločilnim mesecem pa je dobesedno zmanjkjal v nepojasnjenih okoliščinah, ki so menda vezane na gospodarsko dejavnost, ki jo je v tem času postavil na noge v Trstu. Nekaj tekem je pod silo razmer moral odigrati celo trener Jerončič. In ni dvoma, da je celotno Slogino gibanje od Božiča še kako pogrešalo ključno figuro profesorja Peterlina.

Večji del prvenstva je sicer kazalo, da bodo v Repnu le zbrali, razmeroma mirno, dovolj točk, da ne bo obstanek visel na nitki do konca. Na roko je prišel tudi sklep zveze, da izpade ena ekipa manj od pred-

videnega. V sklepnem delu bojev pa je prednost skopnela in kožo je morala šesterka reševati v zadnjih dveh tekmah. Ko mu je po sobotnem uspehu odleglo, je trener priznal fantom zavzetost pri delu skozi vso sezono, v poslednjih krogih pa sta menda prišla na dan tisti ponos in čut pripadnosti, ki sta fante pripeljala do majhnega športnega čudeža. Levji delež so prispevali domači igralci, tako veterani, ki so zvesti Slogi Tabor že vrsto let, kot tudi mladinci, ki so pokazali izjemen napredek in sposobnost biti učinkoviti pod najhujšim pritiskom. Vsi skupaj so si pripravili nadvse dragoceno darilo, poleti pa bi bilo dobro postaviti trdne temelje, da ta rezultat v prihodnje ne zavržejo in da vsa naša odbojka primer-no goji in vrednoti to ugledno državno B ligo. Za zdaj pa čestitke!

HC

Šesta številka mladinske revije Galeb

Koristni zapisi in prirčne pripovedi

Zima se še trdno oklepa naslovnice februarke številke Galeba. V tehniki kolaža z uporabo zamaškov, gumbov in še marsičesa sta Nika Ruzzier, 4. r., in Stella Manti, 3. r., OŠ Stanko Gruden iz Šempolaja izdelali simpatičnega snežaka. Isti zimski motiv so uporabili tudi drugi šolarji te šole in poslali kopico lepih risbic Galebovemu uredništvu, ki ga sestavljajo Martina Kafol, Michele Obit, Mitja Tretjak in Peter Ferluga, glavna urednica pa je Alina Karli. Revijo izdaja Zdruga Novi Matajur.

Ker je v februarju pust zganjal norčije, sta Matějka Grgič in Chiara Sepin v rubriki *Po slovensko* otrokom postregli z besedilom, vezanim na to najbolj noro praznovanje v letu. Bralcem prepuščata, naj ga dopolnijo in tudi izberejo pravilne odgovore v zvezi z malo in veliko začetnico. Vaje, na kar štirih straneh, so res dobrodošle za dopolnjevanje znanja slovenskega jezika.

Take lepe lastnosti ima tudi rubrika *Soimenjaki*, ki jo pripravljata Darinka Kobal in Ivana Soban s srčkanimi ilustracijami. To kratka beseda z dvema pomenoma je zajček, ki je lahko znani dol-

gouček ali zelo dobra goba. Za pazljive glave je kot nalašč *Galebov kviz*. O veseljaškem pustu poje pesmica *Pust Tanje* Plešivčnik ob radoživih ilustracijah Žive Pahor. Norčavost pusta je prevzela tudi pasja prijatelj v stripu Romea Toffanettija. Tudi čarobne Benetke so se napolnile s pustnimi maskami in čakajo le še, da jih otroška roka odene v tisočero barv. Ljubitelji narave se bodo razveselili zapisa Marjete Zorec o konju, tej žlahtni udomačeni živali, ki kot prijatelj spremlja človeka približno 5.000 let in ima čudovit spomin. Z natančno, a tudi ljubečo roko ga je realistično ilustrirala Katerina Kalc, tudi v diru, galopu... Otrokom, ki znajo ceniti drobne lepote narave, bo všeč tudi pesmica *Jetniki* in zapis o tej nežni modri pomladni cvetki, ki ima zdrav-

ilne lastnosti, ki lajšajo bolezni jeter, ledvic in žolča. Avtorji rubrike so Vladimir Čerkez, Anja Jerčič Jakob s svojo spretno ilustratorsko roko in Jure Jakob. *Pravljčni svet* je naslov igrive pesmice, v kateri leteca preproga ne uboga Zale, ki se je zatekla v brezmejno kraljestvo pravljič, v katerem je zmeraj tudi košček resnice... Avtorica stihov je Barbara Gregorič Gorenc, privlačne ilustracije pa so delo Žive Pahor. Medved in miška sta na divjem zahodu nevede postavila šotor prav sredi prizorišča kavbojskega filma. Razgibano stripovsko zgodbo pišeta Majda Koren in Bojan Jurc. Škratek Detektivko v zgodbi Maje Furman in ilustracijah Ivane Soban je tokrat iskal svojo izgubljeno lupo, povečevalno steklo. Polna fantazijskega poleta je tudi madžarska pravljica *Mačka begunka*, prevedel jo je Vilko Novak, predstavlja jo Marjeta Zorec, z živahnimi ilustracijami, ki nagovarjajo bralca, pa besedilo dopolnjuje Andreja Gregorič. Klarisa M. Jovanović, ob ilustracijah Štefana Turka, se zaustavlja pri mizah pravljičnih junakov. Tokrat je zašla na Koroško in ob pravljični zgodbi pripoveduje, kako so včasih spoštovali kruh, ki se je le redkokdaj, posebno tisti iz bele moke, pojavljal na mizah preprostih ljudi. Kot vedno je pri-

ložila recept, in sicer za *nočni kruhek*, ki ga lahko vsakdo pripravi. Na neizmerne širjave veselja bo bralce popeljala prazgodovinska basen *Zvezda repatica*, ki si jo je zamislila Helena A. Bizjak, na čarobno nočno nebo pa je zvezdo kot svetlo dolgolasko postavil Marko Rop. Maša Ogrizek in Tanja Komadina se še dalje sprehajata po sedanjih in nekdanih "tehno-loških" poteh ter predstavljata aparate za osebno nego, npr. od starih britvic do sodobnega brivnika. Tudi ta rubrika pomaga pri bogatitvi besedišča. Na hrbtni strani februarke številke Galeba je krokodilček, ki igra na himalajske pojoče posode in gong. Teh glasbil, narejenih iz vlitih kovin, žal ne moremo narediti sami, pojasnjujeta Ester Derganc in Chiara Sepin, avtorici rubrike *Jaz sem muzikant*.

IK

Prosvetno društvo Štandrež

Večdnevni društveni izlet po Normandiji

Za letošnji spomladanski izlet se je Prosvetno društvo Štandrež odločilo, da si bodo člani in prijatelji ogledali, od 21. do

25. aprila, zanimivosti Normandije in severne Francije. Do Pariza smo poleteli z letališča v Benetkah in nato nadaljevali pot na sever Francije in nazaj domov z avtobusom agencije Avrigo, ki je poskrbela za vse organizacijske zadeve. Imeli smo vodičko Minko in zanesljiva šoferja Marka in Lojzeta. V avtobus so v Štandrežu naložili veliko pijače in okusne jedi, tako da je zadostovala za kosila vseh pet dni izleta in za okrepčilo med vožnjo. Kosila na prostem z dobro domačo hrano so pravi užitek. Prvi postanek je bil v kraju Giverny, kjer se je rodil slavnemu impresionistu Monet. Ogledali smo si umetnikovo rojstno hišo z ateljejem in se sprehodili po parku, ki ga je Monet večkrat ovekovečil v svojih delih. Na platnu je umetnik večkrat upodobil tudi romantičen mlin na vodo ob starem mostu čez Seno v slikovitem kraju Vernonu. Prvi dan smo obogatili še z ogledom kraja Rouen, kjer so leta 1431 na grmadi sežgali Ivano Orleansko. Drugi dan smo začeli z ogledom srednjeveških mest Caen in Bayeux, kjer smo obiskali tudi muzej

s tapiserijo kraljice Matilde, kjer je na 70 metrov dolgem platnu upodobljen napad Normanov na angleški otok. V nadaljevanju poti

odvisno pač od višine morja. Zanimivo in slikovito je tudi obmorsko mesto Saint Malo, od koder so odpluli znani raziskovalci, bogati trgovci in tudi nevarni gusarji. Obvezen je bil postanek v mestu Chartres in ogled znamenite gotske katedrale, ki je pod zaščito Unesca. Tudi mestno jedro Dijona nudi veliko zanimivih stavb in palač nekdanjih burgundskih vojvod. Avtobus nas je nato pripeljal do mesta Nancy z Marijino baziliko, v kateri

Vrt pred hišo Moneta (foto Marko Brajnik)

smo spoznali kraje, ki jih je tragično zaznamovala druga svetovna vojna in kjer so zavezniki zavzeli nemške utrjene postojanke. Z višje ležeče točke smo opazovali ostanke mogočnih nemških utrd, ki niso ustavile zaveznikov. Izkrcaje, ki je bilo odločilno za poraz nacističnih sil, je zahtevalo ogromno vojaških žrtev. Samo na ameriškem vojaškem spominskem pokopališču počiva 9387 padlih vojakov.

Tretji dan smo namenili ogledu samostanskega kompleksa Mont Saint Michele, ki je ena največjih zanimivosti Francije in pravi umetnostnozgodovinski biser Normandije. Predstavlja pa tudi pravi naravni čudež, saj se do samostana lahko pripeljemo s posebnim avtobusom ali pa z ladjico,

sta grobova sv. Frančiška Saleškega in sv. Ivane Šantalske. Zadnji, peti dan, smo skozi predor Mont Blanc prišli v Dolino Aoste in si ogledali nekatera zanimiva srednjeveška mesta, od Aoste do kraja Pont-Saint-Martin.

Domov smo se srečno vrnili, navdušeni nad naravnimi in zgodovinskimi zanimivostmi in lepoto krajev Normandije. Te so posebnost slikovite v tem letnem času, ko cveti oljna repica in so velike površine odete v značilno rumeno barvo.

Da je zanimiv izlet tako lepo uspel, gre zahvala vsem, ki so bili zadolženi za organizacijo, in Vanji, ki je s svojo prirojeno radoživostjo poskrbela, da je bilo vzdušje vse dni prijetno in prešerno.

DP

Nikoli ni prepozno za nepozabna doživetja

Čudovito podzemlje Nanosa

Vipavci smo bili in smo še življenjsko vezani na pogorje Nanosa. Od tu dobimo les za gradnjo, drva za kurjavo, včasih smo vozili seno za živino, apno iz apnenca in led iz ledenikov. Tu nabiramo zdravilne rastline in gozdne sadeže. Tu se naučimo svežega zraka in pogleda na čudovito naravo, ki je še vedno naša učiteljica. Zato ima Nanos vedno več obiskovalcev, včasih skoraj preveč. Vsak najde tu nekaj zase.

Na Nanosu pa so tudi brezna in podzemne jame. Na eno izmed teh nas je leta 2000 opozoril gospod Anton Mislej iz Lozic, član Jamarskega društva "Karantanija", in nas povabil na njen ogled. Tako je bil sklenjen dogovor, da si bosta naslednjo nedeljo v avgustu z možem Marjanom, ki je bil takrat še tudi nanoški lovec, ogledala to zani-

mivost. Pred odhodom sta še mene povabila zraven. Jaz pa sem to takoj odklonila in povedala, da me je tega strah in da nisem za take ogled. Nista odnehala, dokler se nisem vdala s skrito mislijo, da ne bom šla v jamo, ampak ju bom počakala zunaj. In tako smo se res odpravili na Nanos. Pridružila se nam je še gospa Zdenka Mislej s svojima psičkoma. Z avtomobilom smo se pripeljali na Požgani hrib ter peš dospeli do majhne vhodne luknje, ki jo mimoidoči skoraj ne opazijo. Gospod Anton je privlekel na dan pravo jamarško opremo za vse tri, kot se za tak ogled tudi spodobi. Jaz pa sem še vedno vztrajala, da ne grem v jamo, da me je strah in da ju bom tu počakala. Oba sta se mi smejala opremljena s čelado, svetilko in vrvjo. Naš vodič pa se je spomnil, da bi mi za korajžo morda pomagal kozarec vina. V želji, da si res kako pomagam iz te stiske, sem na to tudi takoj pristala in v enem dahu spila kozarec vina. V nekaj minutah sem tudi sama stala ob vhodu v jamo v popolni jamarški opremi in se sama sebi čudila tej hitri odločitvi. Skoraj nisem imela več

vrozka, da se temu odpovem. Mož pa je ob tem dodal: "Vidiš, sem ti povedal, da bo vino na Nanosu prišlo prav". Po tistem pa je mislil le na moški spol. Naš jamar Anton je pred vhodom v jamo najprej privezal vrv za drevo in se prvi spustil v ozek rov, za njim sva se po kolenih stlačila v jamo še midva. Objela sta nas tema in gruščat teren. Držala sem se za vrv in se po drobnih

Navdušeni nad ogledom podzemlja Nanosa

korakih previdno spuščala v globino jame. Počasi so mi oči zaznale veličino jame in začudenje je bilo z vsakim korakom večje. Spuščali smo se po sipinah na sigasta tla in opazili na desnem robu jame, nekako na sredini, veliko

sigasto steno, na kateri se je nabirala voda in kapljala v leseno korito, ki je bilo tudi obdano s sigo. Kapljice s stropa po vsej jami padajo na tla iz višine 35 m in se na tleh razpršijo. Za njimi pa ostane apnenčasta usedlina ali siga. Gospod Anton nam je povedal, da so vodo iz korita uporabljali oglarji in drvarji. V duhu sem jih že videla, kako so se brez strahu spuščali v jamo s posodami v letnem in zimskem času. Vodo smo tudi poskusili. Bila je izredna po okusu in temperaturi, iz vrstna studenčnica, kakršne na površju ne najdemo več. Jama me je popolnoma prevzela, da sem začutila ta podzemni svet, ki leži na nadmorski višini nad 1000 m. Pod vodstvom izkušenega jamarja in svojega soproga sem se počutila varno. Oba sta me opozorila na mnoge drobne stvari podzemlja, ki jih sama ne bi nikoli opazila.

Pred odhodom iz jame je gospod Anton s kamnom zarisal svoj jamarški znak in po dveh urah ogleda smo se pripravili na izhod iz jame. Počasi smo se bližali svetlobi in sončnim žarkom. Zunaj nas je že čakala gospa Zdenka, ki je tačas opravila dolg sprehod po Nanosu v družbi prijaznih psičkov. Nanos se je kopal v soncu in tisočeri barvah. Poletje je bilo na višku. Vsi trije smo, posebno pa jaz,

Pri lesenem koritu

doživeli nekaj lepega in edinstvenega. Čutila sem, da sem premagala strah, kar je bila seveda zasluga mojih spremljevalcev.

Dogodek mi je ostal v spominu še tem bolj, ker se mi je zgodil v zelo zrelih letih. Tega nisem pričakovala in tudi ne načrtovala. Spust v podzemni svet Nanosa je obogatil moje življenje za novo doživetje in spoznanje čudes narave. V življenju obstaja vedno priložnost za nova doživetja in nikoli ni prepozno. Doma sem to pripovedovala v strahu, da moji pripovedi ne bodo verjeli, ker so vedeli, kakšen zajček sem. Pravijo, da veljajo v življenju le tisti dnevi, ki si jih zapomnimo. In ta je bil eden izmed njih. Gospodu Antonu sem še posebej hvaležna, da nama je pomagal to doživeti.

Izkušen jamar iz Lozic, član Jamarskega društva "Karantanija", je pripravljen, da popelje v jamo še koga, ki ga to zanima.

Magda Rodman

Vhod v jamo